

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ในส่วนแรกเป็นการสัมภาษณ์ครอบครัวของเด็กที่หนีออกจากบ้านมีทั้งการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และในส่วนที่ 2 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากศูนย์ข้อมูลคนหาย มูลนิธิกระจกเงา โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาอธิบายเป็นความเรียง แทรกบทสัมภาษณ์เพื่อความเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น โดยแยกรายละเอียดในแต่ละครอบครัว ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านต่างๆ ของ 11 ครอบครัว

- บริบทของครอบครัว
- รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว
- สาเหตุที่เด็กตัดสินใจออกจากบ้าน
- ความต้องการของเด็กที่หนีออกจากบ้าน

ส่วนที่ 2 แนวทางการป้องกันไม่ให้เด็กหนีออกจากบ้าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านต่างๆ ของ 11 ครอบครัว

ครอบครัวที่ 1

ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในตึกแถวเล็กๆ 3 ชั้น มีสมาชิกทั้งหมด 6 คน ประกอบด้วย ย่า และสามี หลานคนโตอายุ 17 ปี ซึ่งมีภรรยาและลูกชายวัย 4 เดือน และหลานคนเล็กอายุ 15 ปี ซึ่งเป็นเด็กที่หนีออกจากบ้าน

เจ้าของบ้านซึ่งเป็นผู้ปกครองของทุกๆ คนในบ้านคือ ย่าของหลานๆ เป็นหญิงชราวัย 60 ปี เป็นคนแก่ท่าทางดู แต่แท้จริงแล้วท่านเป็นคนใจดี และยินดีให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี เวลาที่พูดคุยกับหลานจะแทนตัวเองว่าม่า และเรียกชื่อหลาน แต่ถ้ากำลังโมโหอยู่จะเปลี่ยนสรรพนามเป็นกูและมึงทันที แม้ว่าย่าจะมีอายุมากแล้วก็ตาม แต่ก็ต้องรับผิดชอบภาระทุกอย่างของบ้าน ทั้งค่าใช้จ่าย รวมถึงรับผิดชอบในการเลี้ยงหลานทั้งสองคน เนื่องจากพ่อแม่ของหลานหย่าร้างกัน หลายครั้งที่ย่ารู้สึกเหนื่อยทั้งกายและทั้งใจ จึงต้องบ่นและดุด่าหลานอยู่บ่อยครั้ง จนหลานๆ เกิดความรำคาญและเบื่อหน่ายที่จะอยู่บ้าน

เด็กที่หนีออกจากบ้าน เป็นเด็กชายอายุ 15 ปี แต่เดิมเรียนหนังสืออยู่โรงเรียนมีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง แต่เด็กขอย้ายมาเรียนต่อที่โรงเรียนแถวบ้าน และเริ่มมีนิสัยที่เปลี่ยนไป มีพฤติกรรมหนีโรงเรียน จนท้ายสุดเลิกไปเรียนหนังสือ พ่อและแม่ของเด็กคนนี้เลิกกันแล้ว แต่ต่างฝ่ายต่างยังไม่มีครอบครัวใหม่ ยังคงติดต่อกับลูกชายบ้าง บางครั้งพ่อของเด็กก็มานอนที่บ้านย่า นอกจากนี้พ่อและแม่เด็กยังมีการนัดเจอกันเพื่อพาลูกไปทานข้าวร่วมกันอยู่บ้างเป็นครั้งคราว

ย่าเล่าว่า ตนเองไม่ได้เลี้ยงหลานตั้งแต่เล็ก เนื่องจากพ่อและแม่ของเด็กเป็นคนเลี้ยง แต่เมื่อเลิกกันแล้วก็เอาหลานมาฝากให้ตนเป็นคนเลี้ยง ซึ่งถ้าตนเป็นคนเลี้ยงหลานตั้งแต่แรก หลานจะไม่ใช่เด็กที่เกเรและเสียคนอย่างที่เป็นอยู่ แต่เนื่องจากพ่อของเด็กยังคงไปมาหาสู่บ้าง ทำให้หลายครั้งที่เด็กทำความผิด พ่อมักจะให้ท้ายลูก และตามใจด้วยการให้เงินใช้อย่างสบายมือ ทำให้เด็กไม่รู้จักคุณค่าของเงิน และเข้าใจว่าครอบครัวมีเงินใช้จ่ายอย่างเหลือเฟือ ทั้งที่ตัวย่าเองนั้นรับผิดชอบทุกอย่างและมีรายได้เพียงเดือนละ 10,000 บาท ซึ่งได้มาจากน้องสาวคอยส่งให้ทุกๆ เดือน ส่วนตัวพ่อของเด็กซึ่งเป็นลูกชายอาม่านั้นก็ทำธุรกิจอยู่แต่เคยล้มละลาย รวมทั้งธุรกิจที่ทำอยู่ในปัจจุบันก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หลายครั้งพ่อของเด็กจำเป็นต้องมาขอเงินจากย่าเพราะเงินไม่พอใช้ ทำให้อาม่าเครียด และบ่นคุณค่าลูกหลานอยู่เป็นประจำ

ย่าเล่าถึงหลานคนที่หนีออกจากบ้านว่า เมื่อก่อนตอนเล็กๆ จะเป็นเด็กที่นิสัยดี แต่พอเริ่มโตขึ้นและย้ายโรงเรียนมาอยู่แถวบ้าน มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป ย่าเองอยากจะให้เด็กย้ายไปเรียนที่อื่น เพราะเคยพูดคุยกับคุณครูที่โรงเรียน ทำให้ทราบว่าเด็กในโรงเรียนนั้น เป็นเด็กเหลือขอ แต่ย่าก็ทำอะไรไม่ได้เพราะโรงเรียนนี้เด็กเป็นคนเลือกที่จะเรียนเอง และเมื่อจะพูดสั่งสอนอะไร พ่อของเด็กก็มักจะเป็นคนให้ท้ายและต่อว่าอยู่เสมอว่าทำไมต้องคอยบ่นอยู่อย่างนี้ ให้ปล่อยๆ บ้าง หมดสมัยแล้ว หัวโบราณ ทำให้ย่าไม่อยากจะอบรมสั่งสอนอะไรหลานอีกต่อไป

เมื่อผู้วิจัยสอบถามถึงเรื่องการคบเพื่อนของเด็ก ได้ความว่าเนื่องจากในซอยบ้านเป็นแหล่งที่มีการค้ายาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าที่สามารถซื้อบอกได้ว่าคนไหนบ้างที่เป็นผู้เสพและผู้ค้า และตัวเด็กเองก็มีเพื่อนๆ ที่สนิทกันอยู่ในซอยนี้แทบทั้งสิ้น ย่าเองก็เคยเตือนหลานอยู่เสมอว่าอย่าไปคบกับเด็กกลุ่มนี้ แต่หลานไม่เชื่อฟัง

“มันบอกว่าถ้าไม่คบคนแถวนี้ก็ไม่รู้จะไปคบใคร มาก็บอกว่า มันจะออกจากบ้านนี้ หรือว่ามันจะคบเพื่อนพวกนี้ มาแจ้งตำรวจนะ มาเอาจริงๆ นะ เพราะว่ามารับไม่ไหว มาเหนื่อย เหลือเกินเวลามันจะคุ้ยค่าหลาน พ่อมันก็ว่าๆ หาวาม่าเอาแต่คำ เอาแต่บ่น มาได้ยิน จะเข้าใจตาย มันพูดอย่างนี้ไฉน เด็กมันจะเคารพนับถือเราไฉน ม่าได้ยินแล้วก็เจ็บใจนะ แต่ไม่พูด พูดไปก็มีเรื่อง ไม่พูดดีกว่า เพราะพ่อมันให้ท้ายเด็ก” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม

ส่วนเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ของเด็ก ครอบครัวนี้มีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตใช้ โดยจะตั้งอยู่บนชั้น 3 ซึ่งหลานๆ จะผลัดกันใช้ ส่วนมากจะเล่นเกมกันทุกวัน มีการแชทบ้าง ซึ่งย่าได้แต่มองดูหลานๆ เล่นกัน แต่ไม่เข้าใจว่าหลานเล่นอะไรบ้าง เพราะตนเองใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็น

“ม่าเสียเงินไปสี่พันกว่าบาท มันบอกว่าเป็นค่าอินเทอร์เน็ต ม่าก็ไม่รู้เรื่องหรือกว่ามันเป็นยังไง ยังบอกเลยว่าพวกมันจะไรกัน ทำอะไรอยู่ มันก็บอกว่าโหลดเพลงอยู่ พวกมันก็เล่นกันทั้งวันทั้งคืน ติดกันทุกคนนะ ก็ผลัดเปลี่ยนกันเล่น คนที่ไม่ได้เล่นก็มานั่งดูหนังข้างล่าง เวลาม่าดำมันว่าทำไมเล่นกันนานจัง ค่าไปมันก็ไม่ฟังหรือ ก็แค่เปิดเครื่องแล้วเดี๋ยวมันก็เปิดกันใหม่อีก จะมาพูดอะไรกันทุกวัน ม่าก็ประสาทใช้ว่าจะดี อายุหกสิบกว่าแล้วตอนนี้ 61 ย่าง 62 แล้ว โอ้โฮ เครียดจนแก่เลย ปวดหัว เงินก็หมดไปกับพวกมันทุกวัน” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

พฤติกรรมของเด็กคนนี้จะชอบออกไปข้างนอกในเวลากลางวัน ซึ่งย่าจะเป็นคนใส่กุญแจบ้าน และถือกุญแจไว้เพียงคนเดียว เวลาใครจะเข้าออกนอกบ้านก็ต้องมาเอากุญแจที่ย่า โดยย่าจะขึ้นนอนเวลาประมาณ 3 ทุ่ม เมื่อเด็กจะออกจากบ้าน ก็จะมาขอกุญแจที่ย่า แต่ย่าไม่เคยให้เด็กก็จะใช้วิธีใช้เพื่อนมาขอกุญแจออกไป

“สมัยก่อนเขาไปไหนเราก็ไม่รู้ เขามาขอกุญแจให้เราเปิดประตู เราก็บอกว่าอย่าไปไหนเลยลูก ไว้พรุ่งนี้ค่อยไป มันดึกแล้ว ที่นี้พ่อสองสามทุ่มมาก็ขึ้นนอนแล้ว ไม่รู้เรื่องกับใครเขานอนๆ อยู่ก็ได้ยินเสียงอะไรตู้บๆ ปรากฏว่าเขาเอาค้อนทุบหมู มาทุบกุญแจจนพังเพื่อที่จะออกไปข้างนอกให้ได้ เราก็ถามว่าทุบได้ยังไง กุญแจมั่วเสียหมด มันก็บอกว่าจะออกไปข้างนอก ม่าก็บอกไม่ให้ออก เขาก็จะออก

...ม่าก็ตะคอกอย่างเดียวเลย บางทีก็อย่านะลูก อย่าไปนะลูก เราก็บอกว่าคนดีๆ เขาไม่ไปกันตอนนี้อรอก ห้าทุ่มเที่ยงคืนแบบนี้ ผู้หญิงก็มีแต่พวกกะเหรี่ยงกับพวกขายยา คนดีๆ เขาไม่ออกข้างนอกหรือตอนกลางคืน พอพูดเสร็จ ม่าก็ขึ้นข้างบนนอน มันก็ไม่พูดอะไร แล้วก็เดินออกไปทั้งที่ไม่มีรถนะ ที่จริงพ่อเขาก็จะซื้อมอเตอร์ไซค์ให้ ม่าก็ดำเรื่อยๆ มึงจะซื้อมอเตอร์ไซค์ให้ มึงอยากให้ลูกมึงตายเร็ว มึงก็ซื้อไป ม่าไม่สนับสนุนนะเรื่องมอเตอร์ไซค์เนี่ย เพราะว่าเด็กมันยังไม่มี ความรอบคอบ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

ตัวเด็กกับย่านนั้นไม่สนิทกัน ไม่ค่อยได้คุยกัน เพราะย่าเป็นคนค่อนข้างดุ และขี้นินทา ทำให้หลานๆ ไม่ค่อยอยากคุยด้วย แม้แต่การการแสดงความรักต่อกัน ย่ายังไม่เคยโอบกอดหลานเลยแม้ครั้งเดียว นอกเสียจากอุบหัวเด็กในบางครั้งเท่านั้น

“เวลาที่กลับมาจากโรงเรียนเขาไม่เคยมาเล่าอะไรให้มาฟังเลยนะ คุยแต่กับคนอื่นไม่รู้ ว่ามันกลัวมาเรื่องอะไรกัน มาเองก็ไม่เคยถามพวกมันเลยนะว่าเป็นยังไงบ้าง มาให้อิสระกับหลานๆ ในการคบเพื่อนนะ แต่ให้เลือกคบเฉพาะคนดีๆ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

ในโอกาสเทศกาลต่างๆ ย่าไม่เคยให้ของขวัญกับหลานๆ เลย เนื่องจากย่าเองก็ไม่ค่อยมีเงิน และคิดว่าตัวพ่อของเด็กควรจะเป็นฝ่ายซื้อให้ลูกเอง ส่วนเรื่องการไปเที่ยวนั้น ย่าไม่เคยไปเที่ยวที่ไหนกับเด็กเลย เพราะว่าพ่อของเด็กจะเป็นฝ่ายชวนลูกและแม่ของเด็กออกไปข้างนอก โดยที่ไม่เคยชวนย่าไปด้วยเลยสักครั้ง

“ในบ้านนี้ย่าเป็นคนจัดการหมดทุกอย่าง มีอำนาจสูงสุด ทุกวันนี้เหนื่อยมาก เวลาที่ใครอยากแสดงความคิดเห็น ถ้าเป็นสิ่งที่ถูก มาก็ยอม มาก็ให้ ให้หมดไม่ช้าว่าไม่ให้ แล้วแต่ว่าพูดเรื่องอะไร มาในทางที่ดีหรือเปล่า อย่างบางทีมันก็พูดว่ามาขอตั้งค้จะไปเดอะมอลล์ เราก็มให้ บางทีก็ห้ำหั่นมาก็ให้ แต่ไม่ให้บ่อยนัก

...บางทีเขาก็ขอเงินไปกินไอติมสเวนเซ่นส์ มาก็บอกว่าไม่มีประโยชน์ ถ้าไปกินข้าวอย่างอื่นมาไม่ว่า กินทีนึงถ้วยนึง เกือบร้อย เราต้องช่วยกันประหยัด สิ่งที่สมควรใช้ก็ใช้ แต่ส่วนใหญ่ เด็กคนนี้จะไม่เคยขออะไรมา ขอแต่พ่อ เพราะมาไม่ให้ มาจะพูดว่า หาเงินเป็นหรือยังจะเที่ยวนะ คนเราต้องประหยัด ไม่อย่างนั้นจะเอาเงินที่ไหนมาใช้ เขาก็ไม่พูด จะเงียบไปเลย ถ้ามาโมโหเมื่อไหร่ก็ มาจะหนีไปอยู่วัด ให้เขาตัดน้ำตัดไฟไปเลย ปล่อยเลยจริงๆ ปวดหัว มันเหนื่อยมากๆ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

สำหรับเหตุการณ์ที่เด็กหนีออกจากบ้านนั้น เกิดขึ้นในช่วงที่พ่อของเด็กมานอนค้างคืนด้วย ในตอนเช้าเด็กก็ไปโรงเรียนตามปกติ แต่จริงๆ แล้วไม่ได้เข้าเรียน แค่ใส่ชุดนักเรียนไปเท่านั้น ทางบ้านไม่มีใครรู้เรื่อง พอตกเย็นเด็กก็กลับมาบ้าน พร้อมกับหยิบเงินที่พ่อใส่ไว้ในกระเป๋ากางเกง แล้วหายออกไปจากบ้าน ย่าไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี ส่วนพ่อกับแม่ของเด็กไปแจ้งความ แต่ไม่มีความคืบหน้าใด จนเวลาผ่านไปประมาณเดือนกว่าๆ จึงตัดสินใจไปแจ้งทางรายการโทรทัศน์ ช่องไอทีวี

เมื่อสถานีโทรทัศน์ได้นำรูปเด็กออกอากาศในรายการ เช้าวันรุ่งขึ้นเจ้าของบ้านที่เด็กไปอาศัยอยู่ด้วยก็โทรศัพท์มาแจ้งพ่อเด็กว่า เด็กคนนี้อยู่ที่บ้านตน และให้ไปรับได้ เนื่องจากกลัวว่าจะผิดกฎหมายข้อหาพรากผู้เยาว์ หลังจากที่ได้รับโทรศัพท์ พ่อของเด็กจึงไปรับลูกชายที่ซอยตากสิน เวลา 05.00 น. เด็กก็ยอมกลับบ้านแต่โดยดี

เมื่อถามสาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน ยืนยันว่าในบ้านไม่มีปัญหาอะไรที่เป็นเหตุจูงใจ นอกจากเรื่องเพื่อนที่ชักจูงกันไป เพราะเด็กคิดเพื่อน และเมื่อถามถึงวิธีการทำโทษเวลาที่เด็กทำผิด ย่าบอกว่า จะไม่ได้ถามถึงสาเหตุเลย แต่จะเลือกใช้วิธีทำโทษด้วยการตีทันที

“คือเรื่องในบ้านไม่ใช่ปัญหาเลย แต่ที่มันออกจากบ้านเป็นเพราะเพื่อนๆ ทั้งนั้น เด็กพวกนี้ออกไปเพราะเพื่อนฝูงทั้งนั้น เวลาที่เขาทำผิด มาไม่ถามเลยนะ มาตีสองเดียวเลย เขายังไม่ทันอธิบายเลย ตอนที่มาตีมัน มันก็เจ็บนะ มาก็บอกว่าไม่ให้ไปยุ่งกับเด็กพวกนี้ มีแต่คนไม่ดีทั้งนั้น บางครั้งอยากจะเรียกตำรวจจับนะ แต่ลูกชายห้ามไว้ ชีวิตมันนะ สร้างความดีมาเยอะแยะ แต่ผลสุดท้ายเนี่ยลำบาก ทุกวันนี้มาเสียใจนะ เสียใจมากๆ นะ ทุกวันนี้มาลำบาก แล้วพอมันกลับมาบ้าน ก็ไม่มีใครคิดว่ากลัวอะไร อาม่าเองก็อยากจะถามมันว่าออกจากบ้านไปเพราะอะไร แต่พอมันก็ห้ามไว้ไม่ให้ถามว่าทำอะไร” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

สำหรับการป้องกันไม่ให้เด็กหนีออกจากบ้านในครั้งต่อไปนั้น ย่าตั้งใจไว้ว่าอยากจะให้หลานไปเรียนที่โรงเรียนประจำ แต่ยังไม่เคยพูดกับเด็กและพ่อของเด็ก เพราะค่าใช้จ่ายสูง

“มาก็อยากให้มันไปโรงเรียนกินนอนดีที่สุด แต่ไม่รู้ว่ามันจะยอมหรือเปล่า แต่ตอนนี้พอมันหมดตัวแล้วไม่มีปัญญาค่ะ ที่นี้ว่าจะทำยังไงยังไม่รู้เหมือนกัน ทุกวันนี้ก็ยังคิดวิธีเหมือนกัน ตอนนี้โชคไม่อำนวย เพราะว่าแก่แล้ว ทำอะไรไม่ได้แล้ว เงินก็ไม่มีแล้ว

...ตอนกลางคืนบางครั้งก็คิดว่าจะทำยังไงต่อไป ก็คิดว่าถ้ามันจะหนีออกจากบ้านอีก มันก็จะกลับมาเอง เพราะเดี๋ยวนี้มันไปสองวันสามวันมันก็กลับ พอมันกลับมา มาก็ตำลูกชายว่า มีสอนมันมันนะ มันจะไปไหนไม่บอกกู ไม่เคยเห็นหัวหงอกหัวดำเลย” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

หลังจากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ย่าของเด็กแล้ว จึงได้สัมภาษณ์เด็กที่หนีออกจากบ้าน พบว่าเป็นเด็กวัยรุ่นอายุ 15 ปี เรียนไม่จบชั้นม.1 แต่ปัจจุบันไม่เรียนหนังสือแล้ว กำลังรอเรียนต่อ การศึกษานอกโรงเรียน (กสน.)

ในทุกวัน เด็กจะออกจากบ้านในช่วงสาย เพื่อไปหาคนรัก และจะกลับมาบ้านในช่วงดึก บางครั้งก็ไม่กลับมาบ้าน แต่ไม่ได้โทรบอกทางบ้าน บุคลิกของเด็กจะเป็นคนที่ไม่ค่อยพูดเสียงๆ ชอบเล่นอินเทอร์เน็ต ในแต่ละวันที่อยู่บ้าน เด็กจะไม่ค่อยได้พูดคุยกับย่านัก ส่วนมากจะคุยกับพี่ชาย และจะใช้เวลาที่ส่วนใหญ่เล่นเกมคอมพิวเตอร์กัน เป็นเด็กที่ไม่ค่อยสนใจคนในบ้าน แม้ว่าบางครั้งจะรู้ว่าคนในบ้านมีเรื่องไม่สบายใจ ก็เลือกจะอยู่เฉย เพราะคิดว่าเรื่องของใครก็ให้จัดการกันเอง แต่ถ้าใครมาเริ่มต้นคุยด้วยก่อน ก็จะคุยด้วย และมักจะไม่ว่างไปไหนกับคนในบ้าน แต่จะไปกับเพื่อนมากกว่า บางครั้งพ่อกับแม่ก็จะโทรมานัดให้ออกไปเจอตามห้างสรรพสินค้า

“แม่เขาจะโทรมาชวนให้ไปกินข้าวกัน บางทีพ่อก็ชวนไปวัด แต่เมื่อก่อนจะไปไหนมาไหนกันสามคนพ่อแม่ลูก เดียวนี้มีแต่วันเกิดที่จะได้ไปด้วยกัน แต่ทั้งพ่อทั้งแม่ก็ยังไม่มีการอวยพรวันเกิด แต่พ่อกับแม่ไม่ค่อยจะได้สั่งสอนอะไรผมมากหรอกครับ เพราะว่ามันๆ ก็เจอกันทีก็กินข้าวกัน คุยกันเรื่องอื่นมากกว่า เขาสองคนไม่ค่อยบ่นผมหรอกครับ แต่คนที่ชอบสั่งชอบบ่นก็คืออาม่า เพราะอาม่าเป็นใหญ่ที่สุดในบ้าน สั่งอะไรก็ต้องทำตาม ทุกเรื่องในบ้านอาม่าเป็นคนตัดสินใจ แต่ถ้าเรื่องไหนที่ผมไม่เห็นด้วย ผมก็จะคัดค้านนะ ก็คิดว่าอาม่ามากกว่าขี้บ่นนะ แต่ผมก็เฉยๆ นะ ไม่กลัวอาม่าหรอก

...มีเรื่องขัดแย้งกับคนในบ้าน ผมก็จะเฉยๆ เพราะเดี๋ยวมันก็ดีขึ้นเอง เดียวก็จะคุยกันเอง ส่วนใหญ่ก็จะทะเลาะกับพี่ชายครับ แต่ก็เป็ยเดียวก็ดีขึ้นแล้ว” (เด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

เมื่อผู้วิจัยสอบถามเด็กว่าคิดว่าตัวเองมีปัญหาด้านใดบ้าง เด็กตอบว่าตนเองไม่มีปัญหาเรื่องอะไร นอกจากด้านการเรียน เพราะว่าถ้าเป็นเรื่องเงินหรือว่าอยากได้สิ่งของอะไร ก็จะใช้วิธีการบอกพ่อและแม่ เด็กไม่เคยเอาเรื่องต่างๆ ไปปรึกษากับย่าเลยแม้แต่ครั้งเดียว เพราะเด็กคิดว่าแม่จะไปขออะไรจากย่า ย่าก็จะไม่ให้ยอดี และบางครั้งย่าก็จะบ่นด้วย เพราะย่าจะคิดว่าขอเงินไปใช้อย่างฟุ่มเฟือย นอกจากนี้เด็กยังเล่าถึงวิธีการทำโทษของย่าด้วยว่า

“เวลาที่ผมทำผิด อาม่าจะลงโทษอย่างเดียวไม่ถามอะไรเลย แต่ถ้าเป็นพ่อ พ่อจะถามก่อน เขาจะฟังเหตุผล โดยไม่ทำโทษ วิธีการลงโทษของอาม่าจะดี แต่ก่อนพ่อก็ตี แต่รอบสุดท้ายเนี่ยไม่ตีครับ กระที่บเลย ตอนที่ผมไม่เรียน แต่ก็ไม่มีอีกเลย นั่นเป็นครั้งสุดท้าย มาก็ไม่ตีแล้ว เขาปล่อยแล้ว” (เด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

เมื่อผู้วิจัยสอบถามถึงสาเหตุที่หนีออกจากบ้าน เด็กตอบว่าเป็นเพราะได้ทะเลาะกับย่า เลยตัดสินใจว่าจะไม่อยู่แล้ว

“ตอนนั้นมาบอกว่าถ้าไม่สนใจเรื่องเรียนให้ออกจากบ้านนี้ไปเลย ผมก็คิดยังไม่รู้ก็ออกเลย ก็รอตอนกลางคืนก่อน ถึงค่อยออกไป ตอนนั้นอยู่บ้านเพื่อน แต่อยู่ไม่ได้ เพราะไม่มีดังก์ก็เลยกลับมา พอกลับมาที่โคนอาม่าทั้งคำ ทั้งบ่น ก็เลยเบื่อกว่าจะอยู่บ้าน

...ผมออกจากบ้านทั้งหมด 2 ครั้งแล้ว ครั้งแรกอาทิตย์นึง ครั้งที่ 2 เดือนนึง ตอนนั้นเที่ยงคืน ผมจืดประตูลแล้วจืดไม่ออก อาม่าได้ยินก็ลงมาเปิดประตูให้ เขาก็บอกว่าไปเลยนะ ตอนนั้นก็คิดว่าจะไปบ้านรุ่นพี่ ตั้งใจจะอยู่เลย คือออกไปตัวเปล่า อีกวันนึงก็เข้ามาหยิบเสื้อผ้าโดยที่มาไม่รู้ วันนั้นมีเงินติดตัวไปหมื่นเจ็ดพันบาทขโมยเงินพ่อไป

...พ่อไปอยู่บ้านรุ่นพี่ก็ไม่ได้ทำอะไร เพราะว่าตอนนั้นติดยา ตอนแรกเงินก็ไม่หมดหรอก แล้วก็มียืมเงินด้วย แล้วก็ไม่มีเงิน เงินก็หมด ไม่ถึงเดือน ประมาณครึ่งเดือน แต่ไม่ได้เที่ยว นะ ไม่ได้ออกไปไหนเลย เพราะรุ่นพี่บอกว่าไม่ให้ออก ถ้าออกไป เขากลัวจะโดนขอหาลักพาตัว

....ช่วงที่ออกจากบ้าน ก็ไม่คิดถึงบ้านเลยนะ คิดถึงแต่แม่อย่างเดียว แต่ไม่ได้โทรหาใครเลย แล้วก็มียูวันนึง ตื่นขึ้นมาประมาณเจ็ดโมง พ่อมาเคาะประตู ตอนแรกก็ยังไม่ตื่น พอรุ่นพี่ไปเปิดประตูปั๊บ งงเลย ตื่นเลย ตกใจ พ่อก็ไม่ว่าอะไร ก็คุยกันธรรมดา เขาก็ถามว่าทำไมออกจากบ้าน ผมก็บอกว่ามาบ่น เราก็กเลยเบื่อกว่าไม่อยากอยู่บ้าน พ่อก็ไม่ว่า ก็รับกลับบ้าน ตอนแรกคิดว่าจะเจอพ่อกระต๊อบ แต่ก็ไม่ได้โดน เขาคงคิดว่าถ้าทำอะไรรุนแรง แล้วกลัวว่าเราจะหนีออกจากบ้านอีกมั้ง ก็เลยคุยกับเราดีๆ อาม่าเองก็เหมือนกัน ไม่ถามไม่บ่นผมซักคำ” (เด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

และเมื่อผู้วิจัยสอบถามจากเด็กว่าอยากได้จากครอบครัว เด็กให้คำตอบว่า ไม่อยากได้อะไรจากใคร แม้กระทั่งตัวตัวเอง เพราะเด็กคิดว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรในตัวมาได้ บวกกับเด็กเริ่มจะชินชากับคำบ่นคำขู่ของย่าแล้ว

“ตั้งแต่กลับมาครั้งนี้ผมก็คิดได้แล้วครับ ก็พยายามปรับปรุงตัวในทุกเรื่อง จะเชื่อฟัง อาม่ามากขึ้น แล้วก็กลับไปเรียนกศน. ผมก็กะว่าจะเอาให้ถึงวุฒิ.6 เลยเพราะผมอยากไปสอบเป็นทหาร” (เด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

ประเด็นสุดท้ายที่ผู้วิจัยได้สอบถามจากเด็ก เป็นเรื่องของการสื่อสารภายในบ้าน ว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ได้รับคำตอบว่า

“ผมว่าการพูดคุยกับคนในบ้านสำคัญนะ แต่ตัวผมเองเป็นคนที่ไม่ค่อยพูดครับ ไม่ค่อยได้คุยกับอาม่า แต่เขาใช้ให้ทำอะไรเราก็อำนาจ ก็มันนั่งดูโทรทัศน์ด้วยกัน แต่ไม่ได้นั่งคุยกัน บางทีเราเองก็อยากจะคุยด้วยเล่นด้วย แต่ด้วยความที่เราไม่ค่อยได้คุยกัน มันก็เลยไม่สนิท บางทีจะคุยหรือจะถามอะไรมันก็จะเขินๆ แล้วเราทำไม่ดีกับเขาไว้เยอะก็เลยรู้สึกว่ายู่เฉยๆ ดีกว่า ไม่คุยด้วยจะดีกว่ากลัวว่าพูดอะไรไม่เข้าหู อาม่าเขาจะบ่นจะด่าอีก” (เด็กครอบครัวที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2553)

จากการพูดคุยกับทั้งเด็กและผู้ปกครอง สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้พักอาศัยอยู่ในตึกแถว 3 ชั้น มีจำนวนสมาชิก 6 คน พ่อและแม่ของเด็กแยกทางกัน ทำให้เขาเป็นผู้ปกครองของเด็ก ครอบครัวนี้มีฐานะค่อนข้างยากจน ย่าของเด็กมีรายได้ 10,000 บาทต่อเดือน ซึ่งไม่ค่อยพอใช้ เพราะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทุกอย่างในบ้าน ครอบครัวนี้มีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตใช้

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว พบว่า มีรูปแบบการสื่อสารในลักษณะปล่อยปละ ต่างคนต่างอยู่ พูดจากันด้วยคำพูดที่ห้วนเหิน และไม่สุภาพ ไม่มีการแสดงความรักด้วยภาษากาย แม้ว่าย่าจะรักหลานคนนี้น่ามาก แต่วิธีการแสดงออกของย่านั้น ไม่เคยมีการโอบกอดหรือพูดคุยกันอย่างอ่อนโยน แต่กลับเป็นคำสั่งให้หลานทำตามที่ต้องการ และบ่นด่าว่ากล่าว จนตัวเด็กรู้สึกรำคาญ บางครั้งก็ใช้วิธีเล่นเกมคอมพิวเตอร์เพื่อแก้เบื่อ หรือตัดความรำคาญจากคำบ่นของย่า

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า การที่ย่ามักจะบ่นและด่าว่ากล่าวเด็กอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย จนทำให้ไม่อยากอยู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยนี้ซึ่งเป็นวัยที่กำลังติดเพื่อน เมื่อออกจากบ้านไปพบเพื่อนที่ไม่ดี ก็ยิ่งพากันไปในทางที่ผิด ชักชวนกันให้หนีออกจากบ้านและเมื่อเด็กได้ออกจากบ้านไปครั้งหนึ่งแล้วมักจะมีครั้งต่อไปอีก และทำเป็นประจำ ทำให้ผู้เป็นย่าไม่สบายใจหนักขึ้นไปอีก จึงบ่นว่าหลานมากขึ้นกว่าเดิม

นอกจากนี้ เมื่อย่าว่ากล่าวตักเตือนหลาน ผู้เป็นพ่อของเด็กมารู้เห็นเข้า จึงบ่นย่า ทำให้เด็กรู้สึกว่ามีคนให้ท้าย ทำให้ไม่เชื่อฟังย่า และไม่ใส่ใจกับสิ่งที่ย่าพูดและสั่งสอน ทำให้ย่ารู้สึกเหนื่อยและเบื่อกที่จะคอยดูแลใส่ใจหลานคนนี้ และเมื่อย่าเลิกสนใจ เด็กก็เริ่มที่จะทำตัวเกรือกครั้ง เพราะไม่มีใครคอยควบคุมความประพฤติ

ความต้องการของเด็ก พบว่า เด็กรู้สึกตนเองขาดความอบอุ่น และเกิดความเหงา จนบางครั้งอาจต้องไปหาความอบอุ่นหรือหาเพื่อนจากนอกบ้าน สิ่งที่เด็กต้องการจากครอบครัวคืออยากให้ย่าพยายามทำความเข้าใจตน ในพฤติกรรมด้านต่างไม่ว่าจะเป็นการกิน การเที่ยว และการคบเพื่อน นอกจากนี้เด็กต้องการให้ย่าหาเวลาพูดคุยหรือทำกิจกรรมร่วมกันให้มากขึ้น เพราะเด็ก

ต้องการใครสักคน เพื่อพูดคุย เป็นที่ระบายและให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ได้ นอกจากนี้เด็กยังต้องการให้พ่อและแม่มีเวลาอยู่กับตนมากขึ้น จากเดิมที่อาจพบกันแค่เพียงสัปดาห์ละครั้งเท่านั้น

ครอบครัวที่ 2

ครอบครัวนี้มีสมาชิกทั้งหมด 4 คน ประกอบด้วย พ่อแม่ และเด็กที่หนีออกจากบ้าน ซึ่งเป็นเด็กผู้หญิงอายุ 16 ปี กำลังศึกษาชั้นปวช. มีพี่ชาย 1 คนเรียนอยู่มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 3 อยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะกลับบ้านเฉพาะในช่วงปิดเทอม พ่ออายุ 56 ปี รับราชการเป็นลูกจ้างประจำที่คณะทันตแพทย มหาวิทยาลัยมหิดล แม่อายุ 47 ปี เป็นแม่บ้าน ครอบครัวนี้อาศัยอยู่กับเจ้านาย โดยอยู่ในเรือนคนใช้หลังเล็กๆ ในบริเวณรั้วบ้านเดียวกัน รายได้ต่อเดือนของครอบครัวประมาณ 20,000 บาท

ในทุกๆ วันตอนเช้า พ่อจะขับรถไปส่งลูกสาวที่โรงเรียน แล้วเลยไปทำงาน เมื่อเลิกเรียนเวลา 14.00 น. ลูกจะกลับมาบ้านเอง ส่วนแม่ซึ่งเป็นแม่บ้านของบ้านหลังใหญ่ ต้องไปดูแลความเรียบร้อย ทำความสะอาด และทำอาหารให้กับเจ้าของบ้าน กว่าจะได้พักในแต่ละวันก็เป็นเวลาจำกัด

ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปพบกับสมาชิกของครอบครัวนี้ที่บ้าน ซึ่งอยู่กัน 3 คนคือพ่อแม่และลูกสาว พบว่า ผู้เป็นพ่อจะเป็นคนที่พูดจาอ่อนช้อยๆ เรียบๆ และสุภาพอ่อนโยนกับลูกและภรรยา เวลาพูดคุยกับลูกจะแทนตัวเองว่าพ่อและเรียกลูกว่าน้องทุกครั้ง ไม่เคยพูดคำหยาบคายกับลูก ส่วนตัวแม่นั้นพูดจาออกห้วนๆ บางครั้งจะใช้สรรพนามกูมึงในการพูดกับลูกสาวอยู่บ่อยครั้ง มักจะบ่น รวมถึงคิดว่ากล่าวลูกสาวเป็นประจำ เนื่องจากในแต่ละวันตนต้องทำงานหนัก ไม่ค่อยมีเวลาพักผ่อนมากนัก จึงทำให้หงุดหงิดง่ายเวลาที่ลูกทำอะไรที่ไม่พอใจ ทำให้ลูกสาวมักจะรู้สึกรำคาญ และหงุดหงิดทุกครั้งที่แม่บ่น ทำให้ในหลายๆ ครั้งเมื่อเลิกเรียนแล้วก็ไม่อยากจะกลับบ้าน จึงเถลไถลไปเดินห้างสรรพสินค้า จนเวลาเย็นจึงกลับเข้าบ้าน

เนื่องจากการทำงานของแม่ที่ต้องทำทุกวัน ไม่มีวันหยุด ทำให้วันว่างของครอบครัวที่ว่างพร้อมกันนั้นแทบจะไม่มี กิจกรรมที่ทำร่วมกันก็น้อย แต่จะมีโอกาสที่ได้ไปพักผ่อนต่างจังหวัดด้วยกันนานๆ เช่น ในวันสงกรานต์ที่มีวันหยุดยาว เจ้านายของแม่จะอนุญาตให้ทั้งครอบครัวกลับไปเยี่ยมบ้านที่จังหวัดมหาสารคามได้ ทุกคนจึงได้เดินทางไปด้วยกัน ครั้งละประมาณ 10 วัน แต่ในวันปกติธรรมดาวันนั้นแทบจะไม่มีโอกาสได้ไปไหนด้วยกันเลย ดังที่พ่อของเด็กได้บอกกับผู้วิจัยว่า

“ชีวิตของคนที่ต้องอาศัยอยู่กับคนอื่นนั้น มันไม่มีอิสระหรอก อยากจะมีวันครอบครัว พาลูกไปนั่งกินข้าวข้างนอกบ้านบ้าง มันก็หาโอกาสไม่ได้ อยากมีวันครอบครัวบ่อยๆ คือให้ครอบครัวมันอบอุ่นนะ ผมกับภรรยาที่ทำงานหนัก เวลาที่อยู่บ้านก็ไม่ค่อยได้ออกไปไหน เพราะภรรยาผมเขาต้องทำทุกอย่าง รีดเสื้อผ้า ทำกับข้าว บางทีทำคนเดียวก็ไม่ทันหรอกครับ ผมกลับมาตอนเย็นผมก็ต้องช่วย เสาร์อาทิตย์ก็เหมือนกัน ช่วยซักเสื้อผ้า หรือ ไม่ก็ล้างรถ ทำสวนด้วย ผมก็สงสัยเขาอะ เรียกว่าเวลาพักก็แทบไม่ค่อยมี” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 2, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2553)

ปัญหาหลักของครอบครัวนี้คือปัญหาด้านการเงิน เนื่องจากในเวลานี้ลูกทั้งสองคนกำลังเรียน ซึ่งต้องใช้เงินค่อนข้างสูง ไม่เพียงพอกับรายได้ที่ครอบครัวมี ทำให้ทั้งพ่อและแม่เกิดความเครียดอยู่บ่อยครั้ง

“เรื่องเงินนี่แหละสำคัญที่สุด ต้องหามาให้ได้ ถ้ามีเงิน ความสุขมันก็ตามมานะ ถ้าลูกขอ แต่เราไม่มีให้ เราก็เครียดนะ ก็อยากให้มันมาพร้อมๆ กันระหว่างความสุขกับเรื่องเงิน ถ้าขาดตัวใดตัวหนึ่ง มันก็ไม่สมดุล คือถ้าลูกขอมา ถึงไม่มีเราก็คงหาให้มิให้ได้ ลูกมีเงิน พ่อแม่ก็มีความสุข เคี้ยวนี้สมัยนี้ ถ้าจะออกไปนอกบ้าน ก็ไม่ต่ำกว่าร้อยนึงแล้ว ถ้าออกไปบ่อยๆ ก็ตาย ตอนนี้ก็กำลังเรียนกันทั้งสองคน ก็กำลังใช้เงินกันเหมือนน้ำ ใช้น้ำมากจริงๆ พูดตรงๆ เลยนะ บางทีก็คิดจะไปยืมเงินคนอื่นเขา ผมก็ไม่กล้า น้ำตาตก จะวิ่งไปหาพี่น้องก็ไม่ได้” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 2, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2553)

หลังจากที่ได้พูดคุยกับพ่อของเด็กแล้ว ผู้วิจัยได้มีโอกาสดูถามลูกสาวซึ่งเป็นเด็กที่หนีออกจากบ้าน พบว่า เป็นเด็กวัยรุ่น อายุ 16 ปี เรียนที่กรุงเทพมหานคร บัณฑิต สาขาบัญชี หน้าตาดี ไม่ค่อยพูดจา เวลาพูดคุยกับพ่อแม่จะใช้น้ำเสียงเรียบเฉยและค่อนข้างไปทางกระด้าง ตัวเด็กเองบอกกับผู้วิจัยว่าระหว่างตัวเธอกับพ่อแม่ นั้นไม่ค่อยจะแสดงความรักต่อกันมากนัก เพราะรู้สึกเงินอายุที่จะโอบกอด หรือบอกรักพ่อแม่ เด็กเล่าว่า เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจ ก็จะปรึกษาพ่อแม่เฉพาะบางเรื่องเท่านั้น เช่นเรื่องเงิน หรือเรื่องเรียน และเรื่องส่วนตัวบางเรื่อง แต่ถ้าเป็นเรื่องความรักของตน จะปรึกษาพ่อกับแม่ไม่ได้ เด็กกลัวว่าจะโดนดู เพราะเด็กเคยลองปรึกษาแล้ว แต่กลับโดนพ่อและแม่ว่าพร้อมกับบอกว่าเรียนให้จบก่อน ค่อยคิดเรื่องนี้

เมื่อถามถึงกิจกรรมที่ทำร่วมกันในบ้าน เด็กบอกว่ามีน้อยมาก เพราะแม่ทำงานเป็นแม่บ้าน ทำให้เวลาเกือบทั้งหมดต้องทุ่มเทให้กับงาน แทบจะไม่มีวันหยุด จะได้หยุดยาวๆ เฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ แต่ก็ได้ไปเฉพาะบ้านเกิดของพ่อแม่คือที่จังหวัดมหาสารคามเท่านั้น ส่วน

ในวันปกติ น้อยครั้งมากที่จะได้ออกนอกบ้านด้วยกันตามประสาพ่อแม่ลูก ซึ่งบางครั้งเด็กก็เรียกร้องให้พ่อแม่พาไป แต่ก็มีโอกาสน้อยมาก เมื่อถามถึงอิสระเสรีในการทำกิจกรรมในบ้านเด็กบอกว่า ในบ้านค่อนข้างจะมีอิสระมาก อยากทำอะไรก็ได้ เพราะว่าทุกวันก็ไปเรียน ส่วนวันหยุดเสาร์อาทิตย์ พ่อกับแม่ก็อยู่ที่บ้านใหญ่ (บ้านเจ้านาย) เด็กก็อยู่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ จึงเลือกอยู่ในห้องส่วนตัว ส่วนมากจะใช้เวลาไปกับการดูโทรทัศน์ ซึ่งหลายครั้งพ่อก็มักจะบ่นว่าดูโทรทัศน์นานเกินไป แม่ก็ชอบบ่นเวลาที่กลับบ้านช้า ส่วนเรื่องการคบเพื่อนนั้น พ่อกับแม่ไม่ค่อยยุ่งมากนัก แต่จะพูดอยู่เสมอว่าอย่าเพิ่งมีแฟน เพราะยังเรียนไม่จบ

เมื่อผู้วิจัยสอบถามเด็กว่าคิดว่าตนเองเป็นคนที่มีปัญหาด้านใดบ้าง เด็กให้คำตอบว่า

“หนูคิดว่าหนูเป็นคนที่มีปัญหาด้านจิตใจ จะพูดว่ายังไงดี หนูเป็นคนคิดมาก จริงๆ แล้วหนูว่าหนูก็เป็นคนเครียดนะ โดยเฉพาะเรื่องเรียน ก็คิดว่าเรียนไหวไหม จะเรียนจบไหมเนี่ย แล้วถ้าตกชั้นมาจะมีดังก์แก้หน่วยกิตไหมเนี่ย คือเรื่องเรียนเนี่ย มันก็เลยทำให้เราก็คิดไกลไปถึงเรื่องงาน เรื่องเงิน เวลาที่อยากได้ของอะไร ถ้าไปปรึกษาพ่อแม่ เขาก็จะบอกว่าให้เก็บเงินซื้อเอง แต่ทุกวันนี้เงินมันก็ไม่พอใช้ หมาดไปกับค่ากิน ค่ารถ แล้วถ้ามีรายงานต้องทำก็ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมา เวลาจะไปขอแม่เพิ่ม ก็ไม่ค่อยได้ เพราะแม่ให้เงินวันละ 120 บาท ค่าข้าวก็ 30 บาทแล้ว ค่ารถ ค่าขนมอีก มันไม่พอหรอกค่ะ บางทีหนูก็เบื่อๆ พอเลิกเรียนตอนเที่ยง ก็เลยยังไม่ได้อกลับบ้าน ก็เดินเล่นอยู่แถวแพลตฟอร์ม ประตูนํ้า เสียเงินอีก หมาดเงินไปกับการช้อปปิ้ง” (เด็กครอบครัวที่ 2, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2553)

เมื่อถามถึงเหตุการณ์ที่หนีออกจากบ้าน เด็กเล่าว่า ได้หนีออกจากบ้าน ทั้งหมด 2 ครั้ง โดยในครั้งแรกเป็นวันที่ทะเลาะกันในรอบครัว พ่อแม่ดูว่ากล่าวลูกสาวในเรื่องที่เด็กสอบเข้าเรียนต่อม. 4 ที่โรงเรียนสันติราษฎร์ไม่ได้ ตัวเด็กเองตั้งใจว่า แม้จะสอบเข้าไม่ได้ก็จะเรียนต่อสายพาณิชย์ แต่พ่อแม่ไม่ยอม ตั้งใจอยากจะให้ลูกเรียนสายสามัญต่อไป จึงทะเลาะกันอย่างรุนแรง แล้วแยกย้ายกันเข้าห้องนอน ตัวเด็กเองเกิดความรู้สึกกดดันมาก เนื่องจากเป็นคนที่มีโลกส่วนตัวสูง ไม่ชอบให้ใครเข้ามาทักทายชีวิตส่วนตัวมากนัก ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกโกรธพ่อกับแม่มาก จึงตัดสินใจจะออกไปบ้านเพื่อน ทั้งๆ ที่ตัวเองไม่มีเงินติดตัวแม้แต่บาทเดียว ซึ่งตอนนั้นเด็กคิดเพียงแค่ว่าจะออกไปให้พ้นบ้านเท่านั้น ไม่ได้คิดว่าจะไปอยู่นาน จึงเก็บเสื้อผ้าไปเพียง 2-3 ชุด

“พ่อกับแม่ เขาว่าหนูไม่ตั้งใจเรียน ไม่ตั้งใจทำข้อสอบให้ได้ เราก็เถียงว่าก็ตั้งใจแล้วแต่มันทำไม่ได้จะให้ทำยังไง เราก็เถียงตลอดคนะ ทั้งๆที่ ปกติก็จะไม่ค่อยทะเลาะกันรุนแรงนะ แต่ตอนนั้นพอสอบไม่ได้ เรา ก็บอกว่า จะเรียนสายพาณิชย์ก็ได้ แต่พ่อกับแม่เขาก็ไม่ยอม อยากให้เรียนสายสามัญ แต่เราเองอยากเรียนสายพาณิชย์เพราะคิดว่าเดี๋ยวนี้มันหางานง่ายกว่า จบแล้วมีงานรองรับเลย ก็เลยกลายเป็นเรื่องใหญ่ที่ทะเลาะกัน

...หนูกดดันมากนะ เพราะไม่ชอบให้ใครเข้ามายุ่งกับชีวิตเรามากนัก ตอนนั้น โกรธมาก ทั้งพ่อทั้งแม่ ก็คิดว่าจะออกไปให้พ้นบ้านเลยๆ แต่ไม่ได้คิดว่าจะไปนาน” (เด็กครอบครัวที่ 2, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2553)

เด็กรอจนกระทั่งมั่นใจว่าพ่อแม่หลับแล้ว จึงออกจากบ้านไปในเวลา 22.00 น. โดยนั่งแท็กซี่ไปบ้านเพื่อนแล้วให้เพื่อนจ่ายค่าแท็กซี่ให้ เมื่อไปถึงบ้านเพื่อน ก็ปิดโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อไม่ให้ทางบ้านสามารถติดต่อได้ เมื่อตื่นเช้าขึ้นมาเด็กรู้สึกคิดถึงบ้าน บวกกับไม่มีเงินใช้ อีกทั้งเพื่อนบอกให้เด็กกลับบ้าน เด็กจึงตัดสินใจนั่งแท็กซี่กลับบ้านเวลาประมาณ 5 เมื่อรถแท็กซี่จอดหน้าบ้าน และเจอพ่อยืนอยู่ และจ่ายค่ารถแท็กซี่ให้ จากนั้นพ่อได้สอบถามลูกสาวถึงเรื่องราวที่ออกจากบ้านไปว่าไปอยู่ที่ไหน พร้อมกับตักเตือนว่าครั้งหน้าอย่าทำแบบนี้อีก แต่ไม่ได้พูดว่ากล่าวรุนแรงอะไรซึ่งก็ทำให้เด็กค่อนข้างประหลาดใจที่ไม่โดนทำโทษ

“ตอนที่ จะกลับบ้าน หนูก็คิดแล้วละว่ากลับมาบ้านคงต้องโดนเหวี่ยงแน่เลย แต่พอเปิดประตูบ้านมาเจอพ่อ เขาก็กอดหนู ก็ร้องไห้กันทั้งคู่ พ่อก็ถามว่าไปอยู่ไหนมา ทำไมต้องปิดเครื่องด้วย แม่ก็วิ่งมากอดหนู หนูก็ประหลาดใจนะ ว่าเกิดอะไรขึ้น ไม่โดนตีเหมือนที่คิด หนูก็เลยขอโทษพ่อกับแม่ แล้วหลังจากวันนั้น หนูก็รู้สึกว่าเขาก็เปลี่ยนไปทั้งคู่ คือไม่ค่อยตีไม่ค่อยว่าเหมือนเมื่อก่อน สงสัยคงจะคิดว่าหนูโตขึ้นแล้วมั้ง ก็เลยค่อยๆ ปลดปล่อย หนู หรือไม่ก็กลัวว่าถ้าบ่นว่ามากๆ หนูจะหนีออกจากบ้านอีก” (เด็กครอบครัวที่ 2, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2553)

ครั้งที่ 2 ที่เด็กหนีออกจากบ้าน เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นหลังจากที่เด็กได้ขออนุญาตพ่อกับแม่ไปเที่ยว โดยโกหกว่าไปกับเพื่อน ปรากฏว่าเด็กไปเที่ยวตลาดนัดจตุจักรกับคนรัก แล้วบังเอิญว่าพ่อไปเห็นเข้า จึงสั่งให้ลูกสาวกลับบ้านพร้อมคนทันที และเมื่อกลับมาถึงบ้าน พ่อเล่าเหตุการณ์ให้แม่ฟัง แม่เกิดความโมโหที่ลูกมีคนที่รักทั้งที่ยังเรียนไม่จบ อีกทั้งยังโกหกจะไปเที่ยวกับเพื่อน แม่จึงสอบถามลูกว่าผู้ชายคนนี้เป็นใคร เมื่อลูกตอบว่าเป็นคนงานก่อสร้างแถวบ้าน จึงเกิดปากเสียงทะเลาะกันอย่างรุนแรง ในคืนต่อมาเด็กจึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านในเวลา 20.00 น. ซึ่งช่วงเวลา

นั้นแม่เข้าไปทำงานในบ้านหลังใหญ่ ส่วนพ่อก็ยังไม้อกลับจากที่ทำงาน โดยที่เด็กไปอาศัยอยู่ที่บ้านคนรักเป็นเวลา 3 วัน จนคนรักเอ่ยปากพูดกับเด็กว่าให้กลับบ้านเพราะสงสารพ่อแม่ที่คงจะรอด้วยความเป็นห่วง เด็กก็เชื่อฟังจึงตัดสินใจกลับบ้าน

“คือหนูไปอยู่กับแฟนได้ 3 วัน แฟนเขาก็บอกว่ากลับบ้านไปเถอะสงสารพ่อแม่ เพราะว่าหนูไม่ได้โทรหาพ่อแม่เลยนะ เขาก็ไม่รู้ที่หนูไปอยู่ที่ไหน หนูก็พอจะเดาได้ว่าเขาก็คงพยายามตามหา หนูก็คิดถึงนะ แต่ตัดสินใจแล้วว่าจะไม่กลับไปบ้านอีก แต่แฟนก็ได้ให้กลับบ้านตลอด เขาให้เหตุผลว่าพ่อกับแม่เลี้ยงเรามาเนาะ ไปเรียนให้จบก่อน ยังไงก็ต้องได้อยู่ด้วยกันอยู่แล้วละ หนูเลยยอมกลับ

...พอหนูกลับมาบ้าน เขาก็ถามว่าไปไหนมา หนูก็ตอบว่าเรื่อยๆ เปื่อยๆ แลวนี่แหละ เขาก็ไม่ถามอะไรอีก เขาก็คงคิดว่าหนูไปอยู่กับเพื่อนเหมือนเดิมมั้ง หนูก็เลยไม่ได้เล่าอะไรให้ฟัง เพราะว่าเรื่องที่หนูคบกับแฟนคนนั้น หนูก็ไม่เคยบอกพ่อกับแม่เลยนะ ก็ไม่กล้าเล่าให้เขาฟัง กลัวโดนเหวี่ยงอีก เพราะว่าทุกวันหลังเลิกเรียนแล้ว แฟนหนูก็จะมารับไปกินข้าว ก็กลับบ้านบ่าย 2 บ่าย 3 แต่วันไหนถ้ากลับผิดเวลาไปหน่อยเดียว กลับมาถึงแม่ก็จะเหวี่ยงใส่แล้ว” (เด็กครอบครัวที่ 2, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2553)

หลังจากที่เกิดเหตุการณ์หนีออกจากบ้านไปทั้ง 2 ครั้ง พ่อกับแม่ของเด็กเริ่มปรับเปลี่ยนท่าที โดยตัวแม่เองรู้จักกับเด็กน้อยลง เริ่มปล่อยลูกมากขึ้น ตัวเด็กเองก็รู้ว่าแม่พยายามปรับตัว

“หนูอยากให้แม่บ่นน้อยลง ก็รู้ว่าเขาบ่นเพราะว่าเขาเป็นห่วงเรา ตอนนี้ก็ไม่เคยคิดเรื่องหนีออกจากบ้านแล้ว ทุกวันนี้ทุกอย่างมันโอเคขึ้น เพราะว่าหนูทำตัวให้เขาบ่นน้อยลง ทำตัวให้ดีขึ้น แต่หนูก็อยากออกไปเที่ยวกับเพื่อนกับแฟนบ้าง เพราะวันหยุดจะให้หนูมาอยู่ที่บ้านตลอดมันก็เบื่อ และถ้าไม่ให้หนูไปกับเพื่อนก็ไม่รู้จะทำยังไง เพราะพ่อกับแม่ก็ไม่เคยว่างให้หนูชักรัน กว่าจะเสร็จงานแต่ละวันก็ดึกทุกที” (เด็กครอบครัวที่ 2, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2553)

จากการพูดคุยกับทั้งตัวเด็กและผู้ปกครอง สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในบ้านพักคนใช้ขนาดเล็ก จำนวนสมาชิก 3 คน เด็กที่หนีออกจากบ้าน เป็นเด็กผู้หญิงอายุ 16 ปี กำลังศึกษาในระดับชั้นปวช. อาศัยอยู่กับพ่อที่รับราชการและแม่ที่เป็นแม่บ้าน ครอบครัวนี้มีฐานะปานกลาง มีรายได้ประมาณ 20,000 บาทต่อเดือน ครอบครัวนี้ไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้มีการสื่อสารกันแบบปกป้อง เนื่องจากเวลาทั้งหมดของพ่อแม่หมดไปกับการทำงาน ไม่มีเวลาใส่ใจดูแลลูกอย่างใกล้ชิด ทำให้จำเป็นต้องสร้างกฎระเบียบต่างๆ ขึ้นในบ้านให้ลูกปฏิบัติตาม เพื่อจะช่วยควบคุมให้ลูกอยู่ในกรอบ ในทางที่ตนต้องการ จึงทำให้เมื่อเด็กเลิกเรียนแล้ว ยังไม่อยากกลับบ้าน และเลือกที่จะไปเดินเล่นตามห้างสรรพสินค้ากับเพื่อน ทำให้กลับมามีบ้านเย็นกว่าปกติ และเมื่อกลับมาถึง แม่ก็มักจะพูดว่ากล่าวเด็กเสมอที่กลับบ้านช้า ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายที่โดนดุเป็นประจำ และถึงแม้ว่าพ่อจะเป็นคนใจดี ไม่ค่อยดุว่ากล่าวลูกสาว แต่ตัวพ่อเองก็ไม่ค่อยพูด และปล่อยให้แม่เป็นคนจัดการเรื่องลูกเกือบทั้งหมด

นอกจากนี้การที่แม่ของเด็กมักจะอารมณ์เสียอยู่บ่อยครั้ง เพราะเหนื่อยหน่ายจากการทำงาน เมื่อมาเจอลูกกลับบ้านดึกหรือล่าช้ากว่าที่ตนกำหนด จึงทำให้หงุดหงิดและใช้คำพูดรุนแรง ไม่สุภาพกับลูก ยิ่งทำให้ลูกรู้สึกว่ามีแต่คำตำหนิว่ากล่าว อีกทั้งคำพูดไม่สุภาพต่างๆ ทำให้เด็กซึมซับจนทำให้เด็กคนนี้เป็นคนพูดจาห้วนสั้น และไม่สุภาพตามแม่ไปด้วย

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า การที่พ่อและแม่ต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาให้กับลูกนั้น ทำให้แม่จึงต้องวางกฎระเบียบให้ลูกปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งนานวันเข้าก็จะยิ่งทำให้เด็กรู้สึกว่ามีกฎที่ต้องทำตามกฎระเบียบที่แม่วางไว้ จนบางครั้งอาจจะออกนอกกรอบบ้าง และเมื่อเด็กมีความรัก จึงเลือกที่จะใช้เวลาว่างไปอยู่กับคนรัก เมื่อพ่อแม่รู้ว่าเด็กมีคนรัก จึงไม่พอใจและทะเลาะกับพ่อแม่ ทำให้เด็กไม่กล้าที่จะปรึกษาเรื่องนี้กับพ่อแม่

ความต้องการของเด็ก การที่เด็กต้องอยู่ในใต้กรอบที่แม่วางไว้ให้ ทำให้เด็กเกิดความอึดอัด เด็กจึงต้องการให้พ่อแม่ปรับลดหย่อนกรอบหรือกฎเกณฑ์ลงบ้าง โดยพูดคุยกันถึงจุดกึ่งกลางที่พอใจทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้พ่อแม่ควรเปิดใจเรื่องคนรักของเด็กด้วย เพราะเด็กต้องการคำปรึกษาและคำชี้แนะ หากพ่อแม่ไม่เปิดใจ เด็กก็จะไม่กล้าเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้พ่อแม่ทราบได้

ครอบครัวที่ 3

ครอบครัวนี้พักอาศัยในทาวเฮ้าส์ขนาดเล็ก อยู่กันเพียงสองคนแม่ลูก คือแม่และลูกชาย ซึ่งเป็นเด็กที่หนีออกจากบ้าน พ่อและแม่ของเด็กเลิกกันตั้งแต่เด็กอายุ 4 ขวบ ปัจจุบันเด็กอายุ 12 ปี แม่อายุ 34 ปี จบการศึกษาชั้นป.6 เป็นพนักงานตำแหน่งแม่บ้านในบริษัทแห่งหนึ่ง มีรายได้ต่อเดือน 8,000 บาท ทำงานวันจันทร์ถึงศุกร์ ในบางสัปดาห์อาจจะต้องทำล่วงเวลาในวันเสาร์อาทิตย์ด้วย

ในทุกๆ เช้า แม่จะไปส่งลูกที่โรงเรียน ส่วนในตอนเย็นเมื่อเลิกเรียน เด็กจะเดินจากโรงเรียนซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่ทำงานของแม่ มาหาแม่ที่ทำงาน โดยระหว่างที่รอแม่เลิกงานนั้น เด็กจะ

ไปนั่งเล่นเกมอยู่ที่ร้านอินเทอร์เน็ตบริเวณใกล้ๆ ที่ทำงานของแม่ทุกวัน จนกระทั่งเวลาประมาณ 16.30 น. ก็เดินกลับมาหาแม่ที่ทำงานเพื่อกลับบ้านพร้อมกัน

ในระหว่างการพูดคุยกันนั้น ผู้วิจัยพบว่าแม่ของเด็กเป็นผู้หญิงใจดี ยิ้มง่าย พูดจาไพเราะ เรียกลูกว่าน้องทุกคำ และดูเหมือนจะเหนื่อยจากการทำงาน ส่วนเด็กเป็นคนเงียบๆ ไม่ค่อยพูด ถามคำตอบคำ ถ้าไม่ถามก็จะไม่พูดไม่คุย ดูแล้วเป็นเด็กเฉยๆ ไม่ร่าเริงแจ่มใสเหมือนเด็กทั่วไปในวัยเดียวกัน แม่เล่าว่า ลูกเป็นเด็กที่ไม่ค่อยคบกับใคร เงียบๆ ทำอะไรก็ทำคนเดียว เล่นก็เล่นคนเดียว ไม่มีเพื่อนสนิท และมักจะขลุกตัวเองอยู่ตามร้านเกมอินเทอร์เน็ต

แม่เล่าว่า เด็กหนีออกจากบ้านทั้งหมด 3 ครั้ง ครั้งแรกหายไปทั้งหมด 13 วัน วันที่เด็กหนีออกจากบ้านนั้นเป็นวันหยุดช่วงปิดเทอม เช้าวันนั้นเด็กทำตัวผิดปกติ ดูลูกลึกลับ แต่แม่ก็ไม่ได้ใส่ใจอะไร เมื่อต้องไปทำงาน แม่ก็พาเด็กไปที่ทำงานเหมือนเช่นทุกครั้ง นั่งกินข้าวเข้าด้วยกัน แล้วเด็กก็ขอออกไปเล่นที่บ้านเพื่อน ใกล้ๆ ที่ทำงานของแม่ จนกระทั่งเลย 4 โมงเย็นแล้วก็ยังไม่กลับมา แม่ก็คิดว่าน่าจะมีอะไรแปลกๆ แล้ว พอคิดถึงว่าต้องใช้เงิน ก็เลยหยิบกระเป๋าสตางค์ไปเอามา แต่ปรากฏว่าบัตรหายไปแล้ว เพราะปกติแม่จะพกบัตรประชาชนกับบัตรเอทีเอ็มไว้ในซองเดียวกันตลอด แต่บัตรเอทีเอ็มหายไปใบเดียว แสดงว่ามีคนหยิบไป ซึ่งแม่คิดว่าน่าจะเป็นลูกที่หยิบไป เพราะว่าตัวเด็กเองก็เคยเห็นแม่พกบัตรอยู่บ่อยๆ คิดว่าน่าจะจำรหัสได้ แม่จึงโทรศัพท์ไปอายัดบัตรเอทีเอ็มกับทางธนาคาร พร้อมกับสอบถามว่าบัตรนี้มีการกดเงินไปใช้หรือไม่ ทางธนาคารแจ้งว่า มีการกดเงินไปใช้ 3 ครั้งๆ ละหลายพันบาท รวมแล้วเป็นเงินกว่าหมื่นบาท

หลังจากนั้น แม่จึงไปแจ้งความและออกหาตามบ้านเพื่อน และเดินหาบริเวณที่ทำงานของแม่มาตลอด 13 วัน แต่ไม่พบ จนเช้าวันหนึ่งมีแท็กซี่คันหนึ่งมาจอดหน้าบ้าน และเด็กเดินลงมาจากรถ มาบอกกับแม่ว่าให้จ่ายค่าแท็กซี่ให้ด้วย

“แม่ก็ถามว่าไปอยู่ที่ไหนมาลูก ลูกบอกว่าไปอยู่แถวบางแคมา แม่ก็ถามอีกว่าแล้วไปอยู่กับใครล่ะ เขาก็บอกว่าไปอยู่กับพี่คนหนึ่ง แม่ก็ถามอีกว่าแล้วเรารู้จักเขาไหม ลูกตอบว่าก็ไม่รู้จัก แล้วทำยังไงล่ะลูก เขาก็บอกที่อยู่บ้านเขา แบบเฉยๆ แม่ก็ถามว่าแล้วเขาให้อยู่หรือลูก แล้วไม่คิดจะกลับมาหาแม่หรือ เขาก็บอกว่าผมก็คิดจะกลับเหมือนกัน แต่ผมกลัว คือความคิดของเด็กคือเขากลัวจะโดนแม่ทำโทษ โดนด่าโดนว่า โดนตี เขาถึงไม่กลับ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 3, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

ครั้งที่ 2 เด็กหนีออกจากบ้านทั้งหมด 8 วัน เหตุการณ์นี้ห่างจากครั้งแรกประมาณ 1 เดือน คือแม่ไปส่งเด็กที่โรงเรียนตามปกติ ในตอนสายคุณครูที่โรงเรียนก็โทรมาบอกแม่ว่าเด็กยังไม่

เข้าเรียน แม่เองก็ไม่รู้ว่าจะไปตามลูกที่ไหน ก็ได้แต่นั่งรอที่ทำงานจนเย็นก็ยังไม่กลับมา จนเวลาประมาณ 21.00 น.แม่จึงตัดสินใจกลับไปดูที่บ้าน ปรากฏว่าเห็นรองเท้า กระเป๋านักเรียนวางอยู่หน้าบ้าน แต่รองเท้าและของเด็กหายไป แสดงว่าเด็กกลับมาบ้านแล้วออกไป เวลาผ่านไป 8 วันเด็กก็กลับมาบ้านเอง ครั้งนี้แม่ก็ไม่ได้ไต่ถามหรือดูว่ากล่าวอะไรเด็ก ตัวเด็กเองก็ไม่ได้เล่าอะไรแม่ฟัง

ครั้งที่ 3 เป็นช่วงปิดเทอมใหญ่ เด็กเพิ่งสอบป.6 เสร็จกำลังจะเข้าชั้นม.1 ในตอนเช้าแม่พาเด็กไปที่ทำงานเหมือนเดิม จนเย็นเด็กก็ยังไม่กลับมา แม่จึงนั่งรอจนถึงเที่ยงคืน และให้वानให้เพื่อนที่ทำงานช่วยกันออกตามหา ผ่านไปครบ 24 ชั่วโมงแม่จึงไปแจ้งความ จากนั้นก็ออกตามหาลูกทุกวัน มีทั้งขาดงาน ลางาน จนหัวหน้าตึกเตือนว่าเอาเวลางานมาตามหาลูก แต่แม่ก็ไม่หยุดที่จะตามหา จนกระทั่งแม่ไปเจอเพื่อนของเด็กคนหนึ่งมาบอกกับแม่ว่า เด็กคนนี้โทรหา แม่จึงขอเบอร์แล้วโทรไปที่เบอร์นั้น แล้วสอบถามว่าลูกของตนอยู่ด้วยหรือไม่ ปรากฏว่าคนที่รับสายเป็นพระแล้วบอกว่าให้ไปหาที่วัด แม่จึงไปตามหาที่วัดตามที่พระบอก และก็พบตัวลูกในที่สุด

“พอเราไปก็เจอลูก ก็เห็นสภาพผอม ดำ ผมยว พอเขาเห็นแม่ครั้งแรกเขาก็ตกใจนะ แล้วก็ร้องไห้ แม่ก็ร้องไห้ แล้วก็กอดเขาก่อน นับเป็นการกอดเป็นครั้งแรกเลยนะ กอดเสร็จก็บอกเขาว่า คำพูดของแม่ที่เคยพูดเคยว่าเคยคำ แม่ขอโทษนะ เขาก็บอกครับๆ แล้วเขาก็กราบที่ตักแม่ แม่ก็ถามเขาว่าน้อยใจไม่พอใจอะไรแม่หรือเปล่า เขาก็ไม่พูดอะไร คือช่วงนั้นเราก็ไม่อยากจะไปคาดคั้นอะไรเขามากนะ

...ครั้งนั้นก็ยังไม่ได้รับเขากลับมาบ้านนะ เพราะว่าหลวงพี่เขาขอร้องว่าเขาเพิ่งเจอน้องได้ประมาณ 2 อาทิตย์ ขอให้เด็กได้อยู่กับพระก่อนเถอะ เราก็โอเคไม่เป็นไร แม่ก็ไปเยี่ยมเขาทุกเย็นๆ ทุกวัน ก็เลยพูดกับหลวงพี่ว่า ถ้าอยู่อย่างนี้นะ หลวงพี่ให้เขาบวชเณรดีไหม คือพูดปัญหาให้พระฟังว่า ที่เป็นอย่างนี้ หลวงพี่สามารถที่จะเกลี้ยกล่อมให้เขาบวชแล้วหลวงพี่คอยสั่งสอนเขาได้ไหม หลวงพี่ก็รับปากว่าได้ๆ ก็เลยให้เขาบวชเณรอยู่ได้ประมาณ 4 เดือนกว่า แม่ก็ไปเยี่ยมทุกวันหยุด” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 3, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่คิดว่าจะเป็นเหตุผลที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน แม่บอกว่าแม่ก็ไม่แน่ใจเหมือนกัน แต่คิดว่าลูกค่อนข้างจะติดการเล่นเกมคอมพิวเตอร์มาก โดยแม่รู้คร่าวๆว่าเด็กชอบเล่นเกมต่อสู้ เวลาเล่นมักจะใส่อารมณ์มาก แล้วต้องเอาชนะให้ได้ มักจะใช้คำพูดหยาบคายเสมอเวลาที่เล่นเกม ทั้งๆ ที่เวลาปกติจะเป็นเด็กที่เงียบๆ และพูดจาไพเราะ

“แม่คิดว่า คงเป็นเพราะแม่ชอบมัน ชอบว่าบ่อยๆ เข้าเขาก็จะรำคาญ เบื่อที่แม่จู้จี้ แม่พูดมากอะไรแบบนี้ละ อะไรก็ห้ามๆ แม่ก็คิดเหมือนกันว่าเรามีส่วนหรือเปล่าที่ทำให้ลูกหนีออกจากบ้าน ตอนนี่ก็เลยคิดว่าเราต้องปรับปรุงตัวเองใหม่ ลูกเราชอบเล่นเกม แล้วเราจะทำยังไงที่จะให้ลูกไม่ต้องหนีออกจากบ้าน แม่ก็คิดว่าจะหาซื้อคอมพิวเตอร์ไว้ที่บ้าน มันก็ต้องลองดูกันซักตั้งนะ ที่แรกก็กะจะไม่ซื้อให้เขา แต่ในเมื่อลูกเราติดเกมแบบนี้ เราก็ให้เขาเล่นอยู่ที่บ้านดีกว่า โดยไม่ต้องออกนอกบ้าน เพราะว่ามันบ้านเราไม่รู้ว่าจะเจออะไรบ้าง เกมมันไม่เป็นไร แต่กลัวจะไปเจออย่างอื่น คนชวนเอย หรือว่าให้เด็กไปทำอะไรที่ไม่ดี อย่างเช่น ไปส่งยาอะไรพวกนี้” (ผู้ปกครองเด็ก ครอบครัวที่ 3, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

หลังการสอบถามแม่ของเด็กแล้ว ผู้วิจัยจึงได้พูดคุยกับเด็กที่หนีออกจากบ้าน พบว่า เด็กคนนี้เป็นเด็กเสียๆ ไม่ค่อยพูด ถามคำตอบคำ เวลาพูดคุยด้วย ไม่กล้าสบตากับผู้วิจัย และพูดเสียงเบามาก ดูเหมือนไม่มีความมั่นใจในตัวเองและกลัวที่จะตอบคำถาม ในทุกวันเด็กจะเลิกเรียนเวลา 14.30 น. แล้วจะเดินจากโรงเรียนกลับมาหาแม่ที่มูลนิธิทุกวัน จะถึงเวลาประมาณ 15.00 น. บางวันอาจจะแวะที่บ้านเพื่อนระหว่างทาง หรือไม่กี่เอาก็จะไปมาวางที่สำนักงานของแม่ แล้วจึงเดินไปเล่นเกมที่ร้านอินเทอร์เน็ตบริเวณใกล้เคียง จนเวลาประมาณ 16.00 น. จะเดินกลับมาหาแม่ เพราะว่าแม่เลิกงานเวลา 16.30 น. เด็กเล่าถึงเหตุการณ์วันที่หนีออกจากบ้านว่า

“ตอนที่หนีออกจากบ้าน ไม่มีใครชวน ออกไปด้วยตัวเอง ตอนนั้นติดเกมก็เลยไปเล่นที่ร้าน แล้วก็มีคนชวนให้ไปอยู่ด้วย ก็เลยตามเขาไป ตอนที่หายไจากบ้านก็คิดถึงบ้าน แต่ก็ยังไม่อยากกลับ ยังไม่เอยากเจอแม่ เพราะแม่ชอบดูค่าเป็นประจำ เวลาแม่ดูหรือว่าแม่บ่น ผมก็จะโกรธเหมือนกัน แต่พอกลับมาบ้านเห็นแม่ร้องไห้แล้วก็สงสาร แล้วก็ไม่ได้คิดเรื่องหนีออกจากบ้านแล้ว เพราะว่ากลัวจะทำให้แม่เสียใจ” (เด็กครอบครัวที่ 3, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

จากการพูดคุยกับทั้งตัวเด็กและผู้ปกครอง สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในทาวน์เฮ้าส์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิก 2 คน คือและแม่ลูกชายวัย 11 ปี พ่อและแม่ของเด็กแยกทางกันตั้งแต่เด็กอายุ 4 ขวบ ครอบครัวนี้มีฐานะปานกลาง โดยแม่ทำงานเป็นพนักงานบริษัท มีรายได้ 8,000 บาทต่อเดือน เด็กมีนิสัยชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์ แต่ที่บ้านไม่มีคอมพิวเตอร์ เด็กจึงไปเล่นในร้านอินเทอร์เน็ตใกล้ๆ กับที่ทำงานของแม่ในทุกวันตอนเย็นหลังเลิกเรียน

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พบว่า มีรูปแบบการสื่อสารในลักษณะปล่อยปละ มีการสื่อสารพูดคุยกันน้อย ทั้งตัวแม่และตัวเด็กเองก็เป็นคนที่ไม่ค่อยพูดทั้งคู่ แม้ว่าจะอยู่ด้วยกันทุกวัน แต่พูดคุยกันน้อยมาก และไม่ค่อยมีการแสดงความรักออกด้วยอวัจนภาษา หรือการโอบกอดกัน และเด็กจะใช้เวลาว่างของทุกวัน ซึ่งเป็นช่วงที่รอแม่เลิกงาน อยู่ในร้านอินเทอร์เน็ต

นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กมักจะโดนแม่ดุว่ากล่าวอยู่เสมอ โดยเฉพาะในเวลาที่เด็กเล่นเกมในร้านคอมพิวเตอร์จนเพลิน เลยเวลาที่ต้องเดินกลับมาหาแม่ที่ทำงาน ทำให้แม่ต้องดุว่ากล่าวลูกอยู่เป็นประจำ

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า เด็กรู้สึกตัวเองขาดความอบอุ่น เพราะมีแม่เพียงคนเดียว และแม่ก็ทุ่มเทเวลาให้กับงานมาก เพราะแม่ทำงานตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ แต่ในวันเสาร์อาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดนั้น แม่ก็มักจะรับทำงานล่วงเวลาเกือบทุกสัปดาห์ ทำให้ในวันหยุดเรียนของลูก แม่ไม่เคยว่างที่จะมีกิจกรรมร่วมกับลูก เช่น พาไปกินข้าว พาไปเที่ยว หรือพาไปซื้อของ เหมือนที่เด็กเคยเห็นเพื่อนๆ ของตนกับแม่ได้ทำร่วมกัน

แต่เนื่องจากเด็กเป็นคนที่ไม่ค่อยพูด ทำให้ไม่ได้บอกความในใจที่ตนต้องการให้แม่ฟัง ส่วนตัวแม่เอง ก็ไม่รู้ถึงความคิดของลูก ทำให้เข้าใจว่าลูกมีความสุขดีกับการที่แม่ทำงานแบบนี้ จึงกลายเป็นว่าต่างคนต่างคิดว่าอีกฝ่ายมีความสุขดี จึงทำให้เด็กกลายเป็นคนที่เก็บอะไรไว้คนเดียว และไปหาเพื่อนในเกมคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะเกมต่อสู้ จนทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยไม่รู้ตัว และเมื่อเล่นติดต่อกันเป็นประจำ อาจทำให้เด็กตกเป็นเหยื่อจากผู้ไม่หวังดีได้โดยง่าย โดยอาจถูกชักชวนจากคนที่ไปรู้จักกันในร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเด็กเองเป็นคนหัวอ่อน จึงทำให้หลงเชื่อโดยง่าย และตัดสินใจอะไรที่ผิดโดยไม่ยั้งคิด จนทำให้เกิดการหนีออกจากบ้านขึ้นได้

ความต้องการของเด็ก พบว่า เด็กต้องการให้แม่มีเวลาให้กับตนมากกว่าเดิม เพราะแม่ให้ความสำคัญกับงานมากเกินไป เด็กอยากจะถูกคุยกับแม่ให้มากขึ้นเพราะตนเองไม่ค่อยมีเพื่อนมากนัก

ครอบครัวที่ 4

ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในบ้านหลังเดี่ยว ในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ มีสมาชิกทั้งหมด 15 คน เนื่องจากลูกหลานที่แต่งงานก็จะพาทั้งลูกสะใภ้และลูกเขยที่มีครอบครัวมาอยู่ในบ้านหลังนี้รวมกันหมด โดยมีหัวหน้าครอบครัวที่มีอำนาจสูงสุดในบ้านหลังนี้คือ ย่า ซึ่งเด็กที่หนีออกจากบ้านก็อาศัยในบ้านหลังนี้ เนื่องจากพ่อของเด็กเสียชีวิตตั้งแต่ยังเล็ก ส่วนแม่ของเด็กนั้น เมื่อสามีเสียชีวิตแล้วก็แยกออกไปมีครอบครัวใหม่ แต่อยู่ไม่ไกลจากบ้านหลังนี้มากนัก และยังคงโทรศัพท์ติดต่อมาหาลูกสาวบ้าง

จากการพูดคุยกับแม่ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็ก พบว่า แม่อายุ 35 ปี จบการศึกษาชั้นป.6 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ต่อเดือนไม่แน่นอน ส่วนใหญ่จะประมาณ 3,000-4,000 บาท บางเดือนก็ไม่พอใช้ แม่ได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่า จากการที่ในอดีตแม่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ ทำให้ทราบว่า สมาชิกแต่ละคนจะเป็นลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยมีการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งในเทศกาล หรือโอกาสต่างๆ ก็ไม่เคยมีการให้ของขวัญหรือฉลองร่วมกัน เนื่องจากผู้ใหญ่ในบ้านทำงานจนไม่มีเวลาที่จะให้กัน หรือเนื่องจากเป็นครอบครัวขยายหรือครอบครัวขนาดใหญ่ ทำให้แต่ละครอบครัวก็จะทำกิจกรรมร่วมกันเฉพาะสมาชิกในครอบครัวตนเอง

สำหรับเด็กที่หนีออกจากบ้านนั้น อายุ 14 ปี เป็นเด็กสาวหน้าตาดี รูปร่างดี กำลังเรียนกศน.ชั้นม.1 เป็นเด็กที่ไม่ค่อยพูด เงียบๆ ชอบอยู่คนเดียว มักจะเป็นคนมีโลกส่วนตัวสูง ตัวแม่เองไม่ค่อยสนิทกับเด็กนักเพราะว่าลูกจะไม่ค่อยเล่าอะไรให้ฟัง เด็กชอบปิดบัง และโกหก จนแม่ต้องเฝ้าถามว่ามีอะไรหรือเปล่า เด็กก็จะปฏิเสธอย่างเดียวว่าไม่มีอะไร แต่แม่จะให้อิสระในการคบเพื่อน ซึ่งเพื่อนของลูกส่วนใหญ่แม่จะรู้จักเพราะว่าลูกมักจะพาเพื่อนมาที่บ้านอยู่เสมอ มีทั้งเพื่อนที่โรงเรียน และเพื่อนแถวบ้าน เวลาพูดคุยกันแม่จะใช้สรรพนามแทนตัวเองทั้งแม่และลูก และเรียกลูกว่ามึงอยู่บ่อยครั้ง

แม่ของเด็กเล่าว่า แม่ไม่เคยห้ามที่ลูกจะคบใคร แต่ว่าเวลาที่จะออกไปไหนตอนกลางคืนก็ขอให้บอกด้วย ตัวเด็กเอง จริงๆ แล้วเป็นคนร่าเริง ชอบเขียนบันทึก ช่างจินตนาการ มักจะชอบสมุดมาเขียนระบายความรู้สึกอยู่บ่อยครั้ง

“แม่ก็เคยแอบอ่านนะ เรื่องส่วนใหญ่ที่เขาเขียน จะเป็นเรื่องความรักเรื่องหัวใจ คือลูกคนนี้เขารักคนง่าย ชอบคนง่าย ใครพูดกับเขาดีๆ เขาก็จะหลงจะรักเป็นพักๆ เลยละ แม่ก็ถามเขาว่า แต่เขาจะไม่ค่อยพูด แม่ก็จะถามว่า มีแฟนหรือยัง เขาก็จะบอกว่ายัง แม่ก็จะแอบอ่านสมุดบันทึกของเขาประจำแหละ ก็แม่บอกว่ามีอะไรก็ให้บอก มันก็ไม่ค่อยบอก เหมือนกับเงินเรา หรือกลัวเราจะว่ามั้ง” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 4, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

ส่วนเรื่องการพูดชมเชยลูกนั้น แม่เล่าว่า

“เวลาที่ลูกทำความดี แม่ก็จะชมตลอด ให้รางวัลอยู่เรื่อยๆ อย่างตอนที่เขาไปจับฉลากโรงเรียนเตรียมอุดมฯ น้อมเกล้าฯ ได้ สมัครกันเป็นพันคน แต่เขาเร็วกว่าตนเอง ลูกเราจับฉลากได้ แม่ดีใจจะตาย แม่ยังให้รางวัลพาไปซื้อโทรศัพท์ให้เลย แต่ไปเรียนได้วันเดียว ก็ไม่เรียนแล้ว เขาบอกว่าโดนเพื่อนแกล้ง ก็เลยถามว่าใครแกล้ง เขาก็ไม่บอก เขาบอกว่า ไปกินข้าวแล้วเพื่อนเอาข้าว

สาธ แม่ก็ไปถามที่โรงเรียน ครูเขาก็บอกว่าเด็กมันทะเลาะกันธรรมดา แล้วหลังจากนั้นเขาก็ไม่ไปอีกเลย เราเสียค่ายแทบแย่ ทั้งเราทั้งย่านนั้นแหละ

...เวลาที่เขาทำความผิด แม่ไม่ค่อยได้ตีหรือก มีแต่จะดุ แล้วก็ถาม ที่บ้านก็ไม่มีใครตีมันหรือ แต่เขากลับมากที่สุดในบ้าน เพราะยาคุ แต่ลูกก็สนิทกับย่ามากที่สุดนะ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 4, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

แม่ของเด็กเล่าว่า พ่อของเด็กเสียไปตั้งแต่เด็กอายุ 8-9 ขวบ แต่ตัวเด็กเองก็ไม่เคยถามถึงพ่อเลย ตัวแม่เองพอมีครอบครัวใหม่ก็ย้ายออกจากบ้านไปอยู่กับสามี จึงได้แต่โทรศัพท์มาหาลูก และทุกครั้งที่โทรก็จะอบรมสั่งสอนลูกเสมอ

“เมื่อก่อนตอนที่อยู่ด้วยกัน พอถึงวันเกิดลูก แม่ก็จะจัดงานวันเกิดให้ทุกปี มีพากันไปเดินเที่ยวไปกินข้าวที่ห้างสรรพสินค้ากันบ่อยๆ แต่พอแม่ย้ายบ้านออกไปมีครอบครัวเองแล้ว ก็ไม่ค่อยมีเวลาได้อยู่ด้วยกัน และลูกเองก็เริ่มจะติดเพื่อนมากกว่า เวลาแม่จะชวนไปไหนก็ไม่ค่อยอยากจะไปด้วยแล้ว” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 4, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

ผู้วิจัยสอบถามถึงเหตุการณ์ที่เด็กหนีออกจากบ้าน แม่ของเด็กได้ให้ข้อมูลว่า ในช่วงนั้นแม่ต้องไปเลี้ยงกุ้งที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ตัวเด็กเองก็เริ่มไปเรียนการศึกษานอกโรงเรียน แต่เมื่อเด็กไปเรียนได้ 2 สัปดาห์ ก็หนีออกจากบ้านไปเป็นเวลานาน 6 เดือน โดยแม่คิดว่าสาเหตุเป็นเพราะหลังจากที่ลูกเริ่มไปเรียนแล้ว ทำให้เด็กรู้จักเพื่อนเยอะขึ้น ก็คงมีการไปชอบพอกันกับผู้ชาย เลยพากันหนีออกจากบ้าน เมื่อลูกหายออกจากบ้านไป แม่จึงไปแจ้งความ และโทรไปแจ้งที่มูลนิธิกระเจา และมูลนิธิปวีณา จากนั้นก็ออกตามหาด้วยการไปถามจากเพื่อนๆ ของเด็ก

“คือตอนนั้นแม่เองก็คิดว่าเขาคงอยู่สบายดีแหละ ก็เลยไม่นึกถึงเรา เบอร์โทรแม่ก็มีแต่เขาก็ไม่โทรหาเลยแม้แต่ครั้งเดียว แม่ก็ไปตามหาทุกที่ พอผ่านไปได้ประมาณ 3-4 เดือนก็คิดว่ามันคงสบายดี ไม่คิดถึงแม่ ไม่โทรมาหาแม่บ้างเลย เพราะเบอร์โทรศัพท์แม่ก็ไม่เคยเปลี่ยน แล้วมีอยู่วันหนึ่งเพื่อนลูกก็โทรมาบอกว่าเขาโทรไปหา เล่าให้ฟังว่าเขาอยู่กับแฟนที่จังหวัดระยอง สบายดี ช่วยกันขายของที่ชายหาดระยอง ตอนแรกแม่ก็ตั้งใจจะไปตามที่ระยอง แต่มันไม่พร้อมหลายอย่าง ทั้งเรื่องเงิน และเรื่องเวลา แล้วแม่เองก็ไม่เคยไประยอง ก็ไม่รู้ว่าจะอยู่จุดไหนยังไง ก็มาคิดๆ ดูแล้วว่า มันคงอยู่สบายแล้ว ถ้าไม่สบายดีหรือมีเรื่องอะไร มันก็คงโทรมาเองนั่นแหละ ก็เลยปล่อยไม่ออกตามหาอีก” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 4, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

เวลาผ่านไปประมาณ 6 เดือน วันหนึ่ง เด็กได้โทรศัพท์มาหาแม่ บอกว่าจะกลับบ้าน แล้ว จากนั้นวันรุ่งขึ้นเด็กก็นั่งรถกลับบ้าน เมื่อเจอหน้าแม่ เด็กก็ได้แต่ร้องไห้พร้อมกับกล่าวคำขอโทษแม่ และเล่าให้แม่ฟังว่าหนีออกจากบ้านไปอยู่กับผู้ชายคนหนึ่งที่คบกันอยู่ และช่วยกันขายของที่ชายหาด จังหวัดระยอง แต่อยู่ได้ไม่นาน ผู้ชายก็กลับไปคืนดีกับภรรยาเก่าและสั่งให้เด็กกลับบ้าน เมื่อแม่ได้ฟังแล้วก็รู้สึกสงสาร พุดไม่ออก ได้แต่ให้กำลังใจลูกสาว

หลังจากอยู่กับแม่ได้ประมาณ 2 เดือน เด็กขอกลับไปอยู่บ้านย่า เพราะว่าเหงา เนื่องจากอยู่บ้านแม่นั้น ไม่มีเพื่อนเล่นในวัยเดียวกัน เมื่อกลับไปอยู่ที่บ้านย่า เด็กได้ไปเจอเพื่อนและกลับไปติดเพื่อนอีกครั้ง ซึ่งเพื่อนของเด็กกลุ่มนี้เคยทำผิดกฎหมายจนต้องเข้าไปอยู่ในสถานพินิจเด็กมาแล้ว หลังจากที่เด็กกลับมาอยู่กับย่าได้ประมาณ 7-8 เดือน เพื่อได้แนะนำให้เด็กรู้จักกับผู้ชายคนหนึ่งจนรักใคร่ชอบพอกัน จึงพากันไปอยู่ที่บ้านของผู้ชาย จนกินหนึ่งเดือนนอนอยู่ที่บ้าน เห็นว่าดีแล้ว ประมาณ 03.00 น.) คนรักยังไม่กลับมา เด็กจึงออกไปตาม ปรากฏว่า คนรักของเด็กกำลังขโมยเหล็กอยู่ใต้ทางด่วน ซึ่งตำรวจมาพบพอดี จึงคิดว่าทั้งคู่ร่วมมือกันขโมยเหล็กและสายไฟ จึงถูกจับกุมตัวไปทั้งหมด 18 วัน แม่จึงไปประกันตัวลูกสาวออกมา หลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์แม่ก็พบว่าลูกแอบไปสูบบุหรี่กับเพื่อน เมื่อจับได้ ลูกก็ให้สัญญาว่าจะเลิก โดยที่แม่ก็เฝ้าสังเกตพฤติกรรมของเด็กมาตลอด ซึ่งเท่าที่แม่สังเกตก็คิดว่าลูกคงไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก เพราะทุกวันนี้เด็กยังต้องไปรายงานตัวที่กรมคุมประพฤติอยู่ทุกเดือน

“เวลาที่แม่พุดอะไร เขาก็ฟังนะ แต่เขาเป็นคนคือเงียบ ฟังทุกอย่างแหละ แต่จะทำหรือเปล่า หรือจะเชื่อไหมก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง พุดตามประสาชาวบ้านว่าเอาไม่อยู่แล้ว เราก็ได้แต่ห้ามปรามเฉยๆ บอกว่า จะมีแฟนก็คนแม่ไม่ว่า แต่ขออย่างเดียว อย่าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องยา เพราะมันอันตราย แล้วทุกวันนี้ญาติพี่น้องเขาไม่มีใครเอามั่นแล้วนะ

...ชาวบ้านเขาก็พุดว่าเป็นเพราะแม่หรือเปล่าที่ไปมีแฟนใหม่ ไม่ให้ความอบอุ่นลูก ทั้งที่พ่อใหม่กับลูกเราเขาก็คุยกันดีนะ

...แม่คิดว่าเขาเป็นเด็กมีปัญหาแหละ คือเราก็ออยู่บ้านหลังนี้มาสิบกว่าปีนะ พ่อพ่อเขาตายได้ 4 ปี เราก็มียาแฟนใหม่ก็ย้ายออกไป ก็ติดต่อเขาตลอดไม่เคยทิ้ง หรือเขาจะเป็นคนเก็บกดหรือเปล่า เราก็มั่นใจ คือถ้าไปอยู่กับเรานี้ เราจะทำให้เขาทำความสะอาดบ้าน ให้ทำโน่นทำนี่ มันก็เลยเบื่อกเลยขอกลับมาอยู่กับย่า เราก็มั่นใจอะไร อยากจะอยู่กับย่าก็ได้ เราก็คอยติดต่ออยู่เรื่อยๆ นะ ไม่ได้ทิ้งไปไหน” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 4, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

แม่พูดถึงเรื่องการสื่อสารภายในบ้านของย่าว่า คนในบ้านไม่ค่อยได้พูดคุยกันมากนัก เพราะแต่ละคนก็เอาแต่ทำงาน ตัวย่าเองก็รักหลานมาก แต่ไม่ค่อยแสดงออก และมักจะบ่นว่าหลาน อยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตัว เพราะเด็กชอบใส่กางเกงขาสั้น ซึ่งเด็กจะไม่ใส่ให้ย่าเห็น แต่เวลาออกมานอกบ้านก็จะเปลี่ยนชุดทันที หลายครั้งที่ความประพฤติดของหลานมักจะทำให้ย่าต้อง ร้องให้อยู่บ่อยครั้ง ส่วนตัวของแม่นั้น ก็ไม่ค่อยได้พูดคุยกับลูกนัก นานๆ ครั้งจะใช้วิธีโทรศัพท์ มาคุยกับลูก และถ้ามีเวลาว่างจริงๆ ก็จะมาหาลูกที่บ้านย่า แต่ไม่ค่อยนัก เพราะตั้งแต่ที่พ่อของเด็ก เสียชีวิตไป แม่ก็รู้สึกว่าย่าไม่ค่อยสะดวกใจที่จะมาบ้านหลังนี้

ส่วนเรื่องการแสดงความรักกับลูก แม่ของเด็กเล่าว่า เมื่อก่อนตอนที่ลูกยังเล็กอยู่ ก็มีการ กอด หอมแก้มกันอยู่เป็นประจำ แต่เมื่อเด็กเริ่มโตเป็นสาวขึ้น ก็ไม่ค่อยยอมให้หอมเหมือนเก่า แม่ รู้สึกว่าลูกโตเป็นสาวแล้วก็เริ่มรู้สึกเขินอาย ทำให้เวลาที่แม่อยากจะแตะหรือกอดตัวลูก ลูกจะรู้สึก ไม่อยากให้แม่ทำ แม่กระทั่งเวลาที่จะไหว้แม่ ลูกก็ยังรู้สึกเขิน สำหรับการแสดงออกเรื่องความรัก นั้น

“ที่จริงเมื่อก่อนก็มีการแสดงความรักกันอยู่เรื่อยๆ นะ พอมันโตแล้วมันไม่ค่อยให้หอม เรานะไม่เขินนะ แต่ตัวเขินนะเงินเรา บางทีเราจะกอด เขาก็ เฮ้ย! แม่ ไม่เอาละ” (ผู้ปกครองเด็ก ครอบครัวที่ 4, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

ส่วนเรื่องการคบเพื่อนนั้น แม่บอกว่าเพื่อนแต่ละคนของลูกล้วนแต่เป็นเด็กมีปัญหา ทั้งนั้น โดยเฉพาะเพื่อนสนิทของลูก ที่ติดยาเสพติด ตัวแม่เองก็เคยแอบไปดูตามบ้านเพื่อนๆ ของลูก เคยห้ามไม่ให้คบกับเพื่อนที่ไม่ดี แต่เด็กก็ไม่เคยเชื่อ และเมื่อถามถึงการเล่นอินเทอร์เน็ตของเด็กนั้น พบว่าที่บ้านนี้ไม่มีคอมพิวเตอร์ แต่เด็กเคยขอย่าไปเล่นตามร้านข้างซึ่งแม่ก็มั่นใจว่าลูกไม่ติดเกม หรือว่าติดแชทใดๆ เพราะคิดว่าลูกน่าจะติดเพื่อนมากกว่า

สำหรับเรื่องกฎระเบียบในบ้านนั้น แม่บอกว่าในบ้านนี้ไม่มีกฎระเบียบอะไรเลย ย่า เลี้ยงหลานให้อยู่อย่างสบาย ดิ้นสายก็ได้ งานบ้านจะทำหรือไม่ทำก็ได้ ทั้งที่ความจริงแล้วย่าก็สั่งให้ เด็กช่วยงานบ้านบางอย่าง แต่เมื่อเด็กไม่ทำ ย่าก็ไม่ว่าอะไร มีบ้างที่บ่น บางครั้งก็ไปโรงเรียนสาย เพราะเด็กไม่อยากจะตื่น ทำให้ต้องมีการบังคับกันหลายครั้ง จนย่ารู้สึกเหนื่อยก็เลยปล่อยให้หลาน นอนต่อ โดยย่าทำได้เพียงแต่บ่น แต่หลานก็ไม่ฟัง

เมื่อผู้วิจัยได้พูดคุยกับแม่ของเด็กแล้ว จึงได้สอบถามกับตัวเด็ก พบว่า เป็นเด็กสาว หน้าตาดี แต่ไม่ค่อยยอมพูดจา ถามคำถามตอบคำ เป็นเด็กเงียบๆ ไม่ค่อยร่าเริงแจ่มใสนัก เวลาคุยด้วย

เด็กไม่กล้าสบตา มักจะชอบหลบสายตาตลอด เด็กเล่าให้ฟังว่าเรียนจบชั้นล่าสุดคือ ป.6 และก็ไม่ได้ไปเรียนหนังสืออีกแล้ว แต่อยากทำงานจึงไปเรียนต่อการศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) เด็กเล่าว่าปกติเวลาที่อยู่บ้านจะสนิทกับน้องสาว (ลูกพี่ลูกน้อง) มากที่สุด แต่เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจอะไร ก็ไม่ได้ปรึกษาใครแม้แต่ น้องสาว แต่จะเก็บไว้คนเดียว ถ้าอยากจะทำอะไรก็จะเล่าให้เพื่อนสนิทฟังเท่านั้น เพราะตัวเด็กเองก็ไม่ค่อยได้พูดคุยกับคนในบ้านมากนัก เหมือนต่างคนต่างอยู่ เวลาอยู่ที่บ้าน เด็กก็จะอยู่แต่ในห้องของตน ดูโทรทัศน์ คุยโทรศัพท์ หากอยากจะทำอะไรก็เลือกที่ใช้วิธีเขียนบันทึกใส่สมุดมากกว่าที่จะบอกเล่าให้ใครฟัง

คนที่คอยอบรมสั่งสอนเด็กก็คือ ย่า เด็กบอกว่าย่าไม่ใช่คนดุ แต่ย่าเป็นคนขี้บ่น บางครั้งเด็กก็เถียงย่า แรกๆ ย่าก็จะบ่นไม่เลิก แต่หลังจากที่เด็กหนีออกจากบ้านแล้วกลับมา ย่าก็จะเลิกบ่นแล้วเดินหนีไปเอง แต่เด็กก็รู้ว่าที่ย่าบ่นก็เพราะว่าย่ารักและหวังดีกับตน ซึ่งเวลาที่ย่าคุยกับหลาน จะใช้แทนตัวเองว่าลุงและเรียกหลานว่ามึงทุกครั้ง

เมื่อถามเด็กว่ามองตัวเองเป็นเด็กมีปัญหาหรือไม่ เด็กตอบว่าคิดว่าตัวเองเป็นเด็กมีปัญหา แต่ไม่รู้ว่ามีปัญหาเรื่องอะไร รู้แต่ว่าตนเป็นคนที่เรียนหนังสือไม่เก่ง และไม่ชอบเรียนหนังสือ เด็กบอกว่าอยู่ที่บ้านก็สบายดี เพราะว่าไม่ได้มีกฎระเบียบอะไรมากมาย งานบ้านก็ไม่ต้องทำอะไรเลย ก่อนข้างจะสบายพอสมควร เวลาที่อยากจะได้อะไร ก็จะขอเงินที่ย่า แต่ปกติแล้วย่าจะให้เงินใช้วันละ 60 บาท ไว้ซื้อขนมกิน แต่ย่าจะสั่งว่าถ้าจะไปไหน ให้กลับบ้านก่อนมืดเท่านั้น แต่เด็กก็ไม่ค่อยจะเชื่อฟัง มักจะไปขลุกอยู่กับกลุ่มเพื่อนจนมืดค่ำ บางครั้งก็กลับเข้าไปด้วยซ้ำ

เมื่อถามถึงเหตุการณ์ที่หนีออกจากบ้าน เด็กเล่าว่า ได้หนีออกจากบ้านในตอนกลางคืน สาเหตุมาจากคันทันได้ทะเลาะกับย่า เพราะย่าพูดว่ากล่าวในหลายๆ เรื่อง เด็กจึงตัดสินใจจะออกไปอยู่กับแฟน แล้วคิดว่าจะออกไปเลยไม่กลับมาแล้ว ซึ่งตอนนั้นเด็กไม่ได้เตรียมข้าวของอะไรไปแม้แต่อย่างเดียว คือไปแต่ตัว ไปอยู่กับแฟนที่จังหวัดระยอง แล้วช่วยกันทำงานขายของริมชายหาด แต่อยู่ได้เพียงแค่ 6 เดือน ก็ทนไม่ได้เพราะว่าแฟนกลับไปคืนดีกับแฟนเก่า จึงตัดสินใจกลับบ้าน

หลังจากที่กลับมาบ้านแล้ว เด็กรู้สึกว่าย่าเปลี่ยนไป จากที่เคยบ่นเคยว่าก็ลดลงเยอะ ทำให้เด็กคิดว่าย่าได้เปลี่ยนแปลงตัวเพราะกลัวว่าหลานจะหนีออกจากบ้านอีก เด็กจึงคิดจะปรับปรุงตัวเหมือนกัน โดยจะพยายามไม่ออกไปเที่ยวบ่อย เพราะเมื่อก่อนเด็กจะออกไปเที่ยวหรือไปบ้านเพื่อนทุกวัน ก็จะลดน้อยลง นอกจากนี้เด็กยังบอกด้วยว่า อยากกลับไปเรียนหนังสืออีกครั้ง เพราะอยากได้วุฒิถึงม.3 เพื่อที่จะได้เอาวุฒิไปใช้ในการสมัครงาน

เมื่อถามถึงการสื่อสารภายในบ้าน เด็กบอกว่า คนในบ้านคุยกันน้อยเกินไป แต่ตัวเด็กเองก็ไม่ได้อยากจะคุยกับคนอื่นมากกว่านี้ เวลาที่เด็กอยู่บ้าน เด็กจะรู้สึกเบื่อ เพราะมีแต่ผู้ใหญ่ อยาก

มีคนวัยใกล้เคียงกันมาอยู่ด้วย เพื่อที่จะได้เป็นเพื่อนพูดคุยในเรื่องราวที่คนในวัยเดียวกันเข้าใจมากกว่านี้ และเมื่อถามว่าอยากได้อะไรจากคนในครอบครัวมากที่สุด เด็กตอบว่า อยากให้คนในบ้าน เลิกบ่น แต่ตนเองก็รู้ว่าที่ทุกคนบ่นก็เพราะทุกคนรัก แต่บางครั้งตนเองก็รู้สึกรำคาญและเมื่อที่ทุกคนเอาแต่บ่นเรื่องตน ทำให้หลายๆ ครั้งที่เด็กมีความรู้สึกที่ไม่อยากอยู่ที่บ้านนี้อีกต่อไป

จากการพูดคุยกับผู้ปกครองและเด็ก สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวขยาย อาศัยอยู่ในบ้านหลังใหญ่ จำนวนสมาชิก 15 คน เด็กที่หนีออกจากบ้านเด็กผู้หญิงอายุ 14 ปี กำลังเรียนการศึกษานอกโรงเรียน ชั้นม.1 อาศัยอยู่กับญาติฯ ผังพ่อ เนื่องจากพ่อของเด็กเสียชีวิต แม่จึงมีครอบครัวใหม่และย้ายออกไปอยู่ที่อื่น แต่ยังคงติดต่อกับลูกอยู่เสมอ โดยแม่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ 3,000-4,000 บาทต่อเดือน ครอบครัวนี้ไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว พบว่า มีรูปแบบการสื่อสารในลักษณะปล่อยปละ ครอบครัวยังมีปัญหาเรื่องการสื่อสาร เนื่องจากสมาชิกแต่ละคน ไม่ค่อยมีการสื่อสารพูดคุยกัน ด้วยความที่อยู่กันหลายครอบครัวในบ้านหลังเดียวกัน จึงทำให้อยู่กันคนละคนต่างอยู่ ตัวเด็กเองก็ถูกปล่อยปละละเลยจากแม่และย่าซึ่งเป็นผู้ปกครอง แม้ว่าคนที่เด็กจะสนิทที่สุดก็คือย่า แต่ย่าเองก็ไม่ค่อยเข้าใจเด็กในวัยนี้มากนัก เพราะย่าอายุ 70 ปีกว่า ซึ่งนับว่าชรามากแล้ว ไม่สามารถตามดูแลเด็กได้ตลอดในทุกๆ เรื่อง ส่วนแม่เด็กมีครอบครัวใหม่ที่ต้องรับผิดชอบ ไม่ค่อยมีเวลามาดูแลใส่ใจหรือถามไถ่ลูกคนนี้นัก เพราะมีลูกกับสามีใหม่ที่ต้องดูแลเช่นกัน

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า การที่เด็กอาศัยอยู่ในครอบครัวใหญ่ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนไม่ค่อยมีเวลาที่จะอบรมสั่งสอนเด็ก โดยเฉพาะย่าซึ่งอายุมากแล้ว ทำให้ไม่ได้คอยถามไถ่หรือซักไซ้เรื่องราวของหลานมากนัก เพราะอยู่ในช่วงวัยที่ห่างกันมาก ทำให้เวลาที่อยู่ด้วยกันส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะของการคุยว่ากล่าวหลาน

ส่วนตัวแม่ของเด็กนั้น แม่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่จะโทรศัพท์มาหาลูกบ้าง แต่มักจะไม่ค่อยได้พูดคุยกันดีๆ แต่จะทะเลาะกันอยู่เสมอ เพราะว่าเด็กเองไม่ค่อยอยากที่จะคุยกับแม่ เพราะรู้สึกตัวตัวเองถูกแม่ทอดทิ้งไปมีสามีและลูกใหม่ ทำให้หลายครั้งเด็กรู้สึกที่ไม่รู้จะบอกหรือระบายเรื่องราวอะไรในใจกับใครได้ เด็กจึงรู้สึกโดดเดี่ยว ว่าเหว่ อยากมีเพื่อน จึงต้องออกไปหาเพื่อนนอกบ้าน ซึ่งเพื่อนที่เด็กไปคบล้วนแต่เป็นคนไม่ดี พาเด็กไปในทางที่ผิด

ความต้องการของเด็ก พบว่า เด็กต้องการให้ยาลดการดูว่ากล่าวให้น้อยลง รวมทั้งพูดคุยและแสดงความรักด้วยการโอบกอดกับตนเองบ้าง นอกจากนี้เด็กอยากให้มีแม่พูดจากับตน

อย่างใจเย็นค่อยเป็นค่อยไป หรือถ้าแม่มีเวลาว่างก็อยากให้พาลูกไปเที่ยวหรือมีกิจกรรมร่วมกัน
ระหว่างแม่ลูก

ครอบครัวที่ 5

ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในทาวเฮ้าส์ชั้นเดียว มีสมาชิกทั้งหมด 6 คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูกสาวคนโต และน้องชายซึ่งเป็นเด็กที่หนีออกจากบ้าน ซึ่งในภายหลัง เด็กคนนี้ได้พาภรรยากับลูกชายวัย 3 เดือนมาอยู่ด้วย ครอบครัวนี้มีรายได้จากพ่อที่ทำงานเป็นพนักงานขับรถในบริษัทเอกชนประมาณ 15,000 บาทต่อเดือน ทำงานอยู่ต่างจังหวัด และจะกลับบ้านในตอนเย็นของทุกวันศุกร์ ส่วนแม่ของเด็กอายุ 43 ปี เรียนจบชั้นม.3 เป็นแม่บ้าน

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า แม่ ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็ก เป็นคนใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นกันเอง และพูดจาไพเราะ ส่วนตัวเด็กที่หนีออกจากบ้าน เป็นเด็กผู้ชายที่ช่างพูดช่างคุย ปัจจุบันอายุ 16 ปี ได้ลาออกจากโรงเรียนตอน ม.2 และเพิ่งเริ่มเรียนกศน.ชั้นม.3 ได้ไม่นาน โดยเรียนและทำงานไปด้วย เพิ่งจะสมัครทำงานที่โรงกลึงแถวบ้านได้เพียง 1 สัปดาห์ โดยทำงานในวันจันทร์ถึงวันเสาร์ และไปเรียนในวันอาทิตย์

จากการพูดคุยกับสมาชิกในบ้าน พบว่า ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวที่อบอุ่น พี่สาวและน้องชายอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน ห่างกันเพียง 4 ปี ทำให้ค่อนข้างสนิทกัน แต่เนื่องจากเป็นพี่น้องต่างเพศ จึงคุยกันได้ไม่ทุกเรื่อง เวลามีปัญหาอะไรทำให้เด็กต้องเก็บเอาไว้คนเดียว ลูกทั้งสองคนมีห้องส่วนตัว แต่ไม่มีคอมพิวเตอร์ที่บ้าน พี่สาวเป็นเด็กที่เรียนเก่งมาก เรียบร้อย ช่วยเหลืองานบ้านแทบทุกอย่าง พ่อและแม่มักจะชื่นชมในตัวลูกสาวอยู่เสมอ

แม่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ลูกทั้งสองคนเป็นเด็กดี โดยเฉพาะตอนเล็กๆ เด็กทั้งคู่จะเรียนเก่ง ตัวน้องชายซึ่งเป็นเด็กที่หนีออกจากบ้านนั้นตอนเล็กๆ ที่เรียนชั้นประถมศึกษาเด็กจะสอบได้ที่ 1 มาตลอด และทำกิจกรรมของโรงเรียนอยู่เสมอ แม่เล่าว่าเวลาที่ลูกสอบได้คะแนนดี แม่จะให้รางวัล ตัวเด็กเองก็เคยบอกกับแม่ว่าอยากได้จักรยานถ้าสอบได้ที่ 1 ซึ่งเด็กก็ทำได้ 4 ปีติดต่อกัน ทำให้ได้จักรยานทั้งหมด 4 คัน

ปกติแล้วเมื่อกลับมาจากโรงเรียน ถ้าลูกมีอะไรก็จะเล่าให้แม่ฟังเสมอ แม่บอกว่าเวลาที่แม่พูดคุยกับลูกจะใช้น้ำเสียงปกติ อ่อนโยน แต่ถ้าโมโหก็จะใช้เสียงดังนิดหน่อย แต่คนในครอบครัวนี้จะพูดกันไพเราะ ไม่พูดหยาบคาย แม่บอกว่า ปกติเวลาคุยกับลูก จะเรียกแทนตัวเองว่าแม่ แต่ถ้าเวลาที่รู้สึกโกรธ หรือโมโหก็จะเรียกแทนตัวเองว่า หนู และเรียกลูกๆ ว่ามึง ส่วนตัวเด็กคนนี้จะแทนตัวเองเวลาคุยกับพ่อแม่และพี่สาวว่า หนู ทุกครั้ง

เวลาเด็กทำความผิด ก็เลือกที่จะบอกพ่อก่อนที่จะบอกแม่ เพราะกลัวแม่มากกว่า หลังจากนั้นพ่อก็จะมาเล่าให้แม่ฟัง แล้วก็จะเรียกเด็กมาคุย ถามว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร ให้เด็กอธิบาย ถ้าเด็กทำความผิด ก็จะว่ากล่าวตักเตือน

สาเหตุที่เด็กต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เนื่องจากเด็กไปมีเรื่องกับเพื่อนที่โรงเรียน โดยเด็กมาเล่าให้ที่บ้านฟังว่า มีเรื่องที่โรงเรียน และเด็กมาถามแม่ว่า ยังอยากมีลูก ยังอยากเห็นลูกอยู่ไหม แม่ถึงถามว่าทำไม เด็กจึงบอกว่าถ้าแม่ยังจะให้เขาไปเรียนอยู่ แม่ก็จะไม่ได้เห็นหน้าลูกอีก เพราะว่าลูกมีเรื่องกับกลุ่มวัยรุ่นในโรงเรียน และเด็กกลุ่มนี้ก็จะคอยมาขู่ทำร้ายอยู่เรื่อยๆ ตัวเด็กเองก็อยู่คนเดียว ไม่มีกลุ่มหรือว่ามีแก๊งค์คอยปกป้อง พ่อกับแม่จึงปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี แล้วตัดสินใจว่าให้ลูกออกจากโรงเรียน ตอนม.2 เทอมปลาย

“แม่ก็คุยกับพ่อ พ่อก็บอกว่าไม่เรียนก็ไม่เรียน เราก็ร้องไห้เป็นเดือนเลยนะ เห็นลูกคนอื่นเขาใส่ชุดนักเรียน ก็อยากให้ลูกเราได้เรียนบ้าง ก็ปรึกษาหลายคน ปรึกษาคูด้วย ญาติๆ ด้วย หลายคนก็บอกว่าถ้าตายขึ้นมาใครจะรับผิดชอบ เจ้าตัวเองเขาก็เสียตายเพราะอีกไม่เท่าไรก็ต้องสอบแล้ว แต่ทำไม่ได้ เมื่อเป็นอย่างนี้ก็เลยตัดสินใจให้ลูกลาออก” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

เมื่อถามถึงเรื่องที่เด็กหนีออกจากบ้าน แม่เล่าว่า มีอยู่วันหนึ่ง มอเตอร์ไซค์ของลูกหายไป คือเด็กขับไปเที่ยวกับคนรัก แล้วไปจอดที่บ้านเพื่อน แล้วโดนขโมยหายไป ลูกไม่กล้ากลับบ้าน เพราะกลัวแม่จะตี จึงตัดสินใจไปอยู่บ้านเพื่อน แต่ไม่ติดต่อกลับมาที่บ้าน ทำให้พ่อแม่และพี่สาวเป็นห่วงกลัวว่าจะไปมีอันตราย แม่ได้โทรศัพท์ไปหาลูกชายหลายครั้ง แต่เด็กไม่รับโทรศัพท์ แม่จึงให้พ่อเป็นผู้ติดต่อไปบ้าง

“ถ้าเป็นเบอร์พ่อ เขาก็จะรับ แต่ถ้าใช้เบอร์บ้านโทรไปคือแม่โทร เขาก็จะไม่ค่อยรับ เพราะกลัวจะโดนค่า เพราะว่าเราไม่ชอบให้ลูกไปค้างคืนที่ไหน วันแรกที่เขาหายไป แม่ก็ตามนะ แต่ไม่เจอ ตอนนั้นก็ให้พี่สาวออกจี้รถตามหาที่บ้านเพื่อนๆ ลูก ที่เขาเคยไปเล่นเกม ตามเพื่อนแถวบ้านก็ตามหมดแหละค่ะ แต่พอให้พ่อโทรตาม ลูกก็เลยบอกบอกกับพ่อว่ารถหนูหาย หนูไม่กล้ากลับบ้าน” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

ปกติเด็กคนนี้ไม่เคยไปนอนค้างคืนนอกบ้าน พ่อและแม่จึงคิดว่าอีกไม่นานลูกก็จะกลับมา จนกระทั่งหลายๆ คืนผ่านไป พ่อและแม่เริ่มใจคอไม่ดี พ่อจึงโทรศัพท์ไปหาลูกอีก แต่เด็กก็

ปิดเครื่อง พ่อจึงต้องออกตามหาทุกๆ วัน ในตอนแรกพ่อไปหาที่บ้านคนรักของลูก แต่ไม่เจอ จากนั้นก็ไปแจ้งความ แม่บอกว่าในแต่ละคืน คนในครอบครัวจะไม่ค่อยได้นอนกัน ตัวพี่สาวของเด็กเองในตอนกลางวันก็ไปเรียน เมื่อกลับมาบ้านก็ออกตามกันตลอด

ผ่านไป 7 วัน คนรักของลูกก็โทรมาหาพ่อกับแม่ บอกว่าเจอตัวเด็กแล้วให้ไปรับได้ที่บ้านของตน เมื่อเด็กเจอหน้าแม่ ทั้งคู่ก็กอดกันร้องไห้ แล้วลูกก็ก้มลงกราบเท้าพ่อกับแม่ พร้อมกับขอโทษ และบอกว่า หายไป 7 วันนั้น ไปอยู่ที่บ้านเพื่อน ที่ยังไม่กลับบ้านเพราะว่ากลัวแม่จะดุๆ และตี

เมื่อเด็กกลับมาบ้านแล้ว แม่ก็บอกกับเด็กว่า มอเตอร์ไซด์ที่หายไปก็ไม่ใช่ไร ของนอกกายไม่ตายก็หาใหม่ได้ พร้อมกับถามเด็กว่าที่หายไปจากบ้านตั้งหลายวันคิดถึงบ้านไหม เด็กก็บอกว่าคิดถึง แต่ที่ไม่กลับและไม่โทรศัพท์มา เพราะเหตุผลเดียวคือ กลัวแม่

และเมื่อผู้วิจัยได้สอบถามถึงปัญหาของครอบครัวในขณะนี้จะมีอะไรบ้าง แม่ตอบว่า “ตอนนี้ก็มีปัญหาเรื่องเงินอย่างเดียว บางครั้งก็ขาดบ้าง เพราะว่าพ่อเขาทำงานคนเดียวนะ ส่วนลูกคนนี้ แม่ก็มองว่าเขาไม่น่าจะมีปัญหาอะไรนะ เพราะว่าเขามีครบทุกอย่างแล้วนะ แล้วตอนนี้เขาก็พาแฟนมาอยู่ด้วยกันที่บ้านแล้ว คือแม่มองว่าถ้าลูกชอบเราก็คือชอบ แต่ต้องอยู่ในสายตา นะ ถ้าไม่เข้าตาแม่ก็จะบอกตรงๆ เลย ลูกสาวก็เหมือนกัน รักใครชอบใครต้องพามาให้ดูก่อน ชอบก็คือชอบ บางทีลูกชายก็จะบอกว่า แม่เดี๋ยวหนูจะพาลูกสะใภ้มาให้ดูนะ แม่ก็บอกว่าเออเอามาให้ดูซิ ว่าผ่านหรือเปล่า มีอยู่คนหนึ่งที่พามา หนูกางเกงขาสั้นมาเลยนะ แม่ก็บอกว่ามาทางไหนไปทางนั้นเลยนะ

...ทุกวันนี้ก็คิดว่าเขาคงไม่คิดเรื่องหนีออกจากบ้านแล้วละ เพราะว่าอยู่กันอบอุ่นอย่างนี้แล้ว ถ้าคิดจะหนีออกไปอีกก็ไม่ว่าจะยังไงแล้ว เราก็คิดว่ามันอบอุ่นแล้วนะ แต่ลูกเขาจะคิดยังไง เราก็ไม่รู้เหมือนกัน เพราะเราก็เคยบอกกับลูกนะว่าแม่มีให้อยู่แค่นี้ หนูจะพอหรือเปล่า ถ้ายังไม่พอ หนูก็หาใหม่แล้วกัน แต่แม่กับพ่อก็ทำได้แค่นี้ เวลาแม่ก็มีให้ตลอดเพราะแม่ไม่เคยไปไหนเลย อยู่บ้านดูแลลูกตลอด

...ครอบครัวเราก็ไปเที่ยวต่างจังหวัดกันบ้างนะ เพราะเราเป็นคนนครสวรรค์ เมื่อก่อนที่ยายของเด็กๆ ยังอยู่ก็จะกลับกันบ่อย แต่ตอนนี้เสียไปแล้วก็ไม่ค่อยได้กลับ เวลาจะไปไหนกันก็จะไปกันทั้งบ้าน เวลานี้ก็ยังพาเด็กๆ ไปวัดอยู่เรื่อยๆ

...คนในครอบครัวนี้จะพูดคุยกันค่อนข้างเยอะนะ คุยกันตลอด เวลานั้นกินข้าวกันก็กินพร้อมกันทุกมื้อ ตอนเย็นถ้าพ่อไปทำงานเขาจะกลับทุกวันศุกร์ ลูกๆ ก็จะรอพ่อ เดี่ยวค่อยกิน รอพ่อ

ก่อน แต่เสาร้าอาทิตย์ก็กินพร้อมกัน ไม่ค่อยได้ไปไหนค่ะ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

เมื่อถามถึงเรื่องการให้ความสำคัญกับการสื่อสารแล้ว แม่ตอบว่าการสื่อสารเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากในครอบครัว

“ถ้าพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก ลูกก็จะไม่มีความสุขนะ ก็จะไปหาเพื่อนมากกว่า เพราะเงินก็ซื้อทุกอย่างไม่ได้เหมือนกันนะ อย่างลูกคนนี้ ถ้าเป็นเรื่องที่เขาอยากได้อะไรก็เขาก็จะทำงานเก็บเงินซื้อเองมากกว่า อย่างเวลาที่เขามาขอเงิน ถ้ามีเราก็จะให้ แต่ถ้าไม่มีก็จะบอกเขาตรงๆ ว่าตอนนี้แม่ไม่มีนะ บอกเขาว่าพ่อทำงานคนเดียว หนูอยากได้อะไรก็ต้องประหยัดเอา เขาก็เข้าใจนะ

...เวลาที่มีเรื่องอะไรเกิดขึ้น แม่จะฟังลูกพูดก่อนนะ ก็จะเรียกมาคุยก่อน แม่จะให้อิสระลูกในการแสดงความคิดเห็นในทุกๆ เรื่องนะ เวลาที่ลูกมีเรื่องจะเล่าให้ฟัง ส่วนมากเขาก็จะเล่า แม่ก็จะฟัง ก็เล่าอยู่บ่อยๆ ทุกวันนี้ก็ยังคุยกันอยู่ ส่วนมากเวลาที่เขาคบใคร ก็จะพามาที่บ้าน ถ้าแม่ไม่ชอบก็จะบอกเลยว่าไม่ชอบ เขาก็ไม่โกรธนะ คืออยู่กันแบบแม่ข้างเพื่อนข้างนะ คือเพื่อนของลูกทุกคน แม่จะค่อนข้างเคยผ่านหูผ่านตามาแล้วละว่ามีใครบ้าง

...คือสำหรับแม่ แม่คิดว่าเราก่อนข้างสนิทกับลูกๆ นะ ก็จะแสดงความรักกันอยู่เรื่อยๆ แม่ก็จะโอบกอด หอมแก้มลูกตลอด ทั้งลูกสาวลูกชาย เวลาเขาไปทำงานตอนเช้า เขาก็จะสวัสดิ์กลับมาพักเที่ยงหรือว่าเย็นเขาก็จะสวัสดิ์ตลอด เหมือนกันหมดทั้งสองคน หรือเวลาโอกาสพิเศษเทศกาลต่างๆ วันพ่อวันแม่ ลูกๆ ทั้งสองคนก็จะซื้อของขวัญมาให้ หรือถ้ามีเวลาเราก็จะพาไปเที่ยวกัน ถ้าพ่อเขาหยุดเสาร้าอาทิตย์ก็อาจจะเที่ยวห้างกัน หรือบางทีวันหยุดก็ทำอะไรกัน” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

สำหรับเรื่องการตัดสินใจต่างๆ ภายในบ้านนั้น แม่บอกว่า คนที่มีอำนาจสูงสุดในบ้านคือแม่ ตัดสินใจเองทั้งหมดทุกเรื่อง บางครั้งลูกๆ ก็คัดค้านบ้าง แม่ก็รับฟังแต่โดยดี แต่เวลาที่มีปัญหาใหญ่ๆ อย่างเรื่องที่ลูกหนีออกจากบ้าน แม่ก็จะปรึกษากับตัวสามีและลูกสาว ไม่ได้คิดคนเดียวในทุกเรื่อง

“เวลาที่ลูกคนนี้มีปัญหาอะไรส่วนใหญ่มักจะเล่าให้พ่อฟัง แล้วพ่อจะมาบอกแม่อีกทีหนึ่ง เพราะว่าพ่อใจเย็นกว่า ส่วนแม่ใจร้อน ถ้าแม่รู้ก่อนก็จะโมโห แล้วจะคุ้ยหาทันที

...จริงๆ แล้วที่บ้านนี้ไม่มีกฎระเบียบอะไรมากนักหรอก ไม่ได้เข้มงวดมากมาย ถ้าลูกไปโรงเรียนแม่ก็จะดูว่าที่โรงเรียนมีกิจกรรมอะไรบ้าง จะกลับกี่โมง ถ้าจะกลับบ้านช้ากว่าปกติ ก็

ขอให้บอก แต่ถ้าเกินเวลาแล้วจะตามทันที แม่จะโทรศัพท์ไปตาม หรือถ้าเวลาที่ลูกทำผิดก็ต้องมีการลงโทษ ก็จะมีทั้งคำ ทั้งตื๊นนั่นแหละ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

สำหรับเรื่องเวลาที่มีให้กับครอบครัวนั้น แม่บอกว่า ตนเองเป็นแม่บ้านมาตลอดไม่ได้ทำงาน อยู่บ้านทุกวัน ตั้งแต่ลูกเกิดมา ก็ยังไม่เคยทิ้งลูกไปไหน เพราะว่าสามีไม่ให้ไปทำงาน ให้เลี้ยงลูกอยู่ที่บ้านเพียงอย่างเดียว ทำให้มั่นใจได้ว่าสามารถให้ความรัก ความอบอุ่น และเวลาให้กับลูกได้อย่างเพียงพอ แต่ท้ายสุดแม่ก็บอกว่า ถ้าให้ความสำคัญระหว่างเรื่องเงินกับความสุข แม่จะให้ความสำคัญกับเรื่องเงินมากกว่าเพราะว่าถ้ามีเงินก็就会有ความสุขตามมา

หลังจากที่ได้สัมภาษณ์แม่ของเด็กแล้ว ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์เด็กที่หนีออกจากบ้าน พบว่าเป็นเด็กผู้ชายอายุ 15 ปี หน้าตาดี พุดคุยสุภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส ปัจจุบัน มีภรรยาและบุตรอายุ 3 เดือน โดยพามาอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกัน เด็กได้เล่าว่า ตอนเด็กๆ ตนเองเป็นเด็กเรียนดี แต่พอขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การเรียนแย่ง ทำให้พ่อกับแม่เริ่มบ่น และมักจะเปรียบเทียบเด็กกับพี่สาวให้เด็กฟังอยู่เสมอ บวกกับการที่เด็กต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เพราะมีเรื่องกับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน ทำให้แม่เสียใจและผิดหวังเป็นอย่างมากที่ลูกไม่ได้เรียนหนังสือในโรงเรียนเหมือนคนอื่นๆ อีกทั้งยังได้ต่อว่าเด็กอย่างรุนแรง ทำให้เด็กน้อยใจและเสียใจมาก โดยในระยะแรกที่เด็กออกจากโรงเรียน ต้องอยู่บ้านทุกวันกับแม่เพียงสองคน แม่มักจะคอยพรีรับลูกชายอยู่ตลอดเวลา ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและอึดอัดใจเป็นอย่างมาก

เมื่อถามถึงเหตุการณ์วันที่หนีออกจากบ้าน เด็กเล่าว่า ได้ขับรถมอเตอร์ไซค์ออกจากบ้านเวลา 17.00 น. เพื่อไปบ้านเพื่อน และตั้งใจว่าจะไม่กลับบ้าน เพราะว่าจะไปเที่ยวกับเพื่อนๆ แล้วจะกลับบ้านในเช้าวันรุ่งขึ้น แต่ไม่ได้บอกกับทางบ้านไว้ว่าไปที่ไหนกับใคร เพราะถ้าบอกว่าออกไปเที่ยวและจะนอนค้างคืนที่บ้านเพื่อน แม่คงจะไม่อนุญาตและอาจพูดว่ากล่าวได้ แต่ปรากฏว่ารถมอเตอร์ไซค์ที่จอดไว้ที่บ้านเพื่อนนั้นหายไป ทำให้เด็กไม่กล้ากลับบ้าน เพราะกลัวพ่อกับแม่จะพูดได้ และตั้งใจว่าจะหางานทำ เพื่อที่ได้เงินมาจะควานรถให้ได้ก่อนแล้วจึงจะกลับบ้าน เด็กคิดว่าถ้าทำงานได้ประมาณ 1 เดือนน่าจะพอมีเงินควานรถได้

“จริงๆ แล้วพ่อกับแม่ก็เป็นคนที่ใจดีทั้งคู่ นะครับ แต่ว่าช่วงนั้นผมคิดเพื่อนด้วยแหละ ใจเราก็คิดว่ากลับไปก็โดนด่านะ ทำให้ในช่วงที่ออกจากบ้านมาก็ไม่ได้ติดต่อ ไม่ได้โทรมาบอกที่บ้านเลย บางทีก็เห็นพ่อเขาก็ออกมาตามหา เพราะผมก็อยู่แถวบ้านนี่แหละ ขับรถมอเตอร์ไซค์ของเพื่อนมาดูแล้วย บ้านข้าง ก็ผ่านบ้านแทบทุกวัน ใส่หมวกกันน็อกเลยไม่มีใครเห็นผม เราก็หลบเขา

มันก็มีน้อยใจบ้างที่เขาเคยว่าเรา คือผมชอบเที่ยวเหมือนกัน คือไปจีรเล่นตามเพื่อน แล้วแม่ก็ว่าผมตลอด

...ตอนที่ออกไปก็มีเงินติดตัวสองร้อยบาท ผมไปอยู่กับเพื่อน ช่วงนั้นก็ติดต่อแฟนอยู่พักหนึ่ง ช่วงแรกๆ เขาก็ออกตามหาตัวผมเหมือนกัน แต่พอรู้ว่าแม่ให้เขาไปหาตัวผม ผมก็เลยไม่ติดต่อแฟนอีก ไปอยู่กับเพื่อนยาวเลยครับ” (เด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

เด็กได้บอกกับผู้วิจัยว่าในระหว่างที่อาศัยอยู่ที่บ้านเพื่อนนั้น เด็กประพาศิตัวไม่ดีหลายอย่างที่มันได้เล่าให้พ่อแม่ฟัง เพราะกลัวว่าหากเล่าไปพ่อกับแม่และพี่สาวต้องเสียใจ และโกรธเป็นอย่างมาก นั่นคือเด็กไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะเห็นเพื่อนๆ ในกลุ่มชักชวน และตนก็อยากจะทำลอง เพราะถ้าอยู่บ้านก็คงไม่มีโอกาสได้ลอง อีกทั้งในเวลานั้นเด็กรู้สึกเครียดและกดดันมาก กลัวว่าถ้ากลับไปอยู่บ้าน จะต้องโดนแม่ดูค่าและตบตีอย่างแน่นอน อีกทั้งเด็กยังคิดว่าลองเพียงปริมาณไม่มากก็น่าจะทำให้ติดยาเสพติดได้

“วันที่เขามารับผมกลับบ้าน ผมก็ขอโทษแม่ครับ ร้องไห้ด้วย คือเรารู้สึกผิดมากที่ทำให้แม่เสียใจ ตอนแรกผมก็ไม่คิดว่าเขาจะคิดถึงหรือว่ารักผมมากขนาดนี้ เพราะว่าอยู่บ้านผมก็ทำตัวไม่ดี คือที่บ้านจะมีตัวอย่างให้ดู คือพี่สาวทำตัวดีมาตลอด ส่วนตัวผมเองเรียนก็ไม่ดี พอขึ้นม.1 ก็ติดเพื่อน บางทีผมก็น้อยใจตัวเองที่เรียนได้ไม่ดีเท่าพี่สาวนะ

...คือผมก็รู้ว่าเขาออกตามหาฉัน เพราะผมก็จีรมาดูแลบ้านตลอด แล้วที่ผมขับมาเรียนดูเพราะอยากรู้ว่าเขาเป็นยังไงกันบ้าง ตอนที่แะมาก็ไม่เห็นใครนะ เห็นแต่พ่อคนเดียวยืนอยู่หน้าบ้าน แต่พอก็ไม่เห็นผมหรอก เพราะว่าผมใส่หมวกกันน็อก

...ตอนนั้นเรายังน้อยใจอยู่ เขาเคยว่าเรา แต่พอผมกลับบ้านแล้ว ก็ไม่มีใครว่าผมนะ แม่ก็บอกว่าให้อาบน้ำกินข้าว พ่อพอก็เลิกทำงานรีบกลับบ้านทันที แล้วพอก็ไม่ได้ว่าอะไรเหมือนกัน ผมก็คิดอยู่แล้วว่า ถ้าเรากลับมา เขาก็คงไม่ว่าไม่ว่าอะไร ตัวแม่เองก็เจอหน้าตั้งแต่ตอนที่เขาไปปรับแล้ว ผมก็ขอโทษแล้วก็เล่าให้เขาฟัง พ่อกับแม่ก็บอกว่ามอเตอร์ไซค์คันเดียว ซื้อมาใหม่ก็ได้” (เด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

เมื่อกลับบ้านแล้ว เด็กรู้สึกว่ทุกคนในบ้านดีขึ้น ตัวเด็กเองก็เที่ยวน้อยลง โดยเฉพาะในตอนนีหลังจากที่เด็กมีลูกแล้ว ก็เลิกเที่ยว เรื่องเพื่อนก็เช่นกัน จากที่เคยออกไปหาเพื่อนอยู่บ่อยๆ ก็ให้เพื่อนมาหาที่บ้านแทน หากเวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจ ก็จะปรึกษาคณในบ้าน

“เวลาผมมีปัญหาที่เลือกที่จะปรึกษาพ่อกับแม่พร้อมๆ กัน เพราะว่าเวลาไปถามพ่อ พ่อก็ให้ไปถามแม่ เวลาไปถามแม่ แม่ก็ให้ไปถามพ่อ ก็เลยเรียกมาคุยทีเดียวเลย แต่ส่วนมากถ้าไม่สบายใจจะเลือกปรึกษาพ่อกว่า เพราะว่าพ่อเป็นผู้ชาย น่าจะเข้าใจ และรู้เรื่องเรามากกว่าครับ คือพ่อน่าจะเคยผ่านปัญหาอย่างที่ผมเจอมาบ้าง น่าจะช่วยผมคิดแก้ปัญหาได้

...พ่อผมเป็นคนที่ไม่ค่อยบ่นหรือว่าอะไรผมมากนัก ไม่เหมือนแม่ที่ชอบบ่น ผมก็เลยชอบคุยกับพ่อ ก็เล่าเกือบทุกเรื่อง แต่บางเรื่องที่เราต้องปิดบังบ้าง อย่างเรื่องแฟน เรื่องเพื่อนก็เล่าเป็นบางคน เพราะว่าเพื่อนบางคนผมก็ยอมรับนะว่าเขาอาจจะเป็นคนที่ไม่ค่อยดีนัก เราก็ไม่ค่อยกล้าบอกกล้าเล่า แต่เพื่อนผมส่วนมากก็จะเป็นคนแถวบ้าน มักจะมาหาที่บ้านบ่อยๆ ครับ คนในบ้านก็จะรู้จักคุ้นเคยกันดีครับ” (เด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

สำหรับเรื่องอิสระในการคบเพื่อนนั้น เด็กบอกว่า แม่จะค่อนข้างเข้มงวดมาก เพื่อนเกือบทุกคนแม่จะต้องรู้จักทั้งหมด เพราะส่วนใหญ่เด็กก็จะพาเพื่อนมาที่บ้านให้แม่รู้จัก ซึ่งเพื่อนบางคนแม่บอกว่ไม่ดี ไม่น่าคบ แต่เด็กกลับมองว่าแม่ไม่รู้จักเพื่อนของตนดีพอ เพราะแม่ตัดสินคนจากรูปลักษณ์ภายนอกเท่านั้น เนื่องจากเพื่อนบางคนอาจจะผอมยาว หนวดเครารุงรัง แม่ก็คิดไปแล้วว่าต้องเป็นคนไม่ดี จึงสั่งให้เลิกคบ โดยไม่ฟังเหตุผลของเด็กที่ต้องการอธิบาย แม้กระทั่งคนรัก แม่ก็จะให้พามารู้จัก และแม่จะคอยดูว่าคนไหนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีก็จะให้เลิกคบ

เมื่อถามถึงเรื่องการพูดคุยสื่อสารกับคนในบ้าน เด็กตอบว่าตนเองเป็นคนร่าเริงแจ่มใส และพูดคุยได้กับทุกคนในบ้าน เมื่อก่อนถ้ามีเรื่องไม่สบายใจอะไรก็จะเก็บเอาไว้คนเดียว จะเลือกปรึกษาพี่สาวเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น แต่ตอนนี้เด็กได้พาทารายมาอยู่ที่บ้านด้วย ทำให้เวลามีเรื่องอะไรก็เลือกจะปรึกษารายา

“ผมก็คิดว่าครอบครัวของเราอบอุ่นนะ เวลาที่พ่อแม่มีให้ก็เพียงพอ โดยเฉพาะหลังจากที่ผมกลับมา เขาก็ใส่ใจผมมากกว่าเดิม คงกลัวว่าผมจะหนีออกจากบ้านไปอีก แต่ผมไม่ต้องการอย่างนั้น ผมแค่คิดว่ากลับมาแล้วเขาไม่ว่าไม่ว่าก็ไม่เป็นไร ก็ดีใจแล้วครับ” (เด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

และสุดท้ายเมื่อให้เด็กมองตัวเอง และพูดถึงตัวเองเด็กตอบว่า

“ผมมองว่าตัวเองเป็นเด็กมีปัญหาแหละ เพราะว่าผมเป็นคนขี้น้อยใจ แล้วผมก็เป็นคนคิดมาก คิดคิดมากแต่ไม่ใช่คนเครียดนะ แต่ถ้ามีเรื่องอะไรผมจะไม่ค่อยบอกใครนะ เพราะว่าถ้าจะเก็บไว้คนเดียว เรื่องที่เครียดก็อย่างเช่นเรื่องที่พ่อแม่เขาเคยมาว่าผม ทำอะไรไม่ดี ทำอะไรไม่เหมาะสม เรื่องนี้ผมก็ไม่บอกใครอยู่แล้ว

...ผมก็คิดว่าจะไม่มีเหตุการณ์ออกจากบ้านแล้วละ เพราะว่าทุกวันนี้เราก็มียุทอย่างครบแล้ว ตอนนี้ถ้าถามว่าอยากได้อะไรจากคนในครอบครัวบ้าง ทุกวันนี้ก็โอเคแล้วครับ” (เด็กครอบครัวที่ 5, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2553)

จากการพูดคุยกับผู้ปกครองและเด็ก สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในทาวเฮ้าส์ชั้นเดียว มีสมาชิกจำนวน 6 คน เด็กที่หนีออกจากบ้านเป็นเด็กชายอายุ 16 ปี เรียนจบชั้นม.2 กำลังเรียนต่อที่การศึกษานอกโรงเรียน ครอบครัวมีฐานะปานกลาง แม่เป็นแม่บ้าน และพ่อทำงานบริษัทเอกชนมีรายได้ 15,000 ต่อเดือน ที่บ้านมีคอมพิวเตอร์ และเด็กเล่นอินเทอร์เน็ตเป็น แต่ปัจจุบันไม่ได้เล่นแล้ว

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พบว่า เป็นครอบครัวที่มีรูปแบบการสื่อสารในลักษณะแบบปกป้อง เนื่องจากการที่แม่เป็นแม่บ้าน อยู่บ้านทุกวัน ทำให้มีเวลาดูแลลูกอย่างใกล้ชิด ต้องการรู้ข้อมูลทุกอย่างของลูกๆ และพยายามทำให้ลูกอยู่ในกรอบกฎเกณฑ์ที่ตนวางไว้มาตลอด ทำให้เด็กเกิดความอึดอัดและรำคาญ โดยเฉพาะเมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น เริ่มติดเพื่อน ทำให้หลายครั้งกลับบ้านไม่ตรงเวลา ทำให้แม่มักจะบ่นว่าลูก และเปรียบเทียบตัวเด็กกับพี่สาวอยู่หลายครั้ง

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า หากจะดูถึงสาเหตุที่แท้จริงแล้ว เด็กไม่ได้คิดที่จะหนีออกจากบ้าน เพียงแต่เมื่อโทรศัพท์ของเด็กลบหายไป ทำให้เด็กไม่กล้ากลับบ้าน เพราะกลัวแม่จะดูค่าว่าได้ รวมกับความรู้สึกเล็กๆ ในใจของเด็กที่อยากออกมาอยู่ข้างนอกบ้านสักพัก เพราะรู้สึกกดดันและน้อยใจอะไรหลายๆ อย่างในบ้าน เช่นการโดนเปรียบเทียบกับพี่สาวตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียน ถึงแม้ตอนเล็กๆ ตัวเด็กเองจะเรียนเก่ง เมื่อโตขึ้น มีผลการเรียนแย่งทุกที ซึ่งผิดกับตัวพี่สาวที่ยังคงเรียนดีมาตลอด ทำให้พ่อแม่มักจะพูดเปรียบเทียบให้ฟังอยู่เสมอ ทำให้เด็กเกิดความน้อยใจ และตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตอยู่นอกบ้านระยะหนึ่ง

ความต้องการของเด็ก พบว่า เด็กต้องการให้พ่อแม่เลิกพูดจาเปรียบเทียบตนเองกับพี่สาว และปรับลดกฎเกณฑ์ต่างๆ ในบ้านให้ลดน้อยลง

ครอบครัวที่ 6

ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในตึกแถว 3 ชั้น ย่านพระราม 2 สมาชิกในครอบครัวมีจำนวนทั้งหมด 4 คน ประกอบด้วย แม่ พ่อเลี้ยง เด็กที่หนีออกจากบ้าน และน้องชาย ซึ่งพ่อกับแม่ของเด็กนั้นเลิกกันตั้งแต่เด็กยังแบเบาะ และไม่ได้ติดต่อกันอีกเลย เมื่อแม่แต่งงานมีครอบครัวใหม่ และมีลูกชายอายุ 7 ขวบ ปัจจุบันแม่อายุ 40 ปี จบการศึกษาระดับ ม.3 มีธุรกิจเย็บเสื้อโหลอยู่ที่บ้าน ฐานะปานกลาง

ในวันที่ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์นั้น พบแม่ของเด็กกำลังนั่งเย็บผ้าอยู่ที่บ้าน ส่วนตัวเด็กยังไม่กลับจากโรงเรียน จากการสังเกตพบว่า แม่ของเด็กเป็นคนที่พูดจาไพเราะ เรียกลูกว่าน้องทุกคำ แม่บอกว่าคนในบ้านนี้จะไม่มีใครคำหยาบคาย ไม่มีการเรียกกันว่าโดยใช้สรรพนาม กูมึง แม้แต่เวลาที่พ่อกับแม่ทะเลาะกันก็จะไม่ใช่คำหยาบคาย

แม่เล่าว่าตัวเด็กเองเป็นเด็กที่ร่าเริง แจ่มใส คุยเก่ง ไม่ขี้อาย กล้าแสดงออก เรียนไม่ค่อยเก่ง ได้เกรดปานกลาง แต่ไม่เคยสอบตก ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้น ม. 3 โดยปกติแล้วตัวแม่กับเด็กก็สนิทกัน เวลาที่เด็กกลับมาจากโรงเรียน ก็จะมานั่งคุยเรื่องเพื่อน เรื่องที่โรงเรียนให้แม่ฟัง แม่ก็จะนั่งทำงานไป คุยไป ส่วนพ่อเลี้ยงทำงานเป็นช่างกลึงของบริษัท พ่อและแม่ทำงานทุกวัน หยุดวันเดียวกันคือวันอาทิตย์

ในทุกๆ วัน เด็กจะไปโรงเรียนเองในตอนเช้าเพราะโรงเรียนห่างจากบ้านเพียง 2 ป้ายรถเมล์ ส่วนในตอนเย็นหลังเลิกเรียน เด็กจะต้องไปรับน้องชายที่โรงเรียนเพื่อเดินกลับบ้านด้วยกัน ถ้าวันใดที่เด็กกลับมาบ้านช้า เช่น โรงเรียนเลิก 14.30 น. ถ้าเลยเวลา 15.30 น. แล้วเด็กยังไม่กลับบ้าน แม่ก็จะโทรศัพท์สอบถามว่าอยู่ที่ไหน เพราะเวลาน้องชายเลิกเรียน 15.00 น. ซึ่งบางครั้งเด็กก็เถลไถลไปรับน้องช้า แต่ส่วนมากถ้าเด็กจะกลับบ้านช้า เด็กก็จะโทรมาบอกแม่ ให้ไปรับน้องชายเอง

“ลูกก็มีโทรศัพท์นะ ส่วนมากเขาก็จะเป็นคนโทรบอกแม่นะว่า แม่วันนี้กลับค่านะ ไปนอนไปนี่ ให้แม่ไปรับน้องเองนะ หรือว่าวันนี้ต้องอยู่ทำรายงาน คำว่าทำรายงานเราก็จะไม่เข้าใจ แต่ที่นี้พอหนักๆ เข้าเราโทรไปถามคุณครู ไม่ใช่ว่าเราไม่ปล่อยลูกนะ แต่ก็ไม่รู้ว่ามันก็เหมือนกับเราเคร่งกับลูกเกินไปหรือเปล่า พอเขาบอกว่ามีรายงาน เราก็หือรือ ทำกันที่ไหน กับใคร ส่งคุณครูอะไร พอบอกชื่อครูนั้นครูนี้มา เคียวแม่จะโทรเช็คครู ลูกก็จะบอกว่าเวลาเขาพูดอะไรแม่ก็ไม่ค่อยจะเชื่อหรอก

...พอลูกบอกว่าจะไปทำรายงานบ้านเพื่อน พอเกินเวลามาได้แค่ครึ่งชั่วโมง เราก็จะว่าลูกน่าจะถึงบ้านเพื่อนแล้ว เราก็โทรไปตามเบอร์ที่ลูกใช้โทรหาเราบอกว่าอยู่บ้านนี้นะ แต่พอโทรไปแล้ว มันไม่ใช่เบอร์ที่โทรมา มันเป็นเบอร์ใครก็ไม่รู้ เขาก็บอกว่าไม่มีไม่รู้เราก็บอกว่าไม่รู้จัก

ได้ยังไง เด็กใช้เบอร์นี้โทรมานะ ถ้าภายใน 6 โมงเย็น ถ้าลูกชั้นมาไม่ถึงบ้าน ชั้นจะโทรแจ้งความเลยนะ พูดแค่นั้นนะ ไม่ถึง 5 นาที ลูกก็จะกลับมาบ้านทันที

...พอลกลับมาแม่ก็โทรเช็คคุณครูว่ามีรายงานไหม ครูก็บอกว่ามี แต่ทำในโรงเรียน นอกโรงเรียนไม่มีหรอก คุณแม่ไม่ต้องไปเชื่อ คือเด็กโกหก เพราะจะไปเที่ยว พอหลายๆ มา พอลูกบอกว่าไปทำรายงานเราก็เลยเริ่มจับผิด เริ่มโทรไปเช็ค เหมือนกับที่เราคุมตลอดนะ เพราะอะไรละ ก็เพราะเขาเป็นลูกผู้หญิง อันตรายก็เยอะ คนเป็นพ่อเป็นแม่ก็เป็นธรรมชาติที่ต้องห่วงสารพัด” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

แม่เล่าว่าเด็กมักจะโกหกว่าขอไปทำรายงานบ้านเพื่อน ซึ่งเมื่อแม่โทรไปเช็คแล้วปรากฏว่าลูกไม่ได้ไปทำรายงานจริงๆ ทำให้แม่ไม่เชื่อในคำพูดของเด็กอีก และโดยปกติ ครอบครัวนี้ถ้าลูกทำผิด แม่จะเรียกลูกมาพูดคุย แต่แม่เล่าว่าจะคุยกันได้ไม่นานนักก็จะทะเลาะกันอีก เด็กมักจะพูดกับแม่เสมอว่า แม่ไม่ค่อยฟังไม่ค่อยเชื่อในสิ่งที่ลูกพูด แต่จะชอบไปฟังหรือเชื่อที่คนอื่นพูดมากกว่า

“เวลาที่เขาทำผิดส่วนมากแม่ก็จะคิดว่ากล่าว แล้วก็มีตีด้วยนะ แต่ก่อนที่จะตี แม่ก็จะอธิบายก่อนว่าทำไม แต่เขาก็จะเถียง เราก็บอกว่าฟังสิ ให้ฟังไม่ใช่ให้เถียง ฟังแม่พูดก่อน พูดแทรกมาได้ยังไง ก็เลยกลายเป็นว่า เขาพูดว่า เวลาเขาพูดอะไรแม่ไม่เคยเชื่อหรอก มันเหมือนกับเราพูดอยู่ แล้วเขาแทรกๆ ขึ้นมา เราพูดได้คำเดียว นอกนั้นเป็นเขาพูดหมดอย่างนี้ แต่จริงๆ มันเป็นคำอธิบายของเขา แต่จริงๆ เราก็อยากจะพูดของเราเหมือนกัน เราเพิ่งจะขึ้นมา ยังไม่เข้าประเด็นเลย ก็กลายเป็นทะเลาะกัน แม่พูดอะไรไม่ค่อยจะฟังแม่หรอก ฟังแม่มั่งสิ เขาก็จะบอกว่าแม่ก็ไม่เคยฟังลูกหรอก ลูกพูดอะไรแม่ก็ไม่เคยจะฟัง ฟังแต่คนอื่น เชื่อแต่คนอื่น ก็เลยจบ เขาก็จะลูกหนีขึ้นห้องไปเลย ตัดปัญหา เราก็นั่งดำของเราต่อไป ไม่มีใครฟังหรอก” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

แต่หากเด็กทำความดีหรือมีเรื่องที่น่าชื่นชม แม่ก็บอกว่าพร้อมจะชมเชยลูกทุกครั้ง ตัวอย่างเช่นในช่วงปิดเทอม ถ้าเด็กช่วยทำงานบ้าน แม่ก็จะให้เงินเป็นการตอบแทน หรือถ้าผลการสอบของเด็กออกมาดี หรือสอบผ่านหมดทุกวิชา แม่ก็จะให้รางวัลในทุกครั้ง

การให้อิสระเสรีกับลูกในการคบเพื่อน แม่บอกว่าให้ลูกได้เต็มที่ ซึ่งเพื่อนสนิทของเด็กทุกคน แม่ก็จะรู้จักและมีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ เพราะเด็กมักจะพาเพื่อนมาที่บ้าน แต่ก็มักจะพากันขึ้นไปอยู่บนห้องส่วนตัว และลือลือประทุ หลายครั้งที่แม่ต้องไปเคาะประตูเพื่อถามว่าทำอะไรกันอยู่ และในวันปกติที่เด็กกลับมาจากโรงเรียน เด็กก็มักจะขลุกอยู่แต่ในห้อง จนแม่เกิดความสงสัยว่า

ทำอะไร จึงต้องขึ้นไปตามเกือบทุกวัน บางครั้งแม่ก็แอบฟังที่หน้าประตู จึงได้รู้ว่าลูกคุยโทรศัพท์ แม่จึงคาดคั้นว่าถ้ามีแฟนต้องพามาให้แม่รู้จักด้วย จนวันหนึ่งที่ลูกบอกว่ามีคนรักแล้ว

“เขาบอกว่ารู้จักกันเพราะว่าเพื่อนให้เบอร์มา คือเป็นลักษณะสุมโทรศัพท์ไปเจอเบอร์ผู้ชายก็คุยกันไป เหมือนกับว่าเพื่อนเขาคุยกันนานๆ แล้วก็เบื่อแล้วก็เลยส่งเบอร์มาให้ต่อ แม่ก็เคยบอกเขาว่าอย่าโทรมาบ่อยนัก นื่องจะทำงาน ก็เห็นโทรมาหาเกือบปีได้นะ เราก็ปล่อยให้คุย ด้วยความที่ที่เราเป็นผู้ใหญ่ เราฟังน้ำเสียงของผู้ชายออก ว่าไอ้เนี่ยมันไม่มาดีแน่ มันเป็นคนที่ไม่พูดอ่อนหวาน ปากหวาน เราก็บอกลูกว่าคนนี้ไม่รักจริงหรอก ไม่ต้องไปเชื่อมันหรอก บางทีเขาคุยๆ อยู่ เราก็ปิดโทรศัพท์เขาบอกว่าเลิกคุยได้แล้ว คุยอะไรกันนักกันหนา บางครั้งก็บอกว่าเอาโทรศัพท์มาให้แม่ซิ แล้วก็พูดว่านื่องจะทำงาน จะคุยอะไรกันนักกันหนา นื่องจะทำการบ้าน คือจะว่าไปแม่ก็คอยกีดกันนั่นแหละ ลูกก็จะบ่น บอกว่าคุยไม่ได้ อะไรก็ไม่ได้” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

เมื่อสอบถามถึงกิจกรรมที่ทำร่วมกันภายในบ้าน แม่เล่าว่า

“ปกติแม่ก็จะไม่ได้ให้นื่องเขาไปเที่ยวที่ไหนนะ อย่างเสาร์อาทิตย์ก็ต้องอยู่บ้านตลอด บางครั้งเขาก็บอกว่าแม่พาไปเที่ยวหน่อยสิ เราก็บอกว่าไว้วันอาทิตย์ก่อนนะ เราจะผลัดไปก่อน พอวันอาทิตย์เราก็ต้องทำงานบ้าน ลูกก็บอกตอนเช้าว่าแม่ไปได้แล้ว เราก็ว่าเดี๋ยวบ่ายก่อน คือเขาอยากออกไปข้างนอกบ้าง แต่เราม่่วแต่ด้วยความที่เราทำงานมาจันทร์ถึงเสาร์พอวันอาทิตย์เราก็เหนื่อย เราก็อยากจะพัก แต่เด็กเขาก็คงอยากจะออกไปเต็มที่แล้ว

... ในเดือนๆ นึง ครอบครัวเราก็แทบจะไม่ได้เที่ยวกันหรอก ยิ่งพอยิ่งแล้วใหญ่เลย เพราะเขาไม่ชอบออกไปข้างนอก เป็นคนชอบอยู่บ้าน ก็เลยอยากให้ลูกติดบ้านเหมือนเรา แต่ลูกมันไม่ใช่ไง กลายเป็นว่าวัยรุ่นเขาอยากเที่ยว สรุปแล้วถ้าไม่พาเขาไป เขาก็ไปเองซะเลย” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

เมื่อถามถึงเหตุการณ์วันที่เด็กหนีออกจากบ้าน แม่เล่าว่า วันนั้นเด็กไปโรงเรียน ตามปกติ ตอนเย็นเด็กได้โทรมาบอกแม่ว่าให้ไปรับน้องชายกลับบ้านด้วย เพราะตนเองไปรับไม่ได้ และเมื่อแม่ถามเด็กว่าตอนนี้อยู่ที่ไหน เด็กไม่ยอมบอก แล้วก็บอกอีกด้วยว่าวันนี้จะไม่กลับบ้าน แม่ตกใจ ถามว่าลูกมีปัญหาอะไรหรือเปล่า แล้วอยู่ที่ไหน เด็กไม่ยอมบอกอะไรทั้งสิ้น แต่แม่สังเกตเห็นความผิดปกติของเด็กก่อนหน้านั้นแล้วคือ วันก่อนหน้าที่เด็กจะหนีออกจากบ้านไป ในตอนเช้า แม่ตื่นเร็วกว่าปกติ เพราะว่ามึงงานที่ต้องทำเยอะกว่าวันอื่นๆ เมื่อเดินลงจากห้องนอนมายัง

ชั้นล่างก็พบเด็กยืนอยู่ เมื่อเด็กเห็นแม่ก็ตกใจ แม่จึงถามว่าตื่นมาทำไมแต่เช้า เด็กบอกว่าลงมากินน้ำ จากนั้นก็หยิบน้ำหนึ่งขวดและเดินขึ้นห้องนอน

เมื่อถึงเวลาจะไปโรงเรียน เด็กก็ไปเคาะประตูห้องแม่เพื่อขอเงินไปโรงเรียนตามปกติ แม่ให้เงินไป 70 บาท ด้วยความสงสัยหลังจากที่เด็กออกจากบ้านไปแล้ว แม่จึงเดินขึ้นไปบนห้องนอนของเด็ก และพบว่าเด็กได้เก็บข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นเก็บใส่ไว้ในกระเป๋าเสื้อผ้า และตอนเย็นเมื่อเด็กกลับมาบ้านจึงสอบถาม เด็กให้คำตอบกับแม่ว่า ไม่ได้จะไปไหน แต่ที่เก็บของก็เพื่อจะเอาไว้ในห้องเก็บของเท่านั้น แต่แม่กับพ่อไม่เชื่อ เพราะของที่อยู่ในกระเป๋านั้น ล้วนแต่เป็นของใช้ใหม่ๆ ที่เพิ่งซื้อให้ไม่นานนี้

“แม่ก็บอกลูกว่า ถ้าคิดจะไปจากแม่นะ ลูกคิดผิด พ่อก็พูดเหมือนกันว่า อยู่ไหนมันก็ไม่สบายเหมือนอยู่กับพ่อกับแม่หรือลูก พูดคุยกันเสร็จก็ไม่มีอะไร ลูกก็เฉยๆ เราก็คอยมองอาการว่าลูกมีอาการแบบไหน แต่เท่าที่เห็นเขาก็ปกตินะ ไม่มีอาการพิรุณอะไรเลย พอเข้ามา ลูกจะไปโรงเรียน เราก็บอกว่าตั้งใจเรียนนะลูก อย่าเถลไถลไปไหนนะ แล้วเราก็ให้เงินตามปกติ พอลูกออกไป เราก็สบายใจเพราะเห็นเขาสะพายเป้ไปโรงเรียนแค่ใบเดียวเท่านั้น แม่ก็คิดว่าลูกเราต้องนอนคิดทั้งคืนแล้วว่า คงไม่กล้า แล้วมันไม่มีเหตุผลอะไรที่ลูกต้องไป ก็ว่ามันไม่ได้มีเรื่องแล้วเราไม่ได้ทะเลาะตบตีอะไรกันเลย” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

ตอนเย็นซึ่งเป็นเวลาที่เด็กจะต้องไปรับน้องชายกลับบ้าน แต่จนเลยเวลาแล้ว ก็ยังไม่กลับมา แม่จึงโทรตาม แต่เด็กบอกว่าวันนี้จะไม่กลับบ้าน

“แม่ก็ถามว่าตอนนี้อยู่ที่ไหน ไปรับน้องหรือยัง ลูกก็บอกว่าแม่วันนี้แม่ไปรับน้องเองนะ วันนี้ไม่กลับบ้านนะ เราก็ถามว่าอยู่ที่ไหนเนี่ยมีปัญหาอะไร อยู่กับเพื่อนผู้ชายใช่ไหม พามาหาแม่นะ มาตกลงกันว่าเธออย่าไง ก็ตอนนั้นแม่มั่นใจนะว่าต้องเป็นคนที่โทรมาหาบ่อยๆ นั่นแหละ คือแม่ก็ใจเลยละว่าต้องอยู่กับผู้ชายคนนี้แน่ๆ พอคุยกันได้แค่นั้นเขาก็วางหูไป เราก็คิดว่าอีกไม่นานเดี๋ยวก็คงจะกลับมาแล้วละ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

หลังจากที่คุยโทรศัพท์กับลูกเสร็จ แม่ไปค้นหาเบอร์ของผู้ชายที่แม่สงสัยว่าลูกจะไปอยู่ด้วย ซึ่งแม่มีทั้งเบอร์ที่บ้านและเบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่ เมื่อโทรติดก็สอบถามผู้ชายคนนั้นว่าเห็นลูกของตนไหม ผู้ชายก็ตอบว่าเพิ่งจะโทรศัพท์คุยกันเมื่อสักครู่นี้เอง ซึ่งแม่ก็มั่นใจว่าเด็กต้องไปอยู่กับคนนี้แน่นอน แต่ผู้ชายคนนี้ทำเป็นไม่รู้เรื่อง

จากนั้นพ่อกับแม่จึงตัดสินใจเข้าไปค้นในห้องของลูก หาในสมุดบันทึกอย่างละเอียด เพื่อความีเบาะแสอะไรบางอย่างที่เกี่ยวกับตัวลูก และโทรศัพท์หาครูประจำชั้นของเด็ก ทำให้รู้ว่าวันนี้เด็กไม่ได้ไปโรงเรียน แม่จึงโทรศัพท์เช็คตามเบอร์เพื่อนๆ ของลูกทุกคนรวมแล้วประมาณ 20 กว่าเบอร์แต่ไม่มีเพื่อนคนไหนรู้เรื่องที่เลย แต่มีเบอร์หนึ่งที่ลูกจดไว้ว่าเป็นเบอร์แม่แฟน เมื่อโทรไปพบว่าเป็นผู้หญิงวัยกลางคนรับสาย แล้วบอกว่าไม่รู้เรื่องอะไร แม่จึงบอกว่าถ้าลูกติดต่อมาให้โทรบอกด้วย เพราะว่าพรุ่งนี้เช้าแม่จะแจ้งความแล้ว

เช้าวันรุ่งขึ้น แม่ได้โทรไปที่เบอร์เดิมอีกครั้ง ปรากฏว่าปิดเครื่องไปแล้ว แม่จึงไปแจ้งความกับตำรวจ ส่วนพ่อเองก็คอยไปดักอยู่หน้าโรงเรียนลูกทุกวัน แต่ไม่ได้ผลอะไร แม่จึงลองไปที่ศูนย์ AIS เพื่อสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ว่าเบอร์ที่สงสัยนั้นเป็นเบอร์ของใคร และอยู่ที่ไหน จึงได้ข้อมูลว่า เป็นเบอร์ที่เด็กโทรคุยด้วยหลายครั้ง แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นใคร เพราะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของลูกค้า แม่จึงตัดสินใจไปแจ้งกับทางมูลนิธิต่างๆ แต่ก็ไม่ได้มีความคืบหน้าอะไร

จนกระทั่งวันหนึ่งแม่มานึกคิดได้เรื่องสมุทธนาการของลูก เลยลองไปค้นดู ก็ปรากฏว่าหายไประหว่างที่เด็กเอาไปด้วย เพราะตัวเด็กเองรู้ว่าสมุทธนาการออมสินอยู่เล่มหนึ่ง มีเงินประมาณสามพันกว่าบาท ซึ่งเด็กเคยถามว่าธนาคารออมสินอยู่ที่ไหน แม่ก็เคยอธิบายทางกับลูกไป ดังนั้นเมื่อรู้ว่าสมุทธนาการหาย แม่จึงไปสอบถามกับทางธนาคารว่าลูกมาที่ธนาคารหรือไม่ และมากับใคร เจ้าหน้าที่ก็เปิดกล้องวงจรปิดให้ดู พบว่า เด็กมาเบิกเงินที่ธนาคารคนเดียว

แม่ลองโทรไปหาเบอร์เดิมอีกครั้ง พร้อมกับขอร้องให้บอกเรื่องลูกด้วย หญิงวัยกลางคนก็ปฏิเสธตลอด แต่แม่ก็ชักใช้ตะล่อมไปเรื่อยๆ จนในที่สุดผู้หญิงคนนี้ก็ค่อยๆ หลุดปากบอกออกมาว่า เห็นเด็กเพิ่งเดินทางมาเมื่อไม่นาน แม่เลยคุยกับลูก แต่หญิงคนนี้นบอกว่าตนเองเป็นเพียงเพื่อนบ้านเท่านั้น และจะไปตามเด็กมาคุยให้

“แม่ก็รอสายได้ประมาณ 5 นาที ลูกก็มารับโทรศัพท์ เราก็คุยกับลูกถามว่าอยู่ไหนสบายดีไหม ลูกก็บอกสบายดี เราก็ตะล่อมลูก ไม่ได้ดูคำว่าลูกนะ คุยกับลูกชักพักลูกก็ร้องไห้ เราก็ขอยุกับแม่ผู้ชาย บอกว่าให้ส่งตัวลูกกลับบ้าน เพราะเด็กต้องเรียนหนังสือ ทางฝ่ายแม่ผู้ชายก็บอกว่ากลัวลูกจับ แต่สุดท้ายคุยไปคุยมาก็บอกว่าจะเดินทางมาคุยกันที่กรุงเทพฯ ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

ผ่านไป 3 วัน เด็กก็ยังไม่กลับบ้าน แม่จึงโทรหาลูกอีกครั้ง แล้วโอนเงินไปให้ 1,000 บาทเพื่อเป็นค่ารถกลับบ้าน แต่ปรากฏว่าลูกก็ยังไม่ยอมกลับ แม่โทรไปอีกครั้งก็ปิดโทรศัพท์ จึง

รู้สึกว่ามีดั่งเงา จึงตัดสินใจเดินทางไปตามด้วยตนเองที่จังหวัดนครราชสีมา ตามที่อยู่ที่ถูกได้บอกเอาไว้

เมื่อไปถึง พบหน้ากัน เด็กก็ร้องไห้ ตัวแม่เองก็ไม่ได้ดูค่าอะไรลูก เพราะสภาพของลูกที่เห็นคือ จากเดิมที่ถูกเป็นคนผิขาว ก็เปลี่ยนเป็นดำคล้ำ หน้าตาหมองคล้ำ แม่ก็รับลูกกลับบ้าน พร้อมกับบอกว่าให้วันอาทิตย์ตามมาใกล้เกลี้ยที่กรุงเทพฯ ด้วย เพราะว่าได้แจ้งความไว้แล้ว โดยระหว่างทางที่เดินทางไปกลับบ้านนั้น พ่อและแม่พยายามถามเด็กว่าคิดยังไง ทำไมถึงไปอยู่กับเขาได้ เด็กบอกว่าไม่รู้ และยังไม่อยากกลับ เพราะว่าไปอยู่ที่บ้านผู้ชายคนนี้นี่สนุกดี ไปช่วยทำงานเก็บผัก ทำสวนทำไร่ ได้เที่ยวเขื่อนเที่ยวแม่น้ำ ได้ไปจับปลา และเมื่อถามว่าไม่คิดถึงพ่อแม่บ้างหรืออย่างไร เด็กก็บอกว่าคิดถึง แต่ยังไม่อยากกลับ

หลังจากที่กลับมาบ้าน พ่อและแม่ก็พยายามเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่จะทำให้ลูกคิดหนีออกจากบ้านอีก ด้วยการสรรหาสิ่งดีๆ ให้ ชื่อของให้ใหม่ จัดห้องให้ใหม่ เปลี่ยนเตียงให้ใหม่ และพยายามพูดคุยกับลูกบ่อยๆ ไม่ปล่อยให้ลูกเหงา โดยที่พยายามเฝ้ามองดูลูกว่า เคยโทรศัพท์กับใครบ้างในแต่ละวัน และคอยสอบถามว่าพามาให้แม่รู้จักบ้างได้หรือไม่ และที่สำคัญที่สุด แม่จะพยายามให้เวลากับลูก โดยจะให้ความสำคัญกับความสุขของคนในครอบครัวมากกว่าการหาเงินจากการทำงาน

“บางครั้งลูกชวนให้เราไปเที่ยว แต่เราไม่มีเวลานะ คือจริงๆ แล้ว แม่คิดว่าครอบครัวเราน่าจะมีปัญหาเรื่องการเงินนั่นแหละ มันไม่มีหนี้ไม่มีสินนะ มันพอใช้ในบ้าน แต่เราไม่มีเงินสำรองสำหรับการพาลูกเราไปเที่ยว เพราะว่าลูกเราเขาไม่ชอบเที่ยวห้าง ไม่อยากซื้อป๊อปปี้ แต่เขาอยากเที่ยวไหนแบบไกลๆ ต่างจังหวัด อยู่กับธรรมชาติซึ่งมันต้องใช้เงินเยอะ แต่เงินเรามีไม่พอ

...แม่คิดว่าน้องไม่ใช่เด็กที่มีปัญหานั้นแล้ว แม่ก็คิดว่าแม่ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้น้องหนีออกจากบ้านนะ แต่คิดว่าเป็นปัญหาเรื่องผู้ชายมากกว่า แม่คิดว่ามันก็วิธีป้องกันมันก็ยากนะ แต่แม่คิดว่าต่อไปก็คงไม่น่าจะมีปัญหาแบบนี้อีกแล้วละ เพราะทุกวันนี้แม่ก็เปิดใจคุยเรื่องแฟนกับลูกแล้ว

...พอลูกกลับมาบ้าน เราสองคนพ่อกับแม่ยังมานั่งคุยกันเลยว่า ที่จริงลูกเราไม่น่าจะตัดสินใจทำอะไรแบบนี้ได้หรอกนะ พ่อเขาก็บอกว่า น่าจะเป็นอารมณ์ชั่ววูบมากกว่า เพราะว่าผู้ชายเขาจะพูดประโลมว่ารักนะๆ แต่สำหรับเราคำว่ารักนะ เราไม่ค่อยจะพูดกันหรอก ว่าแม่รักลูกนะ ใครจะไปพร่ำบอกทุกวัน เรื่องโอบกอดก็ไม่ค่อยได้ทำกันหรอก มันเหมือนกับว่าเราไม่ค่อยได้ให้ลูกตรงนี้หรือเปล่า ลูกเลยต้องไปหาจากคนอื่น” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

เมื่อถามถึงเรื่องความสำคัญของการสื่อสาร แม่บอกว่าคนในบ้านคุยกันเยอะแล้ว เพราะตัวแม่เองก็อยู่บ้านทั้งวัน ลูกกลับมาเมื่อไหร่ก็เจอตลอด ถึงแม้ว่าจะนั่งทำงานอยู่ แต่ถ้าลูกกลับมาจากโรงเรียนแล้วมีอะไรจะคุยด้วย แม่ก็นั่งทำงานไปด้วยคุยไปด้วยทุกครั้ง ไม่เคยที่จะไม่สนใจในสิ่งที่ลูกพูด

“แม่คิดว่าในบ้านเรามีการสื่อสารกันพอแล้ว ในบ้านเราคุยกันมากค่ะ แม่คิดว่า การสื่อสารในครอบครัวมีความสำคัญนะคะ ขนาดเราทำงานในบ้านแท้ๆ ลูกเรายังผลิตได้ขนาดนี้ ดูเหมือนว่าเรามีเวลาให้ลูกเยอะนะ แต่กลับไม่พอ อย่างวันอาทิตย์นี่จะเป็นเวลาส่วนตัวแล้ว แต่ถามว่าเราไปเที่ยวไหม ก็ไม่นะ เพราะว่าเราไม่ชอบ คล้ายกับว่าวัยของเรามันแก่แล้ว แต่เราไม่นึกถึงวัยของลูกไง ทั้งที่บางทีลูกชวนว่าแม่พาไปหน่อยสิ ลิบโมนะ เทียงนะ บ่ายโมนะ เราก็มักพาไปสรุปแล้วทำโฮมเอนกก็ทำอะไรกินข้าวเย็นกันแล้วก็นอน จนผ่านไปอีกหนึ่งวันแล้ว เหมือนกับว่าสร้างความหวังให้ลูก แล้วเราก็กทำให้เขาผิดหวังซ้ำแล้วซ้ำอีก พอมีคนอื่นพาไปเที่ยวแทนได้ เขาก็เลยผลิตไปกับคนอื่นแทน พอลูกเรามาเป็นอย่างนี้ เราก็ก็นั่งมองตัวเราเอง ถามว่าเครียด เราที่ยอมรับว่าเราเครียด เพราะเราอยากให้ลูกเดินตามเหมือนสมัยเรา แต่จริงๆ แล้วมันก็ไม่ใช่อะไรแล้ว ใจมันคนละยุคกัน” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

หลังจากที่ได้พูดคุยกับแม่ของเด็กแล้ว ผู้วิจัยได้พบกับเด็กที่หนีออกจากบ้าน และพูดคุยกันพบว่า เป็นเด็กผู้หญิง อายุ 15 ปี เรียนอยู่ชั้นม.3 มีผลการเรียนปานกลาง เป็นเด็กร่าเริงแจ่มใส พูดเก่ง มีน้องชายแม่เดียวกันคนละพ่อ 1 คน เด็กสนิทกับแม่มากที่สุด เวลาที่กลับจากโรงเรียน จะมานั่งคุยกับแม่ เพราะแม่นั่งทำงานเย็บผ้าอยู่ชั้นล่างของบ้านทุกวัน บางวันทำงานเยอะจะเลิกงานประมาณ 23.00-24.00 น. แต่ถ้างานไม่เร่ง ก็จะเสร็จเร็วประมาณ 17.00 น. บางครั้งเด็กก็จะมาช่วยแม่ทำงาน โดยเฉพาะกับข้าวมือเย็นเป็นหน้าที่ๆ เด็กจะเป็นคนทำ

เด็กเล่าว่า เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจ เด็กเลือกที่จะปรึกษาแม่ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องผลการเรียน เรื่องเพื่อนก็มีบ้างบางครั้ง เด็กบอกว่าแม่ไม่ใช่คนดู แต่เป็นคนจับน ส่วนพ่อเลี้ยงจะเจิบๆ ไม่ค่อยพูด แต่เจ้าระเบียบ แต่ถ้าพ่อเลี้ยงโมโหแล้วจะนรกแล้ว แต่ก็ไม่เคยพูดคำหยาบคายใส่แม่และลูกๆ

ในแต่ละวัน เด็กมีหน้าที่ไปรับน้องชายทุกวันเวลา 15.00 น. และเดินกลับบ้านพร้อมกัน ถึงบ้านประมาณ 16.00 น. ถ้าวันใดต้องการกลับบ้านช้าหรือมีธุระ ไปรับน้องชายไม่ได้ เด็กจะโทรศัพท์บอกแม่ให้ไปรับน้องชายเอง เด็กเล่าว่า พ่อเลี้ยงและแม่ไม่ใช่คนดู แต่แม่จะเข้มงวดในเรื่องการคบเพื่อน และเรื่องความรักของเด็กเป็นอย่างมาก เวลาที่เด็กคุยโทรศัพท์กับใครเป็นเวลานาน แม่มักจะพูดแทรก บางครั้งก็จะแย่งโทรศัพท์ไปพูดเสียเอง

นอกจากเรื่องเพื่อนแล้ว แม่ก็จะเคร่งครัดในเรื่องเวลากลับบ้าน ถ้าหากเด็กกลับบ้าน ผิดเวลา หรือไปรับน้องชายกลับมาบ้านช้าเพียงเล็กน้อย แม่จะโทรศัพท์ตามทันที ซึ่งตัวเด็กเองบอกว่าบางครั้งเลิกเรียนแล้ว อยากจะไปเดินเล่นกับเพื่อนๆ บ้าง ซึ่งแม่ไม่เคยเข้าใจ บางครั้งที่บอกว่าต้องไปทำรายงาน แต่แม่ก็ไม่เคยเชื่อ ต้องโทรศัพท์เช็คกับเพื่อน และคุณครูทุกครั้ง ทำให้เด็กเกิดความรูสึกอับอายเพื่อนๆ

เนื่องจากทั้งพ่อเลี้ยงกับแม่ต้องทำงานตลอด หยุดเพียงวันเดียวคือวันอาทิตย์ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับเด็ก ทั้งที่เมื่อก่อนตอนที่ลูกยังเล็กๆ แม่จะพาไปว่ายน้ำอาทิตย์ละครั้ง บางครั้งก็จะพาไปเดินห้างสรรพสินค้า หรือไปทำบุญที่วัด แต่ปัจจุบันไม่ค่อยได้ไป เพราะหยุดวันอาทิตย์เพียงวันเดียว แม่จึงอยากจะพักผ่อนอยู่ที่บ้าน

เมื่อถามถึงเรื่องที่หนีออกจากบ้าน เด็กเล่าว่า

“หนูเคยวางแผนไว้ว่าอยากออกไปเที่ยวข้างนอกบ้าง อยากไปเปิดหูเปิดตา ก็ตั้งใจว่าจะไปแบบเข้าเย็นกลับ แต่พอจะกลับจริงๆ แล้วก็กลัวแม่ด่า ก็เลยขออยู่ต่อแล้วกันแล้วค่อยกลับมาทีหลัง วันนั้นตอนเช้า หนูก็ใส่ชุดนักเรียนไปแต่ไม่ได้เข้า โรงเรียน มีเงินติดตัวอยู่แค่ 200 บาท แต่ได้ไปเบิกเงินที่ธนาคารออมสินมาแล้วพันกว่าบาท แล้วก็ไปเดินเล่นอยู่กับเพื่อนๆ ที่ห้าง เป็นเพื่อนคนละโรงเรียนกับที่หนูเรียน พอตอนเย็นก็โทรบอกแม่ว่าไม่ไปรับน้องนะ แม่ก็ถามว่าทำไมไม่ไป หนูก็บอกว่าอยู่กับเพื่อน แม่เขาก็พูดดีด้วย ก็บอกให้กลับมาบ้านนะ หนูก็ยังไม่กล้ากลับ รู้ว่าโดนตีแน่ๆ ก็เลยไปอยู่ที่บ้านเพื่อนที่ต่างจังหวัด

...แต่พอกลับมาบ้านแล้ว แม่ก็เปลี่ยนไป คือตามใจหนูตลอด อยากไปไหนก็ให้ไป อยากได้อะไรก็บอกจะซื้อให้ หนูก็ว่าแม่ดีขึ้นนะคะแล้วหนูก็คิดว่าไม่ทำอย่างนี้อีกแล้ว เขาก็ถามว่าทำไมทำแบบนี้ หนูก็บอกว่าอยากไปเที่ยวค่ะ” (เด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

เมื่อผู้วิจัยสอบถามเด็กว่ามองตัวเองเป็นเด็กมีปัญหาหรือไม่ เด็กเริ่มน้ำตาซึม เพราะเกิดความเสียใจกับสิ่งที่ตนได้ทำ พร้อมๆ กับบอกเล่าความรู้สึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาว่า

“หนูว่าหนูไม่ใช่เด็กมีปัญหาค่ะ หนูก็รู้ว่าที่ผ่านมาหนูทำผิด กลับมาครั้งนี้หนูก็ช่วยแม่ทำงานทุกอย่าง หนูว่าบ้านหนูไม่มีปัญหาอะไรเลย หนู โอเคทุกอย่างค่ะ แค่หนูก็แค่อยากได้เวลาจากแม่มากขึ้น อยากไปไหนกับเขามากขึ้นเท่านั้น แล้วก็อยากให้แม่ให้อิสระในการคบเพื่อนของหนูบ้าง บางครั้งที่หนูคุยโทรศัพท์อยู่ แม่ก็มาแย่งหนูไปเลยเลย แล้วบางทีกลับมาบ้านช้าแม่ก็โทรไปตาม

เบอร์เพื่อนหนูบ้าง เบอร์คุณครูบ้าง หนูก็มีอายุเพื่อนเหมือนกันนะ ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 6, สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม 2553)

จากการพูดคุยกับผู้ปกครองและเด็ก สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในตึกแถว 3 ชั้น มีสมาชิก 4 คน เด็กที่หนีออกจากบ้านเป็นเด็กผู้หญิง อายุ 15 ปีเรียนอยู่ชั้นม.3 อาศัยอยู่กับแม่ พ่อเลี้ยง และน้องชาย โดยพ่อเลี้ยงทำงานบริษัท ส่วนแม่รับจ้างเย็บผ้าโหลอยู่ที่บ้าน มีฐานะปานกลาง ครอบครัวนี้ไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้มีรูปแบบการสื่อสารในแบบปกป้อง เนื่องจากการที่แม่มีกฎระเบียบในเรื่องเวลากับลูกมากเกินไป โดยการตั้งกฎเกณฑ์เรื่องเวลาในการกลับบ้าน ทำให้เด็กรู้สึกไม่มีอิสระ และเมื่อกลับมาบ้านผิดเวลา เด็กมักจะโดนแม่ว่ากล่าวอยู่เสมอ นอกจากนี้แม่ยังเคร่งครัดในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ ด้วยการเช็คโทรศัพท์ของลูก แอบฟัง หรือแม้แต่การห้ามคุยโทรศัพท์นานๆ ทำให้เด็กรู้สึกอึดอัดและไม่อยากพูดคุยกับแม่ในเรื่องส่วนตัว จนทำให้เกิดช่องว่าง และมีการสื่อสารระหว่างแม่ลูกน้อยลง

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า ในวันหยุดของเด็ก พ่อกับแม่ไม่ค่อยได้พาเที่ยว ทั้งๆ ที่ในวันอาทิตย์ ทั้งพ่อและแม่ต่างก็หยุดงานด้วยกันทั้งคู่ แต่ก็ผัดวันประกันพรุ่ง ไม่ยอมพาออกไปเที่ยว เด็กจึงได้แต่รอ จนวันหนึ่งที่มีคนพาไป เด็กจึงไม่รอ และยินยอมไปแต่โดยดี และเมื่อไปแล้ว ก็กลัวว่าแม่จะดุว่ากล่าว จึงไม่กล้ากลับมาบ้าน ทั้งที่ใจจริงคิดถึงบ้าน เพราะตัวเด็กเองก็ไม่เคยไปไหน ครั้งนี้นับเป็นการเดินทางไกลบ้านครั้งแรก เมื่อได้ไปเจอกับสิ่งที่ไม่เคยพบไม่เคยเห็น และมีประสบการณ์ที่แปลกแตกต่างจากชีวิตประจำวันที่เคยพบเคยทำ จึงรู้สึกสนุก และคิดใจไม่อยากกลับบ้านในทันที

ความต้องการของเด็ก พบว่า เวลาที่เด็กมีปัญหาเรื่องอะไร อยากให้พ่อแม่ร่วมรับฟัง เพื่อช่วยแก้ปัญหา หรือชี้แนะกับตนเอง และในวันหยุดเด็กต้องการให้พ่อแม่พาไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ บ้าง ไม่ควรทำแต่งาน นอกจากนี้พ่อแม่ไม่ควรเคร่งครัดเรื่องการคบเพื่อนจนเกินไป ควรจะมีการลดหย่อนผ่อนปรนกันบ้าง

ครอบครัวที่ 7

ครอบครัวนี้อาศัยกันอยู่ในบ้านเอื้ออาทร เป็นห้องเช่าขนาดเล็ก ย่านหัวตะเข้ เขตลาดกระบัง มีสมาชิกทั้งหมด 5 คน พ่อ แม่ และลูกสาวอีก 3 คน คือ เด็กที่หนีออกจากบ้านอายุ 17 ปี น้องสาวคนกลางอายุ 5 ขวบและน้องสาวคนเล็กอายุ 7 เดือน

แม่อายุ 43 ปี เรียนจบชั้นป.4 เป็นแม่บ้าน พ่ออายุ 46 ปี จบการศึกษาจบปวส. เมื่อก่อนทำงานเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย (รปภ.) ทำให้ไม่ค่อยได้อยู่บ้าน แต่ปัจจุบันเปลี่ยนอาชีพเป็นพนักงานส่งของ (แมสเซนเจอร์) ของบริษัท ครอบครัวนี้มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาท ส่วนตัวเด็กที่หนีออกจากบ้านนั้น เป็นเด็กผู้หญิง อายุ 17 ปี เรียนจบชั้นม.3 ปัจจุบัน ไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว

ในวันที่ผู้วิจัยเดินทางไปยังบ้านของเด็กนั้น พ่อแม่ของเด็กบอกว่า ลูกสาวของตนได้ไปมีครอบครัวและย้ายไปอยู่ต่างจังหวัดแล้ว นานๆ ครั้งถึงจะได้กลับมาเยี่ยมพ่อแม่ โดยจะติดต่อด้วยการโทรศัพท์ถึงกันทุกสัปดาห์ ทำให้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้จึงมีเพียงพ่อของเด็กเท่านั้น เพราะแม่จะต้องเลี้ยงลูกๆ อีก 2 คนซึ่งยังเล็กอยู่

พ่อซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็กเล่าว่า ลูกของตนคนนี้เป็นเด็กที่เงียบๆ ไม่ค่อยพูดจา ไม่ชอบเรียนหนังสือ บวกกับเป็นคนขี้เกียจอ่านหนังสือ ทำให้ผลการเรียนไม่ค่อยดีนัก มีทั้งติดศูนย์และติด ๖. ต้องซ่อมกันตลอด ส่วนตัวของพ่อก็เป็นคนเงียบๆ ไม่ค่อยพูด เมื่อก่อนตอนที่พ่อยังทำงานเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยอยู่นั้น เนื่องจากงานหนักมาก ทำให้ไม่ค่อยได้กลับบ้าน และเวลาที่ได้กลับมา ก็จะไม่ตรงกับเวลาที่ลูกอยู่บ้าน และเมื่อกลับมาแล้วก็ต้องพักผ่อนนอนหลับ ทำให้ไม่ค่อยได้พูดคุยกับลูกมากนัก แทบจะนับครั้งได้ ทำให้ความผูกพันใกล้ชิดที่มีต่อลูกน้อยมาก เพราะพ่อจะให้แม่เป็นคนดูแลเรื่องลูกทั้งหมด ส่วนตนจะเป็นผู้ทำงานหาเงินเข้าบ้านเอง

“เมื่อก่อนที่ผมเป็นรปภ. ในแต่ละเดือน จะมีการกำหนดตารางวันหยุดมา อาทิตย์ละ 1 วัน แต่พอมาช่วงหลัง ผมซื้อมอเตอร์ไซค์มาแล้วก็วิ่งรับจ้างเพิ่มขึ้นมาอีก ก็เลยทำให้ไม่ค่อยได้อยู่บ้าน คือออกจากบ้านแต่เช้า กลับมาก็มืดแล้ว แทบไม่ได้พูดได้คุยกับลูกเลยด้วยซ้ำ ก็ทำแบบนี้มาเป็นสิบปี พอตอนหลังชักจะไม่ไหว ก็เลยลาออกมาเป็นแมสเซนเจอร์อยู่ในบริษัท อะไรๆ ก็ดีขึ้นครับ มีเวลาหยุดวันเสาร์อาทิตย์เต็มๆ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 7, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2553)

เวลาที่ลูกมีเรื่องไม่สบายใจ ลูกจะเลือกปรึกษาแม่มากกว่าพ่อ เพราะแม่อยู่บ้านทุกวัน และเป็นผู้หญิงเหมือนกัน แต่ก็ไม่ใช่ทุกเรื่อง เพราะเด็กเลือกที่จะคุยกับเพื่อนมากกว่า โดยเฉพาะเมื่อเด็กเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นช่วงที่เด็กเริ่มห่างพ่อแม่ และมีปัญหาการเรียนมากขึ้น

“จริงๆ แล้วผมไม่ใช่คนคุณนะ ส่วนเรื่องขี้นกก็มีบ้าง แต่บางครั้งผมก็มีคู่ค้าลูกนะ ก็ไม่ค่อยมีบ่อยหรอก เพราะว่าช่วงที่เราทำงาน เท่าที่ทำได้มีอยู่ครั้งเดียวที่ตีเขา นอกนั้นก็ไม่มีแล้ว เพราะว่าเขาโตเป็นสาวแล้ว แล้วเราก็กินเลี้ยงดูเขาไม่ได้ ตอบโต้มาเราก็ต้องเงียบ ยิ่งพอเขาได้มากคบเพื่อนเยอะ ก็เลยยิ่งพากันออกนอกกลุ่มนอกทางไปเยอะเลย

...ช่วงที่ลูกเรียนชั้นมัธยม เขาก็เริ่มไปกลับเอง เพราะว่ามันรถไปแค่ 5 บาท แต่ปรากฏว่าทางโรงเรียนแจ้งมาว่าไม่ได้เข้าเรียนเลย แม่ก็ลองไปตาม ปรากฏว่า ไปเจออยู่ที่ซีคอนแสควร์ ผมก็ค่าถูกระ แต่ส่วนใหญ่ก็จะให้แม่เป็นคนคอยดูแลมากกว่า แต่เราไม่ใช่วิธีการดีนะเพราะว่าเขาโตแล้ว อาจจะบอกอาจจะถาม ซึ่งให้เห็นว่าการเรียนมันมีประโยชน์ยังงี้บ้าง ถ้าเราไม่เรียนจะเป็นยังงี้ ลูกผมเขาก็เฉยๆ ไม่เฉยหรือ เพราะมันคือเสียมากกว่า” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 7, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2553)

เมื่อถามถึงเรื่องอิสระในการคบเพื่อนของเด็ก พ่อบอกว่าให้อิสระเต็มที่ เพราะว่าเวลาส่วนใหญ่ของพ่อนั้นทุ่มเทให้กับการทำงาน ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาไปตามดูลูกมากนัก พ่อรู้เพียงแค่ว่าเพื่อนของลูกก็มีทั้งเพื่อนที่โรงเรียน และเพื่อนแถวบ้าน ซึ่งพ่อกับแม่ก็รู้จัก เพราะบางทีเด็กก็จะชวนเพื่อนมาเล่นที่บ้าน

“ช่วงที่เขายังเด็กอยู่ ยังไปไหนมาไหนเองไม่ได้เขาก็จะไปเที่ยวกับพ่อแม่ แต่ช่วงหลังมานี้ที่เขาเริ่มไปไหนมาไหนได้เองเขาก็จะเริ่มไปกับเพื่อน ก็คือจะเน้นเพื่อนเป็นหลัก เพราะว่าเพื่อนเขาเยอะมาก แล้วไปกับเพื่อน ก็คงจะสะดวกแล้วก็มันง่ายกับเขามากกว่า ถ้าไปกับเรานั้นก็จะไม่สนุก เราเองก็อยากปล่อยให้เขามีอิสระนะ อยากไปไหนก็ไป ก็คอยให้แม่เขาคอยถามไถ่อยู่ตลอด คือถ้าจะไปไหนไกลเกินไปก็จะไม่ให้ไป” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 7, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2553)

พ่อเล่าว่า ในอดีตเมื่อถึงเทศกาลต่างๆ พ่อกับแม่ก็จะซื้อของขวัญให้ลูกๆ มาตลอด โดยเฉพาะเมื่อถึงวันเกิดของลูกๆ พ่อและแม่ก็จะจัดงานวันเกิดให้ลูกตลอดทุกปี แต่พอลูกเริ่มโตขึ้นก็เลิกจัดไป เพราะค่าใช้จ่ายสูงขึ้น บวกกับตัวเด็กเองไม่ค่อยอยู่บ้าน เลือกที่จะไปฉลองวันเกิดกับเพื่อนๆ มากกว่า หรือในเวลาที่พ่อว่างจากการทำงานหรือในวันหยุด เมื่อก่อนพ่อก็จะพาลูกไปเดินเที่ยวกันในห้างสรรพสินค้าบ้าง แต่เดี๋ยวนี้ไม่ได้ไปไหนกันแล้ว เพราะต้องประหยัดค่าใช้จ่ายเรื่องจากมีลูกเพิ่มขึ้นมา

เมื่อถามถึงเรื่องการแสดงความรักกับลูกๆ พ่อบอกว่า ตัวพ่อเองกับลูกสาวคนโตไม่ค่อยมีการแสดงออกทางความรักกัน ส่วนใหญ่แม่จะเป็นคนกอดหอมลูกมากกว่า แต่กับพ่อนั้นด้วยความที่พ่อกับเด็กไม่ค่อยอยู่บ้าน ไม่ค่อยได้เจอกับลูก ไม่ค่อยได้พูดคุยคลุกคลีกัน เลยไม่สนิทกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเกือเงินทั้งตัวพ่อและลูกสาว ซึ่งเรื่องนี้พ่อก็คงจะโทษตัวเองอยู่เสมอๆ ว่าเป็นต้นเหตุที่ทำให้ลูกหนีออกจากบ้าน

“คือผมโทษตัวเองมากกว่านะ คือด้วยความที่เขาเป็นลูกคนแรก ประสบการณ์ในการเลี้ยงลูกของเรานั้นยังไม่มี คือผมมีลูกคนนี้ตอนอายุ 31 ปี ด้วยความที่เป็นลูกคนแรก ก็เลยไม่รู้ว่าจะต้องทำยังไง แล้วด้วยงานที่หนัก ไปก็ทำงานกลับมาเหนื่อยก็พักผ่อนตลอด ทำให้ผมคิดว่าผมมีเวลาให้ครอบครัวไม่พอครับ และที่สำคัญเรื่องเงินด้วย เพราะเรามีลูกถึง 3 คน แต่ผมทำงานหาเลี้ยงคนเดียว ก็ทำให้เงินอาจจะไม่พอใช้ในบ้าน ผมคิดว่าถ้ามีเงินอะไรก็ทำให้เกิดความสุขได้ เพราะว่าถ้าเราไม่มีเงิน เราจะมาบอกไอนั้นไม่ดี อันนี้ดี เราจะมาสอนลูกได้ยังไง ถ้ามีเงินเราก็พูดอะไรได้ ขวนลูกไปเที่ยวไปหาความสุขได้” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 7, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2553)

และเมื่อถามพ่อว่าลูกคนนี้มีปัญหาด้านใดบ้าง พ่อตอบว่า

“ผมคิดว่าถ้าดูจากภายนอกเนี่ย เขาไม่น่าจะมีปัญหาอะไรหรอก ถ้ามีก็อาจจะเป็นเรื่องเงินที่ไม่พอใช้บ้าง แต่ผมจะไม่ค่อยรู้รายละเอียดหรอกนะว่าเขาต้องใช้อะไรเท่าไรบ้าง เพราะว่าผมจะให้เงินแม่เขาไว้ แล้วแม่ก็จะจ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียนทุกวัน ถ้าถามว่าพอมั้ย คงไม่พอหรอก ก็คงต้องให้แค่นั้น เพราะมันมีแค่นั้นจริงๆ

...บางครั้งผมก็รู้ว่าเขาจะเอาเงินที่แม่ให้ไปนั่งเล่นเกมอยู่ร้านอินเทอร์เน็ต ก็คิดว่าเขาน่าจะคิดนะ บางทีก็มีมาโกหกที่บ้านว่าจะไปทำรายงานที่บ้านเพื่อน แต่จริงๆ แล้วเขาก็อาจจะไปเล่นเกม แม่เขาก็คอยปรามๆ อยู่เหมือนกันนะว่าอย่าไปบ่อยนะ เราก็อยู่ห่างๆ ว่าจะมีอะไรที่ไม่ดีบ้าง” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 7, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2553)

เมื่อถามถึงเหตุการณ์วันที่เด็กหนีออกจากบ้าน พ่อเล่าว่า ในวันนั้นพ่อกำลังขับรถมอเตอร์ไซด์ไปส่งเอกสาร ภรรยาโทรมาบอกว่าลูกหายไปไม่กลับมาบ้าน ซึ่งตอนนั้นเด็กไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว และได้บอกกับที่บ้านว่าจะไปสมัครงานกับเพื่อน ทั้งพ่อและแม่พยายามติดต่อไปตามเบอร์โทรศัพท์ของเพื่อนๆ ทุกคนที่พอจะรู้จัก แต่ก็ไม่มีใครรู้ข่าวของเด็กคนนี้ ซึ่งพ่อก็ไม่ได้ไปแจ้งความเพราะคิดว่าอีกไม่นานลูกก็ควรจะกลับมาบ้านเอง รวมทั้งคิดว่าถึงจะไปแจ้งความ ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็คงจะช่วยหาลูกให้เจอไม่ได้ อีกทั้งยังจะถูกตำรวจว่าด้วยซ้ำว่าเอาปัญหาไปเพิ่มให้ตำรวจ

หลังจากที่เด็กออกจากบ้านไปได้ประมาณ 3 เดือน พ่อตัดสินใจกลับไปหาคุณครูที่โรงเรียนของเด็กอีกครั้งเพื่อให้ครูช่วยสอบถามจากเพื่อนๆ ในชั้นเรียนของเด็กอีกครั้ง ปรากฏว่ามีเพื่อนของเด็กบอกกับครูว่าเด็กอาจมีความสัมพันธ์กับคนๆ หนึ่ง คุณครูจึงได้ให้เบอร์โทรศัพท์ของผู้ชายคนนี้ซึ่งคาดว่าน่าจะเป็นคนที่เด็กไปอาศัยอยู่ด้วย เมื่อได้เบอร์มาแล้ว พ่อได้ลองโทรศัพท์ไป

แต่ปิดเครื่อง จึงใช้วิธีส่งข้อความไปว่าให้โทรกลับบ้าน ถ้าไม่โทรมาพ่อจะไปแจ้งความขอหาพรากผู้เยาว์

เมื่อได้รับข้อความทางโทรศัพท์ที่พ่อส่งไปแล้ว เด็กก็โทรศัพท์กลับมาบ้านทันที บอกกับพ่อว่าไม่ต้องเป็นห่วง เพราะตอนนี้ไปอยู่กับคนรักที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาแล้ว คงจะอีกนานที่จะกลับมาบ้านเพราะค่าใช้จ่ายสูง รวมทั้งตนเองก็ตั้งครรภ์ด้วย เลยไม่กล้าจะกลับมาบ้านเพราะกลัวว่าพ่อกับแม่จะดุค่า

“ผมได้ยินอย่างนั้นก็ทำอะไรไม่ได้นะ ก็ต้องปล่อยเขาไป ตั้งแต่วันนั้นที่เขาออกจากบ้านไป จนถึงวันนี้ก็ยังไม่กลับมา เราก็ไม่ได้เจอหน้ากันเลย เพราะเขาเองก็ไม่มีเงินจะกลับมาบ้าน ที่นี้ ผมกับภรรยาที่ไม่มีปัญญาก็จะไปหาเขาที่ปากช่องเหมือนกัน เพราะว่าเรายังมีลูกเล็กๆ ที่ต้องดูแลอีก 2 คน ไปไหนก็ลำบาก

...ช่วงหลังมานี้ลูกก็โทรมาคุยกับแม่เขาอยู่บ่อยๆ ผมเองก็ได้คุยกับเขาบ้างนะ มีดุด่าบ้าง แลະนิดหน่อยตามประสา ก็เพราะเราเป็นห่วงนะ ส่วนที่จะโกรธเรื่องที่ผ่านมา ก็ไม่รู้ว่าจะโกรธไปทำไม เพราะว่าตอนที่เราเป็นวัยรุ่นเราก็เป็นอย่างนี้แหละ ไม่รู้ว่าจะไปคิดมากอะไร” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 7, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2553)

เมื่อถามพ่อว่าจะอะไรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เรื่องนี้เกิดขึ้น พ่อตอบว่า

“ผมคิดว่าเป็นเพราะผมที่ให้เวลากับงานมากเกินไป ปล่อยปละละเลยลูกเกินไป ก็โทษตัวเองนะที่เป็นแบบนี้ จะไปโทษแม่เขาก็ไม่ได้ เพราะเขาก็ทำงานบ้าน แล้วยังต้องเลี้ยงลูกอีก มันก็เหนื่อยนะ จะเอาเวลาที่ไหนมานั่งดูแลลูกตลอดเวลาได้ แล้วเขาก็อยู่ในช่วงวัยรุ่นด้วย ก็ต้องดูแลเป็นพิเศษแต่เราก็ทำไม่ได้ เราก็ไม่รู้ว่าจะทำยังไงเพราะต้องทำมาหากิน เพราะถ้าไม่มีเงิน ปัญหามันจะยิ่งมากกว่านี้ เพราะเราไม่ใช่ข้าราชการ ไม่มีเงินเดือนประจำถาวร ถ้าไม่ทำงานให้หนักก็ไม่รู้จะเอาเงินที่ไหนมาเลี้ยงครอบครัวครับ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 7, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2553)

และเมื่อถามถึงการสื่อสารระหว่างพ่อลูกว่ามีความสำคัญอย่างไรบ้าง พ่อตอบว่า

“ผมคิดว่าผมมีการสื่อสารกับลูกคนนี้น้อยมากครับ เพราะสมองผมคิดแต่เรื่องงานนะ ผมว่าการพูดคุยกันในครอบครัวเป็นเรื่องจำเป็นนะ เราไม่ค่อยมีโอกาสนี้ให้เท่านั้นเอง ก็เหมือนกับคนรักกัน ถ้าได้คลุกคลีกัน มันก็มีความสุข เราควรจะบอก จะทำให้เขารู้ว่าเรารัก ให้มีความสุขในครอบครัว มันก็จะดีกว่านี้ แล้วก็คือเข้าใจพื้นฐานของคนมีครอบครัว ผมก็คิดแต่เรื่องงาน เพราะ

เมื่อก่อนค่าใช้จ่ายมันหนักกว่านี้ ไม่ค่อยมีรายรับ จะไปมัวสนใจเรื่องอื่นก็ไม่ได้ สนใจแต่เรื่องหาเงินครับ

...ทุกวันนี้ผมก็คิดปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น จากเดิมที่ลูกคนโตไม่เคยมากอดพ่อเลย พอมีลูกคนที่ 2 ที่ 3 เราก็มีการตอบสนองเขา มีกอด มีลูบหัว พูดคุยกับเขา เอาใจเขาบ้างนิดๆ หน่อยๆ ให้รู้ว่าเราเป็นพ่อที่รักเขานะ อย่างเมื่อก่อนตอนลูกคนโต เวลาพักไม่ตรงกันเลย อย่างถ้าทำงานกลางคืน กลางวันก็ต้องมานอนแล้ว ทำงานรปภ.นะ ถ้ากลางวันทำ กลางคืนก็ต้องนอน บางทีก็ไม่ได้เจอลูกเลย บางครั้งก็รู้สึกเหมือนเป็นคนแปลกหน้าเลยนะ ทำงานเยอะ 12 ชั่วโมง แล้วเวลาพักของเราก็ต้องพักนะ แต่ทุกวันนี้เราต้องเปลี่ยนไปหมดเลยครับ ดูแลและให้เวลาลูกมากขึ้น ไม่อยากให้ปัญหาเดิมๆ มันเกิดขึ้นอีก” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 7, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2553)

จากการพูดคุยกับพ่อซึ่งเป็นผู้ปกครองเด็ก สามารถสรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้อาศัยกันอยู่ในโครงการเอื้ออาทร เป็นห้องเช่าขนาดเล็ก มีสมาชิกทั้งหมด 5 คน พ่อ แม่ และลูกสาวอีก 3 คน เด็กที่หนีออกจากบ้านอายุ 17 ปี เป็นพี่สาวคนโต เรียนจบชั้นม.3 ปัจจุบันไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว แม่เป็นแม่บ้าน พ่อเมื่อก่อนทำงานเป็นยามรักษาความปลอดภัย ปัจจุบันเปลี่ยนอาชีพเป็นพนักงานส่งของ ครอบครัวนี้มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาท ครอบครัวนี้ฐานะไม่ค่อยดี และไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พบว่า เป็นลักษณะปล่อยปละ เนื่องจากการที่พ่อซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ต้องทำงานหนัก ไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้านแม้แต่วันหยุดก็ต้องออกไปหางานพิเศษทำ เมื่อกลับมาบ้านต้องการพักผ่อนมากเป็นพิเศษ ส่วนแม่ของเด็กต้องดูแลลูกเล็กอีก 3 คน ทำให้ไม่ค่อยได้สนใจลูกสาวคนโตเท่าใดนัก คล้ายๆ กับต่างคนต่างอยู่ ทำให้เด็กไม่ค่อยได้สื่อสารกับคนในครอบครัว คิดเองทำเองและตัดสินใจเองในเกือบจะทุกเรื่อง นอกจากนี้การที่พ่อมีลูกสาวคนแรก ทำให้พ่อไม่รู้วิธีการสื่อสารกับลูก ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการพูดคุย หรือการแสดงออกทางกาย

สาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า ส่วนหนึ่งมาจากการที่เด็กถูกปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ จนเด็กรู้สึกว่าเวลาอยู่ที่บ้านแล้วไม่มีใครใส่ใจ เพราะแม่ต้องดูแลน้องซึ่งยังเล็ก ส่วนพ่อต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาใส่ใจว่าลูกสาวจะไปทำอะไรที่ไหนกับใครบ้าง กลับมาถึงบ้านก็ต้องพักผ่อน ตัวพ่อเองก็รู้ถึงสาเหตุนี้ แต่ทำอะไรไม่ได้เพราะว่าต้องทำงาน หลีกเลี้ยงไม่ได้ เมื่อเวลาผ่านไป แม้ว่าพ่อจะเปลี่ยนงาน ทำให้มีวันหยุดและมีเวลาให้กับลูกมากขึ้น แต่ไม่สามารถทดแทนเวลาที่ลูกเคยต้องการในอดีตได้ ถึงแม้ว่าแม่จะอยู่บ้านทุกวันและมีเวลาให้ลูกอย่างเพียงพอ แต่แม่ต้องคอยดูแลลูกเล็กๆ อีก 2 คน ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนได้รับความรักความอบอุ่นน้อยไปกว่าน้องๆ ซึ่งยิ่งจะทำ

ให้เกิดความน้อยใจเพิ่มมากขึ้นไปอีก เมื่อเด็กคิดว่าตนเองไม่เคยได้รับความรักจากพ่อแม่ วันหนึ่งเมื่อมีผู้ชายเข้ามาแสดงความรัก แสดงความต้องการตน เด็กจึงตัดสินใจออกไปอยู่ด้วย

ครอบครัวที่ 8

ครอบครัวนี้อาศัยอยู่กันในบ้านหลังเดียว ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วยสมาชิก 3 คน คือพ่อ ลูกชายอายุ 19 ปี และลูกสาว (เด็กที่หนีออกจากบ้าน) อายุ 14 ปี ซึ่งปัจจุบันเด็กคนนี้ได้หนีออกจากบ้านอีกครั้ง ทำให้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พูดคุยกับพ่อของเด็กซึ่งเป็นผู้ปกครองเพียงคนเดียวเท่านั้น เนื่องจากเลิกกับภรรยาตั้งแต่เด็กอายุ 10 ขวบ

พ่อของเด็กอายุ 41 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันทำงานบริษัท รายได้ต่อเดือนประมาณหมื่นกว่าบาท ซึ่งไม่ค่อยพอใช้ทั้งๆ ที่ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ และไม่เล่นการพนัน เมื่อก่อนพ่อจะสนิทกับลูกสาวมาก แต่เริ่มห่างกันเมื่อตอนที่เริ่มทำงานรับเหมาก่อสร้าง อยู่ที่อ่างศิลา จังหวัดชลบุรี ซึ่งต้องเดินทางที่ต้องไปทำงานทั่วประเทศ บางครั้งก็ต้องไปเป็นปี โดยในช่วงนั้น ยังไม่ได้เลิกกับภรรยาจึงเป็นหน้าที่ของแม่ที่ต้องคอยดูแลลูก แต่ต่อมา เงินที่หามาได้ไม่พอใช้ ทำให้ภรรยาตัดสินใจไปทำงานที่ต่างประเทศ หลังจากไปได้ระยะหนึ่ง ก็ไปมีคนรักใหม่ ทำให้ต้องเลิกรากันไป ซึ่งช่วงที่แม่ของเด็กไปอยู่ต่างประเทศนั้น พ่อจึงต้องเอาลูกไปฝากญาติข้างบ้านให้ช่วยส่งลูกไปโรงเรียน ส่วนในตอนเย็นเด็กก็จะกลับมานอนที่บ้านกับพ่อ

เวลาเย็นเมื่อเด็กกลับบ้านแล้ว มักจะขอพ่อเล่นคอมพิวเตอร์ทุกวัน ซึ่งพ่อก็จะอนุญาตเพราะเห็นว่าเป็นการดีที่เด็กเล่นอยู่ในสายตาของตน อีกทั้งพ่อจะเป็นคนคอยสอนลูกถึงโปรแกรมสนทนาต่างๆ ว่าเล่นอย่างไรบ้าง โดยที่พ่อจะเป็นคนตั้งรหัสผ่านไว้ในทุกครั้งด้วย แม้พ่อจะรู้สึกลูกสาวคนนี้ติดอินเทอร์เน็ต แต่พ่อก็คิดว่าคงจะไม่เป็นอันตรายใดๆ เพราะลูกเล่นอะไรพ่อก็รู้เรื่องมาตลอด

“ช่วงนั้นเขาจะเล่น Hi5 เพราะตอนนั้นกำลังดัง msn ก็เล่น ก็จะเล่นหลอกตั้งค์ผู้ชายให้โอนบัตรเติมเงินมาให้ ผมก็บอกว่าขอบัตรเติมเงินมาเลย ถ้าไม่ให้ก็ไม่คุยด้วยแล้วนะ มันก็ได้อยู่เรื่อยๆ ผมก็ไม่ซีเรียสนะ เพราะว่ามันเป็นโลกส่วนตัวของเขา เขาก็ไม่มีความลับปิดบังผมนะ ถ้าเป็นเด็กคนอื่น ถ้าเราเดินผ่านคอมเขาก็จะปิดหน้าจอทันที แต่นี้เขาก็เฉยๆ นะ คือผมคิดว่าในโลกอินเทอร์เน็ต คือมันสร้างความสุขให้เราได้ มันไม่ต้องไปหาจากที่อื่นเลยนะ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 8, สัมภาษณ์ 20 กันยายน 2553)

เมื่อถามถึงเหตุการณ์ที่เด็กหนีออกจากบ้าน พ่อเล่าว่า ลูกสาวของตนหนีออกจากบ้าน ทั้งหมด 4 ครั้ง ครั้งแรกตอนอายุ 13 ปี หลังจากนั้นก็มีอีก 2 ครั้ง จนครั้งล่าสุดที่หนีออกจากบ้านไป พ่อจึงตัดสินใจส่งให้ไปอยู่กับแม่ที่จังหวัดอุดรธานี ซึ่งก่อนหน้านี้ที่เด็กจะหนีออกจากบ้านนั้น ย่าของเด็กที่พ่อได้ไปฝากเลี้ยงไว้โทรศัพท์มาบอกพ่อว่า ครูที่โรงเรียนให้เพื่อนนักเรียนมาตามเด็กที่บ้าน บอกว่าเด็กไม่ได้เข้าเรียน จนกระทั่งเวลาประมาณ 20.00 น. เด็กก็กลับมาบ้าน โดยมีมอเตอร์ไซค์ขับมาส่ง พ่อจึงถามลูกว่าไปไหนมา เด็กตอบว่า ไม่สบาย ไปโรงพยาบาลมา พ่อก็ไม่ซักไซ้ไล่เลียงอะไรเพราะเห็นว่าเด็กก็กลับมาบ้านแล้ว หลังจากนั้นพ่อก็ออกจากบ้านไปทำงานอีก ตกกลางคืนเวลาประมาณ 23.00 น. ย่าก็โทรมาบอกพ่อที่อยู่อ่างศิลาว่า เด็กหนีออกจากบ้านไป โดยออกไปทั้งชุดนักเรียน และได้เอาโทรศัพท์เคลื่อนที่ไป 1 เครื่อง

จนเวลาประมาณ 03.00 น. ตำรวจโทรศัพท์ไปหาพ่อ บอกว่าพบเห็นเด็กใส่ชุดนักเรียนอยู่กับผู้ชายคนหนึ่ง ซึ่งมีท่าทางพิรุธ ตำรวจจึงสอบถามรายละเอียดจากเด็กแล้วควบคุมตัวไว้ที่สถานีตำรวจ รอให้ผู้ปกครองมารับตัวไป โดยเด็กบอกเบอร์โทรศัพท์ของพ่อกับตำรวจเพื่อให้แจ้งพ่อให้มารับ เช้าวันรุ่งขึ้นพ่อจึงรีบไปรับที่สถานีตำรวจมีนบุรี เมื่อเจอหน้าลูก และเด็กผู้ชายที่อยู่ด้วยกัน เด็กผู้ชายเล่าให้ฟังว่า ในวันที่เด็กหนีออกจากบ้านแล้วกลับไปนั้น พ่อได้บอกว่าถ้าทำตัวไม่ดีอีก จะส่งไปอยู่กับยายที่จังหวัดอุดรธานี เด็กจึงโทรศัพท์ไปหาผู้ชายคนนี้อีกครั้งเพื่อให้กลับมา รับ เพราะว่าไม่อยากไปอยู่กับยายที่อุดรธานีกับยาย เด็กผู้ชายซึ่งขับรถกลับไปที่กรุงเทพฯ แล้ว ก็เหมาแท็กซี่มารับเด็กที่เกตเวย์ ซึ่งจากบ้านประมาณ 5-6 กิโลเมตร นั่นก็แสดงว่าเด็กต้องเดินออกจากบ้านไปที่เกตเวย์ตั้งแต่เวลาประมาณ 5 ทุ่ม

หลังจากเหตุการณ์ครั้งนั้น พ่อจึงตัดสินใจว่าจะให้ลูกชายไปทำงานประจำแทนคนที่อ่างศิลา ส่วนตัวพ่อเองก็จะกลับมาอยู่บ้าน แล้วรับลูกสาวกลับมาอยู่ด้วย และใช้วิธีซื้อมอเตอร์ไซค์ไปส่งลูกสาวที่โรงเรียนในตอนเช้าและจีรตไปทำงานที่อ่างศิลา พอตอนเย็นก็กลับมาบ้านอยู่กับลูก

หลังจากนั้นอีกประมาณ 1 เดือน เด็กก็หนีออกจากบ้านอีกเป็นครั้งที่ 2 โดยในวันที่เกิดเหตุ พ่อไปส่งเด็กที่หน้าโรงเรียนเหมือนเช่นทุกวัน พ่อเห็นลูกเข้าโรงเรียนไปแล้ว ก็ขับรถไปทำงานต่อที่อ่างศิลา เมื่อถึงเวลาประมาณ 11.00 น. ครูก็โทรไปหาพ่อ บอกว่าเด็กไม่ได้เข้าเรียน พ่อก็แจ้งว่าเมื่อเช้าได้ไปส่งเข้าประตูโรงเรียนไปแล้ว จากนั้นพ่อก็กลับมาบ้านในเวลาค่ำ พบว่าเด็กกลับมาบ้านแล้วตั้งแต่เย็น พ่อก็ไม่ได้ถามไถ่อะไร แต่ใช้ไม้ตีเด็กไป 3 ครั้งอย่างรุนแรง แล้วถามว่าไปไหนมา ทำไมไม่เข้าโรงเรียน เด็กก็เฉยไม่ตอบ ยืนนิ่งๆ และไม่ร้องไห้ แล้วก็เดินเข้าห้องไปนั่งเล่นเกมคอมพิวเตอร์ตามปกติ

ในคืนนั้นเอง เวลาประมาณ 23.00 น. เมื่อพ่อเห็นลูกเข้านอนแล้ว จึงเข้านอนบ้าง โดยทั้งคู่นอนห้องเดียวกัน โดยเด็กนอนติดข้างฝา ตัวพ่อนอนอยู่ด้านนอก เมื่อถึงเวลาประมาณ 24.00 น.

พ่อตื่นขึ้นมาเข้าห้องน้ำ กลับไม่เห็นลูกแล้ว แต่พบว่ามีการดาบโน้ตทิ้งไว้หน้าคอมพิวเตอร์ เขียนบรรยายว่า “คุณไม่ใช่พ่อฉันแล้วนะ คุณคิดฉันเหมือนฉันไม่ใช่คน” เมื่ออ่านแล้ว พ่อก็ขับรถออกไปหาลูกนอกบ้าน เพราะคิดว่าช่วงระยะเวลา 23.00-24.00 น. เด็กไม่น่าไปไหนไม่ได้ไกลมากนัก พ่อจึงตระเวนไปแถวเกตเวย์ ไปกลับสามสี่รอบ จนกระทั่งสว่าง ก็ยังหาไม่เจอ อีกทั้งยังโทรศัพท์เข้าเครื่องของเด็ก ปรากฏว่าติดแต่ไม่รับ

ในตอนเช้าเวลา 8.00 น. พ่อจึงไปแจ้งความที่สถานีตำรวจ ตำรวจเห็นว่าเห็นเด็กคนนี้นั่งอยู่ที่ตลาดตั้งแต่ตี 3 จนถึงตี 5 ซึ่งตำรวจยังได้ถามเด็กด้วยว่ามารอใคร เด็กตอบว่ารอพี่ชายมารับกลับบ้าน พ่อจึงลองออกไปตามหาตามที่ตำรวจบอก โดยให้เพื่อนๆ แยกย้ายกันไปตามหาหลายที่ แต่ไม่มีใครพบเด็ก พ่อจึงโทรไปแจ้งกับทางสวพ. 91 ให้ช่วยเช็คเบอร์โทรศัพท์ของเด็ก ว่าใช้โทรศัพท์อยู่ในจุดบริเวณใด เพื่อจะได้หาค้นหาว่าเด็กอยู่ที่ไหน แต่เจ้าหน้าที่บอกว่าทำให้ไม่ได้ พ่อจึงตัดสินใจโทรไปหาแม่เด็กที่ต่างประเทศ แม่เด็กก็แนะนำว่าให้ลองโทรหาผู้ชายคนที่ลูกเคยให้มารับตอนหนีออกจากบ้านครั้งแรก

พ่อเล่าว่าในใจตอนนั้น คิดว่าอยากจะให้ลูกของตนไปอยู่กับผู้ชายคนนั้นเลย แม้ว่าอายุจะยังน้อยด้วยกันทั้งคู่ แต่ก็ยังสบายใจว่าลูกอยู่ที่ไหน จึงคิดว่าถ้าตามเจอตอนนี้ ก็จะยกให้ไปเลย จึงตัดสินใจโทรไปหาผู้ชายคนนั้น ซึ่งได้รับคำตอบว่า เด็กไม่ได้ไปอยู่ด้วย แต่พ่อให้พยายามลองโทรศัพท์ต่อได้แล้วแจ้งข่าวความคืบหน้ามาให้พ่อทราบด้วย เมื่อถึงเวลาช่วงบ่าย เด็กคนนี้ก็โทรมาบอกพ่อว่าเดี๋ยวจะไปปรับน้องให้ แต่ว่าไม่มีเงินค่ารถ ให้พ่อโอนเงินไปให้ด้วยพ่อเริ่มไม่แน่ใจว่าจะโดนหลอกหรือไม่ จึงให้บอกว่าเด็กอยู่ที่ไหน แล้วจะไปปรับเอง เด็กคนนี้ก็ยังไม่ยอมบอก พูดแต่เพียงว่าเด็กไม่ให้บอก

จากนั้นพ่อก็ตะล่อมถามเด็กผู้ชายคนนี้ตลอด จนกระทั่งเด็กยอมบอกว่าอยู่แถวมาบตาพุด บริเวณใด พ่อจึงโทรประสานงานแจ้งกับทางตำรวจเพื่อให้ไปเอาตัวเด็กมา ปรากฏว่าตำรวจก็ไปเห็นเด็กผู้หญิงลักษณะใกล้เคียงกับที่พ่อบอก ตำรวจก็ถามว่าชื่ออะไร แล้วก็เอาตัวมาไว้ที่สถานีตำรวจ แล้วโทรศัพท์แจ้งให้พ่อมารับตัวลูกกลับบ้านไป

เมื่อเจอกัน เด็กก็ก้มหน้าอย่างเดียว ไม่มีอาการเศร้าโศกเสียใจร้องไห้แต่อย่างใด ส่วนตัวพ่อเองก็ไม่ได้ถามไถ่ในรายละเอียดใดๆ

“คือผมก็ไมรู้นะว่าเขาไปกับใคร แล้วผมไม่ถามด้วย เพราะผมคิดว่าถ้าถามไป ผมก็ไม่ได้ความจริง และอีกอย่างที่ผมนิสัยไม่ค่อยดี คือ ถ้าถามแล้วผมไม่ได้ความจริง ผมจะไม่ถามเลย เพราะถามแล้วมันจะโมโห แต่คิดว่าผู้ชายคนนั้นรู้ว่าเรื่องถึงตำรวจ ก็เลยปล่อยเด็กมา” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 8, สัมภาษณ์ 20 กันยายน 2553)

หลังจากที่เด็กกลับมาอยู่บ้าน วันรุ่งขึ้นพ่อจึงส่งตัวเด็กไปจังหวัดอุดรธานีเพื่อไปอยู่กับยายทันทีในเดือนมิถุนายน จนกระทั่งเดือนสิงหาคม แม่ของเด็กกลับมาอยู่เมืองไทย พ่อจึงขอร้องให้แม่ไปดูแลลูกบ้าง แม่ก็ตกลง พ่อจึงตัดสินใจให้ลูกไปอยู่กับแม่และสามีใหม่ที่อุดรธานี ซึ่งตัวเด็กกับพ่อเลี้ยงก็เข้ากันได้ดีไม่มีปัญหาอะไร ตัวพ่อเองก็โทรศัพท์ไปหาลูกอยู่เสมอ แต่ไม่ค่อยมีอะไรจะพูดคุยกันมากนัก ส่วนใหญ่ ลูกจะขอให้พ่อเติมเงินในโทรศัพท์ให้

ต่อมาเด็กได้หนีออกจากบ้านอีกหลายครั้ง พ่อก็จะพยายามใช้ทุกวิธีในการตามหาตัวลูกสาว จนพบทุกครั้ง จนครั้งล่าสุด ที่เด็กหนีออกจากบ้านไป โดยแม่ของเด็กก็โทรมาบอกพ่อว่า ลูกหนีออกไปจากบ้านไปอีกแล้ว โดยบอกกับแม่ว่าจะออกไปซักผ้าหลังบ้าน แต่ก็หายไป แล้วกองผ้าก็ยังวางอยู่ แม่จึงขี่มอเตอร์ไซด์ไปที่ตลาดอุดร แล้วก็ไปเจอเด็กขึ้นรถรอรถประจำทางอยู่ จึงพากลับมาบ้าน จากนั้นอีกประมาณครึ่งเดือนก็ออกไปอีก ซึ่งครั้งสุดท้ายนี้เด็กก็ยังไม่กลับมา จนกระทั่งทุกวันนี้

พ่อเล่าว่าตัวแม่ของเด็กนั้น ไม่รู้จะไปตามที่ไหน ได้แต่ใช้วิธีไปหาหมอดู ตัวพ่อเองก็ไม่คิดที่จะไปตามหาลูกแล้ว

“คือการ ไปไล่ตามมันยากแล้วเพราะมันนานแล้ว แล้วผมบอกแม่เขาไว้ตั้งแต่แรกๆ แล้วว่า เบอร์โทรศัพท์ในเครื่องเขาอะ ให้จดไว้ให้หมด ว่าโทรคุยกับใครบ้าง แต่แม่เขาไม่ได้ทำ แล้วผมเองก็คิดว่าถ้าเด็กมีปัญหา เด็กก็น่าจะสามารถเอาตัวรอดได้ คือเขามีความสามารถที่จะไปได้ ที่นี้ถ้ามีปัญหาเขาก็เอาตัวรอดได้แน่ ครั้งแรกๆ ผมก็หวั่นๆ เพราะผมรู้ว่าเด็กก็อาจจะโดนหลอก แต่พอมันหลายครั้งเข้าก็คิดว่าเป็นประสบการณ์ของเด็กแล้ว ถ้าจะให้ตามจริงๆ ผมก็คิดว่าน่าจะเจอลูกที่ร้านอาหารที่เขาเคยไปสมัครไว้ในอินเทอร์เน็ตที่ผมไปค้นเจอเข้า

...ตอนนี้ผมก็ไม่คิดที่จะไปหาแล้วละ บางทีมันก็เป็นความกลัวของผมด้วยนะ คือผมมั่นใจว่าเด็กอยู่ที่ไหน แต่ถ้าไปแล้วไม่เจอ ผมก็อาจจะคิดมากก็ได้ ถ้าถามผมว่ามั่นใจไหมที่จะไปตาม ผมก็บอกได้เลยว่าไม่มั่นใจ แล้วคนที่เคยติดต่อกับเด็ก เขาไม่ใช่เจ้าของร้านอาหาร เขาเป็นแค่คนจัดหาโคโยตีไปเดินตามร้าน โน้นร้านนี้ ซึ่งบ้านเขาอยู่ไหนผมก็ไม่รู้ แต่ถ้าจะไปตามที่สถานบันเทิง แล้วก็ไปนั่งเฝ้าเอาแต่ละที่ ซึ่งมันอาจจะหลายวันหน่อย แล้วก็ไม่ว่าจะเจอหรือเปล่า บางทีถ้าไปเห็นลูกตอนกลางคืนก็อาจจะจำไม่ได้อีก

...ทุกวันนี้ก็ยังเครียดอยู่นะ คือคิดไปถึงว่า เด็กไปอยู่ในช่วงที่ลำบากแล้วออกมาไม่ได้ หรือเปล่า ถ้าเกิดวันนี้เด็กขอให้เราไปหา แล้วเราไม่รู้เรื่อง จะทำยังไงดี เพราะทุกเสียวินาทีมันก็มีค่านะ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 8, สัมภาษณ์ 20 กันยายน 2553)

พ่อเล่าถึงลูกสาวคนนี้ว่า เป็นเด็กที่ร่าเริง แต่ว่ามีโลกส่วนตัวสูง และไม่เคยพาเพื่อนมาที่บ้านเลยแม้แต่ครั้งเดียว ทั้งๆ ที่พ่อก็ให้อิสระในการคบเพื่อนของลูกทุกคน สามารถโทรคุยกับเพื่อนผู้ชายได้ บางครั้งพ่อมีการถามบ้างว่าคุยกับใครอยู่

พ่อบอกว่าเด็กไม่น่าจะมีปัญหาหรือปมด้อยที่พ่อกับแม่เลิกกัน เพราะว่าเด็กติดพ่อมากกว่าแม่อยู่แล้ว และตัวพ่อเองก็นอนกับลูกทุกคืน มีการแสดงความรักต่อลูกด้วยการกอดและหอมกันอยู่เสมอ แต่ที่คิดว่าจะน่าจะเป็นปัญหาที่ทำให้ลูกมักจะหนีออกจากบ้านบ่อยๆ ก็เพราะตัวพ่อเองที่ปล่อยปละละเลย ไม่สนใจตัวลูกให้มากเท่าที่ควร อีกทั้งมีเวลาให้กับลูกไม่พอ เพราะว่าต้องทำงานอยู่ต่างจังหวัดไกลๆ แล้วต้องทิ้งเด็กไว้กับยายนาน 3-4 เดือนถึงจะกลับมาบ้าน ส่วนเรื่องเงินนั้น พ่อบอกว่าน่าจะไม่ใช่ปัญหา เพราะว่ารายได้ที่มี และที่ให้ลูกไว้ใช้นั้นก็เพียงพอ สามารถอยู่ได้อย่างสบาย

หลังจากที่ได้พูดคุยกับพ่อของเด็กที่หนีออกจากบ้านแล้ว สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้อาศัยอยู่กันในบ้านหลังเดียว ที่จังหวัด

ละโว้ ปรกอบด้วยสมาชิก 3 คน คือพ่อ ลูกชาย และลูกสาว (เด็กที่หนีออกจากบ้าน) อายุ 14 ปี พ่อของเด็กอายุ 41 ปี เลิกกับภรรยาตั้งแต่เด็กอายุ 10 ขวบ ปัจจุบันทำงานบริษัท รายได้ต่อเดือนประมาณหมื่นกว่าบาท ครอบครัวนี้มีคอมพิวเตอร์ใช้ โดยที่พ่อเป็นคนสอนลูกให้รู้จักโปรแกรมต่างๆ และเด็กเล่นคอมพิวเตอร์ทุกวันหลังเลิกเรียน

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พบว่า เป็นไปในลักษณะปล่อยปละ เนื่องจากพ่อของเด็กเป็นคนทำงานหนักมาก ไม่มีเวลาดูแลลูกอย่างที่ตั้งใจ ทำให้ต้องไปฝากลูกให้คนอื่นดูแล บางครั้งนานเป็นเดือนที่พ่อไม่ได้กลับมาบ้าน แม้ในภายหลังพ่อจะปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ทำให้มีเวลาอยู่กับลูกมากขึ้นก็ตาม แต่ก็สายเกินไป สำหรับความรู้สึกในใจของลูกที่ผ่านมา เพราะเวลาที่สูญเสียไปนั้น ทำให้เด็กคิดถึง โหยหาต้องการความรัก และคิดว่าเมื่อในบ้านไม่มีสิ่งที่ต้องการ ก็ต้องไปหาจากภายนอก

สาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่าเด็กคนนี้น่าจะขาดความอบอุ่น เนื่องจากพ่อแม่ของเด็กแยกทางกัน โดยที่แม่ทิ้งลูกไว้กับพ่อ แล้วตนเองไปมีครอบครัวใหม่ อาจทำให้เด็กรู้สึกได้ว่าแม่ทิ้งตนไป ส่วนพ่อของเด็กนั้น ในช่วงแรกๆ สามารถแบ่งเวลามาอยู่กับลูกได้ อีกทั้งยังได้นอนกับลูกทุกคืน มีการแสดงความรักต่อลูกด้วยการกอดและหอมกันอยู่เสมอ แต่เป็นเพียงช่วงๆ เพราะในเวลาที่งานยุ่งมาก ทำให้ต้องทิ้งลูกสาวไว้กับญาติและหายไปเป็นเดือน จนทำให้เด็กเกิดความเหงาและว้าเหว่ นอกจากนี้ ตัวเด็กเล่นโปรแกรมสนทนาทางอินเทอร์เน็ตเป็น จึงทำให้มีโอกาสรู้จักเพื่อนในโลกออนไลน์มากมายหลายคน ซึ่งหนึ่งในนั้นอาจมีคนที่ชักชวนไปในทางที่ผิดได้

ครอบครัวที่ 9

ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในตึกแถวห้องเช่าขนาดเล็ก อยู่กันสองคนแม่ลูก แม่อายุ 47 ปี จบการศึกษาชั้น ป.6 ส่วนเด็กที่หนีออกจากบ้านนั้นเป็นเด็กผู้หญิง อายุ 15 ปี ศึกษาอยู่ชั้นม.3 บ้านที่ครอบครัวนี้อาศัยจะอยู่ในบริเวณตลาดสด โดยเปิดด้านหน้าเป็นร้านขายนก และทำเป็นห้องน้ำสาธารณะ ให้คนมาใช้เสียค่าบริการครั้งละ 5 บาท มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 4,000-5,000 บาท

แม่ของเด็กเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เนื่องจากตนเองไม่มีลูก และอยากเลี้ยงเด็ก เมื่อมีคนรู้จัก ซึ่งมีลูกแต่ไม่พร้อมที่จะเลี้ยง มาสอบถามว่าอยากรับเด็กเลี้ยงไว้หรือไม่ เธอจึงรับไว้และเลี้ยงเหมือนลูกแท้ๆ ของตน ซึ่งแต่เดิมตัวแม่เองก็เคยมีสามี แต่เลิกกันตั้งแต่เด็กอายุ 3 ขวบ และแม่เป็นคนเลี้ยงลูกคนนี้มาตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่หลังจากที่เด็กหนีออกจากบ้านไปครั้งล่าสุด ก็ถูกจับเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์บ้านพักธัญญพร ทำให้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์เฉพาะแม่ของเด็กผู้เดียวเท่านั้น

จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่า แม่ของเด็กเป็นแม่ค้าในตลาดที่พูดจาห้วนสั้น และไม่ค่อยไพเราะนัก ตลอดการพูดจាក็นั้นจะมีลูกค้าเข้ามาใช้บริการห้องน้ำอยู่ตลอดเวลา เมื่อมองเลยถัดจากห้องน้ำเข้าไป จะเป็นบริเวณส่วนของห้องที่ใช้พักอาศัย ซึ่งลักษณะของห้องนั้นค่อนข้างสกปรกคับแคบ และค่อนข้างอึดอัด

เมื่อถามถึงวิธีการสื่อสารของแม่และเด็ก พบว่า เวลาที่พูดคุยกับลูกนั้น เด็กจะไม่ค่อยเคารพในตัวแม่มากนัก มักจะคุยกันแบบเพื่อน โดยเรียกแทนตัวเองว่าแม่ แต่ถ้าโมโหก็จะเรียกแทนตัวเองว่าชั้นบ้าง ภูบ้าง และเรียกลูกว่ามึง ซึ่งเวลาที่ลูกอยู่บ้าน ก็จะทะเลาะกันอยู่เสมอ ไม่ค่อยได้พูดกันดีๆ กันเท่าใดนัก แม่เล่าว่าลูกเป็นเด็กที่เรียนเก่ง แม่เคยบอกกับลูกว่า ถ้าสอบได้ที่ 1 หรือได้ที่ต้นๆ แม่ก็จะให้รางวัล ซึ่งเด็กก็เคยทำได้ และได้รองเท้าคู่ใหม่ แต่ถ้าแม่ไม่มีเงินก็อาจจะไม่ซื้อของให้ แต่จะพาไปกินข้าวนอกบ้านแทน

แม่สังเกตเห็นว่าเวลาที่เด็กอยู่กับเพื่อน เด็กจะเป็นคนร่าเริง ช่างพูดช่างคุย แต่พอกลับมาอยู่ที่บ้าน หรืออยู่กับแม่สองคนแล้ว เด็กจะเก็บตัวเงียบ อยู่แต่ในห้อง ไม่ค่อยพูดจา ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใสเหมือนตอนที่อยู่กับเพื่อน ซึ่งแม่ก็จะให้อิสระเด็กในการคบเพื่อน แต่ไม่ค่อยอยากจะให้ลูกพาเพื่อนมาที่บ้านนัก เพราะคิดว่าเด็กวัยรุ่นนั้นมักจะซน อยากรู้ อยากเห็นและชอบลอง แม่จึงกลัวว่าจะมาเปิดกรงนกที่ตนขายอยู่เล่นกัน แล้วไม่ได้ปิด นกก็จะบินหนีออกไปจนเกิดความเสียหาย

ผู้วิจัยสังเกตว่าตลอดระยะเวลาการพูดคุยกับแม่ของเด็กนั้น ทุกครั้งที่พูดถึงตัวเด็ก แม่จะเรียกว่ามันตลอด น้อยครั้งนักที่จะเรียกชื่อลูก และมักจะแสดงสีหน้าเบื่อหน่าย ไม่อยากจะพูดถึงเด็กคนนั้น ไม่มีการแสดงความชื่นชมหรือบ่งบอกว่าคิดถึงตัวลูกเลย ทั้งๆ ที่ตัวเด็กเองไม่ได้อยู่ด้วยแล้ว และเมื่อถามแม่ว่า เด็กสนิทกับใครมากที่สุด แม่ให้คำตอบว่า ไม่รู้เหมือนกัน

เมื่อผู้วิจัยถามถึงเวลาที่แม่ลูกอยู่ด้วยกัน มีกิจกรรมอะไรทำร่วมกันบ้าง แม่บอกว่าเวลาที่มีโอกาสพิเศษ หรือเทศกาลต่างๆ แม่ก็เลยชวนลูกไปเที่ยวไปกินข้าวตามที่ต่างๆ เพราะว่าหลังเที่ยงแม่จะว่างงาน เนื่องจากตลาดที่เปิดเป็นห้องน้ำนั้น เป็นตลาดเช้า หลังเที่ยงก็จะไม่ค่อยมีคนมาใช้บริการ ทำให้แม่ว่างตลอดทั้งบ่าย แต่เมื่อชวนลูกแล้ว ลูกไม่ค่อยอยากจะไป แต่เด็กจะไปกับเพื่อนมากกว่า หรือไม่ก็เลือกที่จะอยู่บ้าน เพื่อคุยโทรศัพท์เสียเป็นส่วนใหญ่ในห้องส่วนตัว

ส่วนเรื่องการเล่นคอมพิวเตอร์ของเด็กนั้น แม่บอกว่าอันที่จริงที่บ้านก็มีคอมพิวเตอร์ แต่อาจจะไม่ทันสมัยเหมือนของคนอื่น ตัวแม่เองก็ไม่ค่อยเข้าใจเหมือนกัน แต่เห็นจากการที่ลูกเลือกที่จะออกไปใช้คอมพิวเตอร์ตามร้านอินเทอร์เน็ต

“คือมันก็ออกไปเล่นของตัวเอง แม่ก็ไม่ว่าไปเล่นที่ไหนบ้าง คือเขาออกไปเรื่อย ช่วงหลังเนี่ยไปเรื่อยๆ ไปแบบไม่บอกไม่กล่าว ไม่รู้เห็อะไรได้ เวลาที่แม่ถาม มันก็จะบอกว่าไปหาเพื่อน ตรงนั้นตรงนี้ เราก็ถามว่าทำไมไปนานจัง มันก็เลยแล้วก็เข้าห้องไป ก็เป็นอย่างนี้ทุกครั้งเลย แต่ถ้าจะถามว่าอินเทอร์เน็ตมันเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มันหนีออกจากบ้านไหม แม่ก็คิดว่าไม่น่าจะเกี่ยว พุดง่ายๆ นะ แบบชาวบ้านเขาเรียก สันดานนะ คนอื่นยังบอกที่ต้องทำใจนะ คนอื่นเขาพูดกันว่าเรานะ เป็นแม่ที่ดีที่สุดแล้ว เพราะว่าทำทุกอย่างแต่เขาไม่สนใจเอง ก็ดูลูกคนอื่นสิ มันยังมาช่วยลุงมันขายของเลย แล้วอีนี่มันเอาอะไรละ มันไม่เอาซักอย่าง มันก็เลยจี้ด้วย เราเหนื่อยแค่นี้ มันก็ไม่ช่วย” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

เมื่อถามถึงปัญหาภายในบ้าน แม่บอกว่า จริงๆ แล้วตัวเด็กเองเป็นเด็กที่เคยเรียนดี แต่มักจะมีพฤติกรรมส่วนตัวที่เป็นปัญหา เวลาไปเข้าเรียนที่ไหนก็มักจะมีปัญหาทุกที่ โดยมักจะบ่นว่าเพื่อนคนนั้นไม่ดีอย่างนั้น คนโน้นไม่ดีอย่างนี้อยู่ตลอด หรือว่าเพื่อนไม่ชอบตัวเองอยู่เสมอ ซึ่งทุกครั้งที่มีปัญหา เด็กก็จะเฉย ไม่เคยมาเล่าหรือพูดให้แม่ฟัง แต่แม่จะทราบเองจากการที่ลูกครูหรือเพื่อนของลูกมาเล่าให้ฟัง

“ส่วนเรื่องเงินนั้นไม่น่าจะมีปัญหาอะไร เพราะว่าแม่เองก็มีเงินให้ไปโรงเรียนตลอด เวลาที่เขาอยากได้อะไร ก็ขอให้บอก เราก็พร้อมจะหามาให้ เพียงแต่ว่าเขาเป็นเด็กที่ไม่ค่อยพูดค่อยจากับเราเท่านั้นเอง เราก็เลยไม่ว่าเขาต้องการอะไรบ้าง แล้วตัวเขาเองก็ไม่ค่อยยอมช่วยเราทำงานด้วย เขาบอกว่าเขาไม่ชอบ แม่ก็ทำงานคนเดียวไหนนะ แต่เราก็อยากให้เขาช่วยบ้าง ก็คอยบอกให้เขาทำงานนะ แต่เขาไม่ทำ คือคำพูดเรานั้นไม่มีความหมายอะไร แล้วแม่เองก็ไม่ชอบด้วย แต่แม่

จะใช้วิธีเรียกมาพูด ต้องมาคุยกันก่อน แต่ส่วนมากเขาไม่คุยด้วย เราก็คงจะไม่คุย” (ผู้ปกครองเด็ก
ครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

สำหรับปัญหาของเด็กนั้น แม่คิดว่า เด็กเป็นคนที่ทะเยอทะยาน มักใหญ่ใญ่สูง ไม่เจียมตัว
เวลาที่เห็นเพื่อนมีแฟนสวย ก็อยากได้อีกอยากมีเหมือนคนอื่น เคยมีหลายครั้งที่เด็กไปชอบคนที่ร้ายว
กว่า แล้วกลับมาบ่นให้แม่ฟังว่าทำไมบ้านเราไม่รวย ทำไมบ้านเราสกปรกแบบนี้ ไม่น่าอยู่ อยาคน
อื่น

“ดูมันพูดกับแม่สิ เอ้า! ตัวเองก็ไม่ช่วยทำ แล้วมาบ่นทำไม ตัวเองก็สกปรกเหมือนกัน
บางครั้งให้ช่วยล้างช่วยขัดห้องน้ำ ทำได้พักเดียวแล้วก็ไม่เห็นสนใจทำเหมือนเดิม ถ้าจะคิดว่ามัน
เป็นงานที่หนัก เรารู้แหละ แต่ว่าตัวเขาที่ต้องทำตัวให้มันรู้จักหน้าที่ของใครของมันด้วย อย่างเราส่ง
ให้ไปเรียน แต่เขาไม่เข้าห้องเรียน อย่างนี้ก็เรียกว่าเขาก็ไม่ทำหน้าที่ของตัวเอง” (ผู้ปกครองเด็ก
ครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

เมื่อผู้วิจัยถามว่าเด็กทราบหรือไม่ว่า ตนเองไม่ใช่ลูกแท้ๆ ของแม่ จึงได้รับคำตอบว่า

“เราก็คงไม่เคยบอกนะ แต่เขาเคยพูดว่า แม่เพื่อนบอก เราก็บอกว่าคนอื่นจะพูดยังไง ใคร
จะเป็นยังงี้ก็ช่างเขา แม่บอกพร้อมตรงไหน ถ้าไม่อยาคนับถือกัน ก็ไม่เป็นไร เราก็คงเป็นเพื่อนกันก็ได้
เรียกชื่อกันเลยก็ได้ ไม่ต้องเรียกว่าแม่ก็ได้ เราอยากให้เธอทำความดียิ่งๆ ขึ้นไป จะมีใครมาแย่งเอา
ความดีของเธอไปได้ละ เวลาที่เธอรับปริญญา ถามว่าใครจะดีใจ ใครจะคอยชื่นชม หรือถ้าขึ้นอยู่ใน
หลุม ชันก็จะดีใจว่าชันได้ทำดีที่สุดแล้ว

...แม่ก็บอกว่า ถ้าคิดว่าเธอไม่ใช่ลูกฉัน เธอว่าฉันไม่ดีกับเธอตรงไหน ชันเคยไปเที่ยว
ไหม ชอบกินเหล้าสูบบุหรี่ไหม เคยทำตัวเหลวไหลไหม เคยให้ลูกอดข้าวสักมื้อนึงไหม มีอะไรไม่
พอใจ เคยมาลงที่ลูกไหม ไม่เคยเลย เหมือนเดิมทุกอย่างทุกวัน แต่ลูกจะเรียกร้องอะไรมากเกินกว่านี้
เพราะว่าต้องรู้ศักยภาพของตัวเองเรา อย่าไปดูคนอื่น ช้างขี้ยาไปจี๋ตามช้างสี” (ผู้ปกครองเด็ก
ครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

เมื่อถามถึงเหตุการณ์ที่เด็กหนีออกจากบ้าน แม่ของเด็กเล่าว่า ในวันนั้นเด็กไปเรียน
แล้วไม่กลับมาบ้าน แม่จึงไปตามครู ปรากฏว่าเด็กไม่ได้เข้าเรียน จึงสอบถามกับครูว่ารู้หรือไม่ว่า

เด็กมีเพื่อนสนิทที่โหนบ้าง เมื่อได้ข้อมูลแล้ว จึงออกตามหา จนกระทั่งเจอว่าอยู่ที่บ้านเพื่อนคนหนึ่ง เมื่อแม่ไปถึง เด็กกลับบอกว่าไม่อยากกลับบ้าน อยากอยู่กับเพื่อนมากกว่า

“แม่ก็บอกมันนะว่า ทำไมไม่ดูแลตัวเอง มีหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องเรียนไป แม่ก็รับผิดชอบเรื่องงานบ้าน ค่าใช้จ่ายต่างๆ แม่เป็นทั้งพ่อทั้งแม่ ตัวเองจะมาสร้างภาระอะไรให้เรา นักหนาละ แค่นี้ก็จะบ้าตายอยู่แล้ว เขาก็ไม่กลับ วันนั้นแม่ไปกับหลานสองคนนะ ก็ตกลงคุยกันว่า เตี้ยถ้ามันลงมาชั้นล่างนะ ให้ช่วยกันประคบข้างซ้ายข้างขวา พาขึ้นแท็กซี่ไป แล้วก็ไปส่งบ้านราชวิถีเลย คือแม่เคยคุยกับทางบ้านราชวิถีไว้แล้วว่า ลูกมีพฤติกรรมเป็นแบบนี้ละ คือเขาเป็นคนแฉ่ง กระด้าง แล้วไม่ค่อยนอนกลางคืน ชอบขี้ขโมย งานบ้านก็ไม่สนใจจะทำ ทางบ้านราชวิถีก็บอกว่า ให้เอาตัวมาส่งได้” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

หลังจากที่เจอตัวลูกแล้ว แม่ก็ได้พาเด็กไปส่งที่บ้านราชวิถี เด็กก็โมโหไม่ยินยอมที่จะไปโดยดี แต่เด็กก็ได้ไปอยู่สักพัก แม่ก็ไปรับเด็กออกมา เพื่อไปสอบที่โรงเรียน

“เราก็ปรึกษาผู้ใหญ่ด้วยว่าต้องทำยังไง ลูกคนนี้ถึงแม้ว่าเราจะขอเขามาเลี้ยง แต่เรารักเขาเหมือนลูกทุกอย่าง เราไม่เคยคิดเลยนะว่าเขาไม่ใช่ลูก เราพยายามทำให้คนๆ นั้นมีชีวิตที่ดีในสังคม ให้เอาตัวรอดได้ เพราะว่าเราคงอยู่ไม่ถึงร้อยปีก็ต้องตาย เราอยาก让他อยู่ในโลกใบนี้โดยลำพังได้ เราก็หวังว่าลูกจะได้มีอะไรบ้างในบั้นปลาย หวังแค่นั้นแหละ ก็ไม่ได้คิดอะไรเกินกว่านี้

...แต่พอกลับมา มันก็ทำอีก ออกฤทธิ์ออกเดชมากเลย มีอยู่หลายครั้งที่เขาเคียดผม ร้องไห้ แล้วก็หิกลตัวเอง ประมาณว่าไปรักใคร่ชกคนนึงแล้วผิดหวัง อยากจะฆ่าตัวตาย ตัวแม่เองก็บอกมันนะว่า ตัวแม่เองก็ไม่เคยสมหวังในชีวิตคู่ เราต้องไม่หวังพึ่งพิงใคร ควรจะรู้ว่าตัวเองควรทำอะไร ไม่ควรทำอะไร หรือว่าจะมีคนรัก ถามว่าสมควรแล้วหรือ แล้วเป็นผู้หญิง ทำไมไม่รู้จักรักนวลสงวนตัวเองบ้าง” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

หลังจากที่เด็กกลับมาอยู่บ้านอีกครั้ง ก็ทำตัวแยกว่าเดิม ไม่เคยสนใจที่จะช่วยเหลือแม่ทำงานบ้าน นอกจากนี้ แม่ยังได้ไปเจอเพื่อนของเด็กที่โรงเรียน ทำให้ทราบว่า เด็กได้เอารูปภาพของตนเองไปลงไว้ในอินเทอร์เน็ต เพื่อจะเชิญชวนให้ผู้ชายติดต่อมา ทำให้มีผู้ชายโทรศัพท์มาหาเป็นจำนวนมาก แม่จึงห้ามไม่ให้เด็กใช้โทรศัพท์อีก

นอกจากนี้ เด็กได้พาคนรัก ซึ่งเป็นผู้ชายในวัยไล่เลี่ยกันมาพักที่บ้าน เมื่อแม่เห็นจึงและบ่นดุด่าว่ากล่าวลูก รวมทั้งยังชักชวนถึงตัวผู้ชายที่เป็นแฟนของลูกด้วยว่าเป็นลูกเต้าเหล่าใคร ทำงานอะไร แล้วจะเลี้ยงลูกสาวของตนได้อย่างไร

“คนที่มันเคยพามา หน้อยอย่างกับจิ้งจก ผอมแห้ง เราก็ถามว่าบ้านเขาเป็นยังงัย ก็บ้านเช่า ข้าวซื้อ แม่ทำงานเป็นแม่บ้าน แม่ไม่ได้ดูแลคนอื่นนะ แต่ถามว่าถ้าลูกได้เสียกับเขา จะเอาเงินที่ไหนมาเลี้ยงลูกได้หรือ แล้วถามว่าอนาคตเขาจะไม่มีคนอื่นหรือ ก็ดูชีวิตแม่สิ ยังล้มเลย ขนาดแต่งงานเสียใหญ่โต แล้วเราก็บอกว่าลูกอย่าไปจริงจังกับเรื่องนี้ ผู้หญิงดีๆ เขาไม่ทำกันอย่างนี้หรอก ...คือพอเขามาถึงก็พากันขึ้นห้องเลย เราก็บอกว่าเฮ้ย! ทำอย่างนี้ไม่ได้นะ ที่นี้ไม่ใช่โรงแรมนะ เธอต้องอยู่ข้างล่าง พอพักหลังๆ มันก็ออกจากบ้านไปเที่ยว พอกลับมาเราก็ล็อคห้องไม่ให้ออกแล้วก็เรียกนักสังคมสงเคราะห์มาให้รับตัวเข้าบ้านราชวิถีอีกครั้ง” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

หลังจากนั้น เด็กก็ต้องกลับเข้าไปบ้านราชวิถีอีกครั้ง แต่ก็อยู่ได้ไม่นาน เพราะว่าเป็นบ้านพักระยะชั่วคราว ทางเจ้าหน้าที่จึงส่งไปบ้านธัญญพร เพื่อที่จะได้เรียนหนังสือ โดยให้ไปเริ่มต้นเรียน ป.6 ใหม่ ซึ่งตอนนี้เข้าไปอยู่ประมาณ 2 ปีแล้ว ตัวแม่ของเด็กเอง บอกกับผู้วิจัยว่า อันที่จริงจะไปปรับตัวกลับมาอยู่ที่บ้านก็ได้ ทางสถานสงเคราะห์ก็อนุญาต ถ้าเด็กไม่มีคดี และพฤติกรรมไม่เลว แต่ด้วยความที่ตัวเด็กนั้น ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเลย คือเกร ก้าวร้าว ทำให้แม่ตัวเองตัดสินใจยังไม่รับตัวเด็กกลับมาบ้านในตอนนี้อยู่

“แม่เองก็ไปเยี่ยมไม่บ่อยหรอก แค่อาของไปฝากที่ยามไว้ให้ เพราะว่าเมื่อก่อนไปแต่ละครั้ง เขาก็จะร้องไห้ เหมือนโดนใครทำร้ายจิตใจอย่างแรงเลย เราก็ท้อ แล้วเราก็สงสารลูก พวกครูอาจารย์ในสถานสงเคราะห์เขาก็ถามว่าทำไมต้องร้องไห้ถึงขนาดนี้ ครูดูแลไม่ดีหรือ ครูก็เลยบอกแม่ว่า แม่ไม่ควรจะไปเยี่ยมบ่อยเกินไป ควรจะไปแค่เดือนละครั้งเท่านั้น ไม่อย่างนั้นเด็กก็จะไม่เปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น เพราะเวลาเห็นแม่ไปเยี่ยมทีไรมักจะมีพฤติกรรมเช่นนี้ทุกครั้ง ...แต่แต่ละครั้งที่ไปเยี่ยม เขาก็จะบอกว่าเบื่อ เช้ง อยู่ที่นี่ไม่ดี แม่ก็บอกว่าที่ไหนดีที่สุดสำหรับเธอ บ้านก็ว่าไม่ดี เขาก็ว่า ก็มันเหงา มันเหมือนนรก เราก็บอกว่าคนอย่างเธออยู่ที่ไหนก็อยู่ไม่ได้ เพราะไม่มีที่ไหนถูกใจเธอ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

เมื่อผู้วิจัยสอบถามแม่ว่าคิดว่าตนเองมีส่วนที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้านหรือไม่ แม่ให้คำตอบว่า

“ตัวเราเองก็คิดว่าเราทำดีที่สุดแล้วนะ ไม่รู้ว่ายังดีไม่พอสำหรับมันหรือเปล่า อย่างเวลาที่ใช้ให้เขาช่วยทำงานบ้าง เขาก็บ่นตลอด จะให้เขาล้างห้องน้ำ เขาก็บ่นว่า โห! โหคขนาดนั้นเชียว

กว่าจะได้เงินกินข้าว เราก็บอกว่ามันต้องทำงานแลกกับเงินสิ อันที่จริงมันสบายจะตายถ้าเทียบกับบ้านอื่น เพราะจะทำก็ทำ ถึงไม่ทำเราก็มีเงินให้ ฉะนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด มันน่าจะเป็นที่ตัวเด็ก ไม่ใช่ตัวเราหรอกที่เป็นปัญหา” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

และเมื่อถามว่าถ้าไปรับเด็กกลับมาอยู่บ้านอีกครั้ง จะมีวิธีการป้องกันไม่ให้เด็กหนีออกจากบ้านอย่างไรบ้าง แม่ของเด็กตอบว่า

“ไม่มีหรอก เพราะว่าบ้านเราเป็นบ้านเปิด ประตูหน้าบ้านก็เปิดอยู่อย่างนี้ คนก็เดินผ่านไปเป็นร้อยเป็นพัน เวลาเขาจะออกไปข้างนอก เราก็ถาม เขาก็จะบอกว่าออกไปตรงนี้ เราก็จะไปรู้ได้ไงตรงนี้นะตรงไหน เขาจะพูดยังไงก็ได้ หรือเขาจะไม่พูดก็ได้ ดูลูกคนอื่นสิ เขาก็มาช่วยพ่อแม่ขายของ อย่างมันน่าจะอยากจะไปไหนมันก็ไป ไม่เคยสนใจ ใส่ใจหรอกว่าแม่จะเหนื่อยยังงี้บ้าง ที่ผ่านมานั้นทำให้จิตใจของเราชอกช้ำนะ จริงๆ เราก็มีคิดถึงมันอยู่บ้านนะ แต่ก็คิดว่าเราก็กินน้ำที่ของตัวเองอย่างดีที่สุดแล้ว ถ้ารับมันกลับมาเราก็คิดว่าเราคงต้องเครียดเหมือนเดิมนั้นแหละ เอาไว้ให้ทำใจได้ก่อนก็จะไปรับมันกลับมา” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 9, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2553)

หลังจากที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับแม่ของเด็กแล้ว สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า เด็กคนนี้ไม่ใช่ลูกที่แท้จริง แต่เป็นเด็กที่แม่เก็บมาเลี้ยง ตั้งแต่เกิด ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในตึกแถวห้องเช่าขนาดเล็ก อยู่กันสองคนแม่ลูก แม่อายุ 47 ปี จบการศึกษาชั้น ป.6 ส่วนลูกสาว อายุ 15 ปี ศึกษาอยู่ชั้นม.3 โดยบ้านที่อาศัยอยู่เปิดด้านหน้าเป็นร้านขายนก และทำเป็นห้องน้ำสาธารณะ มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 4,000-5,000 บาท ครอบครัวนี้ไม่มีคอมพิวเตอร์ เด็กจึงไปเล่นที่ร้านอินเทอร์เน็ตใกล้บ้าน

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้มีรูปแบบการสื่อสารในลักษณะปล่อยปละ และมีปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างแม่กับลูก เพราะการพูดจาของแม่ที่ไม่ได้อ่อนโยน ใช้คำค่อนข้างหยาบคาย มีน้ำเสียงกระด้างมาก ไม่ค่อยให้ความสนใจดูแลในตัวเด็ก ซึ่งตัวเด็กเองก็ทราบเรื่องนี้ ทำให้ทั้งแม่และลูกต่างแสดงออกใส่กันด้วยความก้าวร้าว ทั้งคำพูดและการกระทำ โดยแม่มักจะบ่นด่าว่ากล่าวลูกเสมอ ส่วนตัวลูกเองมักแสดงกิริยาที่หยาบคายใส่แม่

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า เมื่อทั้งแม่และลูกต่างรู้สึกว่ามีฝ่ายไม่ได้รักและต้องการตนเอง ทำให้เกิดความเสียใจและต้องการที่จะใช้ชีวิตอยู่ตามลำพัง โดยที่ไม่ต้องมีอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ เพียงแต่แม่นั้น เมื่อได้รับเด็กคนนี้มาเลี้ยงแล้วก็ต้องทำให้ถึงที่สุด ด้วยการส่งเสียเล่า

เรียนและเลี้ยงดูต่อไป แต่ตัวเด็กเองนั้น เมื่อไม่อยากจะอยู่จึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านไป เพื่อคิดว่าจะออกไปหาคนที่รักตน โดยอาจจะมีความหวังว่าอาจจะมีชีวิตใหม่ที่ดีกว่าเดิม

ครอบครัวที่ 10

ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว มีฐานะค่อนข้างดี ซึ่งแต่เดิมอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ โดยมีญาติฯ ของทางพ่อเด็กอยู่ร่วมกันทั้งหมด 8 คน ส่วนแม่ของเด็กอายุ 36 ปี จบชั้นม.3 อาชีพพนักงานประจำห้างสรรพสินค้า รายได้ต่อเดือนหมื่นกว่าบาท ปัจจุบันพ่อและแม่ของเด็กเลิกกันแล้ว และแม่ได้แยกตัวออกมาอยู่บ้านคนเดียว สำหรับเด็กที่หนีออกจากบ้านนั้นอายุ 14 ปี ปัจจุบันบวชเณรอยู่ที่วัด จึงไม่สะดวกที่จะให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงได้แต่สัมภาษณ์แม่ของเด็กเท่านั้น

จากการพูดคุยกับ แม่ของเด็ก ผู้วิจัยสังเกตว่าแม่เป็นผู้หญิงเรียบร้อย พุดจาสุภาพ อ่อนหวาน และใจดี เธอเล่าว่า ปัจจุบันตัวเธอและพ่อของเด็กแยกกันอยู่แล้ว โดยจะให้เหตุผลกับลูกว่าแม่ทำงานไกลเลยไม่ค่อยได้มาอยู่กับลูก ซึ่งลูกก็เลยต้องอยู่กับย่าและพ่อ แต่ว่าเวลาวันเสาร์อาทิตย์ แม่จะนัดลูกไปเจอกัน เพื่อพาลูกไปเที่ยว ไปกินข้าวด้วยกันเพื่อให้ลูกว่าไม่รู้สึกขาดคนใดคนหนึ่งไป แม่ได้พูดถึงลูกว่าเป็นเด็กเงียบๆ ไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยแสดงออก และจะค่อนข้างสนิทกับแม่มาก แต่เด็กจะกลัวย่ามาก ไม่ว่าย่าสั่งให้ทำอะไร เด็กก็จะต้องทำตามทุกครั้งไม่เคยปฏิเสธแม้แต่ครั้งเดียว เพราะอำนาจตัดสินใจทุกอย่างในบ้านจะอยู่ที่ย่าทั้งหมด โดยย่าจะเป็นคนตัดสินใจเรื่องของคนในบ้าน

“หลายเรื่องที่แม่คิดว่าลูกก็อยากคุยกับแม่ แต่ว่าเขาเป็นเด็กเงียบ เวลาใครทำอะไรก็จะไม่บอก เป็นมาตั้งแต่เด็กๆ แล้วเขาจะไม่บอกว่าชอบอันนั้นอันนี้ แล้วแต่ใครจะหยิบยื่นอะไรให้ ไม่เคยเรียกร้องอะไรเลย เราชะอีกทีจะเป็นฝ่ายถามว่าหนูอยากได้อะไรบอกแม่ได้นะ จะเจ็บปวดจะเป็นอะไรก็ไม่บอก นอกจากเราต้องดูแลเอง

...ส่วนมากเวลาที่น้องมีปัญหา เขาก็จะเลือกคุยกับแม่มากกว่าพ่อนะ อาจจะเป็นเพราะว่าแม่จะไม่ค่อยตีลูก เวลาคุยกันส่วนมากจะเป็นลักษณะคุยเหมือนเพื่อน ไม่เคยพูดไม่เพราะกับลูกเลย เรียกลูกว่าน้องทุกครั้ง” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 10, สัมภาษณ์ กันยายน 2553)

แม่เล่าว่า ก่อนหน้าที่พ่อกับแม่จะเลิกกันนั้น พ่อของเด็กติดการพนันมาก และมีผู้หญิงคนใหม่ แล้วเริ่มไม่ค่อยกลับบ้าน เมื่อกลับมาแต่ละครั้งก็จะทะเลาะกับย่าของเด็ก จนทำให้แม่รู้สึกอึดอัด จนในที่สุดจึงตัดสินใจแยกทางกัน และแม่อยากจะขอลูกออกมาเลี้ยงเอง แต่ย่าของเด็กไม่ยอม เพราะคิดว่าฐานะของแม่ไม่ดีเท่ากับฐานะทางบ้านย่า จะทำให้เลี้ยงหลานได้ไม่ดีเท่ากับตน

ทำให้แม่ต้องย้ายออกมาอยู่ข้างนอกคนเดียว ซึ่งตัวเด็กเองก็อยากจะย้ายออกมาอยู่กับแม่ด้วย แต่ด้วยความที่กลัวยาмаก ทำให้ไม่พูดอะไรเก็บเงียบเอาไว้คนเดียว

“แม่จะคอยถามลูกตลอดเลยว่า มีอะไรจะบอกแม่ไหม เขาก็จะบอกว่าไม่มีอะไร น้องจะเป็นคนที่ไม่มั่นใจในตัวเอง หรืออย่างเวลาที่ย่าเขาถามว่าจะดีหรือ จะเอาหรือ เขาก็จะตอบว่าก็แล้วแต่ คือถ้าอยู่กับย่า ลูกก็จะไม่ค่อยมีสิทธิตัดสินใจอะไร แต่ถ้าอยู่กับแม่ก็เต็มที่ ให้เขาแสดงความคิดเห็นพูดได้เต็มที่ เราก็จะถามนะว่าลูกอยากจะออกมาจากบ้านไหม ขอแค่ทำให้เขาพูด เวลาคุยกันสองคนเขาก็จะบอกว่า แม่อยู่ไหนก็อยากจะอยู่ด้วย พอเอามานั่งคุยกับผู้ใหญ่คนอื่นๆ โดยเฉพาะถ้ามีย่าอยู่ด้วย เขาก็จะบอกว่ายังไงก็ได้

...ย่าจะชอบตีหลาน ตัวพ่อเองไม่มีสิทธิอะไรเลย ไม่มีสิทธิแม้แต่จะห้าม เพราะย่าเป็นคนรับเลี้ยงดูทั้งหมด ทุกคำใช้ง่าย เวลาที่เด็กทำความผิด ย่าจะดุก่อนแล้วก็ตีเลย แล้วแม่ก็จะมาคุยกับลูกทีหลังว่าต่อไปมีอะไรบอกแม่ก่อนนะ หรือไม่ก็อา (น้องพ่อ) คือญาติพี่น้องทางฝั่งพ่อใจดีหมด ทุกคนยกเว้นย่าคนเดียว ทั้งที่เขาย่าจะ 60 แล้วนะ ขนาดปู่ยังใจดีรักหลานมาก มีแต่ย่าคนเดียวที่ชอบตี ชอบด่าหลาน” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 10, สัมภาษณ์ กันยายน 2553)

ในทุกวันหยุด แม่จะนำลูกออกไปเที่ยว บางครั้งก็จะรับไปนอนที่บ้าน และจะคอยถามไถ่เด็กเสมอว่าอยู่ที่บ้านกับย่าเป็นอย่างไรบ้าง เพราะในภายหลังพ่อได้พาภรรยาคนใหม่เข้ามาอยู่ด้วย แม่จึงกลัวว่าเด็กจะไม่มีความสุขหรือเข้ากับแม่เลี้ยงไม่ได้ แต่ตัวเด็กเองก็ไม่เคยจะเล่าอะไรให้แม่ฟัง จะบอกทุกครั้งว่าสบายดี แม้แต่เวลาที่โดนยาตี เด็กก็ไม่เคยเล่า แต่แม่จะรู้เรื่องเองในภายหลัง

แม่คิดว่าลูกน่าจะเป็นเด็กเก็บกด ถึงแม้ว่าเด็กจะเป็นคนไม่ค่อยพูดคุยนัก และดูเป็นเด็กเงียบๆ แต่เมื่ออยู่กับแม่ เด็กจะมีความสุขมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุดเพียงวันเดียวในสัปดาห์ เนื่องจากว่าเด็กต้องไปเรียนหนังสือวันจันทร์ถึงศุกร์ ส่วนในวันเสาร์ ย่าสั่งให้ไปเรียนพิเศษ ดังนั้นเมื่อถึงวันอาทิตย์แม่ก็จะไปรับลูกไปเที่ยว บางครั้งก็จะรับมานอนที่บ้าน

“แม้ว่าน้องเป็นเด็กเก็บกด เขากลัวยาмаก ทำอะไรก็กลัวจะผิดไปซะหมด แม่เองก็เคยพูดกับย่าว่า เด็กมันเริ่มโตแล้ว จะมาใช้วิธีการพูดแบบเดิมคงจะไม่ได้ ย่าก็บอกว่าชั้นก็ไม่ได้ทำอะไร แต่สิ่งที่เรารู้เราเห็นมาก็คือ พอเด็กกลับมาถึงบ้าน ย่าก็พูดว่าต้องทำการบ้านให้เสร็จภายในเวลาเท่านั้นเท่านี้ ซึ่งผิดกับแม่ เพราะแม่จะปล่อยให้ทำไปเรื่อยๆ ขอให้ตั้งใจทำงานเสร็จเท่านั้นก็พอ คือการที่ย่าทำแบบนี้ บางทีก็ทำให้เด็กเครียด ขนาดเวลากินข้าวก็ต้องให้กินเร็วๆ บางทีเรารู้ว่าเขา

อยากจะกินข้าวบ้าง ดูทีวีบ้าง แต่ยาก็บอกว่ารีบกินให้มันหมด บางทีมันเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ แต่ว่ามันหลายเรื่อง เด็กเองก็คงจะทนไม่ไหวเหมือนกันค่ะ

...เวลาที่เรายู่กันสองคนแม่ลูก ก็จะกอดกันตลอด แม่คิดว่าความรักความอบอุ่น แม่มีให้ลูกตลอด แล้วก็เต็มที่ แต่เรื่องของเวลาอาจจะไม่เต็มที่นัก มีให้ไม่พอ ตอนที่แม่ตัดสินใจที่จะออกจากบ้านย่า ลูกก็ไม่อยากจะให้ออก กว่าที่จะออกมาก็นานหลายปี ก็เคยคุยกับพ่อเขาว่าถ้ามีคนอื่นก็อย่าเพิ่งพามา แต่พ่อพาเข้าบ้าน อันนี้ก็เป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้แม่ต้องออกมาจากบ้านนั้น

...ตอนลูกยังเล็ก ที่แม่ยังไม่เลิกกับพ่อ ย่าจะชอบพาหลานไปเที่ยวอยู่บ่อยๆ แต่ลูกก็จะไม่ค่อยอยากให้อาไปด้วย เพราะเขาอยากไปเที่ยวกับแม่สองคนมากกว่า เขาจะพูดกับแม่ว่า ย่าจะมาทำไมเนี่ย แต่เขาไม่กล้าพูดให้คนอื่นได้ยินนะ แต่ตัวแม่กับย่าเองก็ไม่มีปัญหาอะไรกันนะ ไม่ได้ทะเลาะกัน” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 10, สัมภาษณ์ กันยายน 2553)

นอกจากนี้แม่ยังเล่าอีกว่า ที่บ้านย่า มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสบายทุกอย่าง ที่สามารถจะทำให้ลูกมีความสุขได้ ไม่ว่าเด็กอยากได้อะไร เพียงแต่ขอย่า ย่าก็จะหามาให้ เพียงแต่ต้องอยู่ในกรอบที่วางไว้ ว่าต้องการให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ แม้กระทั่งเรื่องการแต่งตัวก็เช่นกัน ย่าจะเป็นคนเลือกซื้อเสื้อผ้าให้เด็กเองทั้งหมด และจะสั่งให้เด็กแต่งตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสม แต่ตัวเด็กเองเป็นเด็กที่ไม่พูด แม้ว่าจะอยากได้อะไรก็ไม่เคยบอก หรือในโอกาสเทศกาลต่างๆ แม่จะพาไปเที่ยวไปซื้อของ ก็มักจะถามลูกเสมอว่าอยากได้อะไร เด็กก็จะปฏิเสธไม่เอาทุกครั้ง เพราะเป็นเด็กที่ไม่ฟุ้งเฟ้อ และพอใจกับของที่ตนมีอยู่

เมื่อถามถึงเหตุการณ์ที่เด็กหนีออกจากบ้านนั้น แม่เล่าว่า ที่จริงลูกเป็นเด็กดีมาก ความประพฤติดี เวลาเลิกเรียนแล้วก็จะกลับบ้านตรงเวลาทุกวัน ไม่เคยไปเถลไถลที่ไหน ไม่ติดเพื่อนไม่ติดเกม ซึ่งในตอนแรกที่เด็กหายออกจากบ้าน แม่ยังคิดว่าเด็กโดนลักพาตัว โดยแม่เล่าว่าเด็กหายออกจากบ้านไป 2 ครั้ง โดยในครั้งแรกเด็กไปโรงเรียนตามปกติในตอนเช้า แต่ตอนเย็นเด็กไม่ได้กลับมาบ้าน ครอบครัวของพ่อก็โทรถามแม่ว่าทราบหรือไม่ว่าเด็กอยู่ที่ไหนกับใคร แม่เองก็ไม่มีรู้เรื่อง แต่เช้าวันรุ่งขึ้น เด็กก็กลับมาบ้าน และเล่าว่า มีคนพาไปที่แห่งหนึ่ง เหมือนจะไปทำอะไรไม่ได้นั้นก็เอามาส่งทิ้งไว้ที่หน้าโรงพยาบาลหัวเฉียว ซึ่งก็ไม่ไกลจากโรงเรียนของเด็กมากนัก

หลังจากกลับมาบ้าน ย่าของเด็กก็พยายามค้นหาความจริงจากเด็ก เพราะไม่เชื่อว่าสิ่งที่เด็กพูดเป็นความจริง แต่เด็กก็ไม่ได้เล่าอะไรเพิ่มเติม เพียงแต่บอกกับแม่ว่าไม่อยากพูดถึงเรื่องนี้อีก จากนั้นอีกประมาณ 1 เดือน ซึ่งเป็นช่วงปิดเทอม พ่อของเด็กได้โทรมาหาแม่ บอกว่าเด็กหายไปอีกตั้งแต่วันที่ 15.00 น. โดยเด็กบอกกับย่าว่าขอไปซื้อราดหน้าที่บ้านปากซอย แล้วก็หายไปไม่กลับ

เข้ามาบ้านอีกเลย พ่อจึงไปถามที่ร้านราดหน้า ก็บอกว่ามาซื้อจริง ตั้งแต่บ่ายสาม และนี่กว่าเด็กจะกลับเข้าบ้านไปแล้ว ทางบ้านจึงเริ่มออกตามหาแถวบริเวณบ้าน แต่ก็ไม่พบ

ช่วงแรกๆ ที่เด็กหายไป ทางครอบครัวยังคิดว่าอีกไม่นานเด็กก็คงจะกลับมาเอง แต่หลังจากที่เด็กหายไปเกือบสัปดาห์ พ่อจึงไปแจ้งความ แต่ตำรวจยังไม่รับแจ้งความ โดยให้เหตุผลว่าเด็กอาจจะติดเกม อีกไม่นานคงกลับมาบ้านเอง พ่อจึงต้องออกไปแจ้งความที่สถานีตำรวจหลายแห่งกว่าจะยอมรับแจ้ง แต่ไม่มีอะไรคืนหน้า

ต่อมาก็มีคนรู้จักขับรถผ่านสนามหลวง เห็นเด็กยืนอยู่ที่ป้ายรถประจำทาง ด้วยสภาพที่เนื้อตัวดำมอมแมม จึงจอดรถแล้วลงไปดู เมื่อรู้แน่ชัดว่าใช่เด็กคนนี้ จึงรับกลับมาส่งที่บ้านย่า เมื่อเด็กกลับมาในสภาพที่หิวโหย ครอบครัวจึงจัดหาข้าวปลาให้กินจนอิ่ม จากนั้นย่าก็คาดคั้นให้เล่าความจริง เด็กก็เล่าว่ามีเงินติดตัวไป 10 บาท ใช้วิธีนั่งรถโดยสารประจำทางฟรีจนไปถึงสนามหลวง เมื่อหิวก็ไปขอข้าวคนแถวนั้นกิน เพราะยังไม่อยากกลับบ้าน

หลังจากที่เด็กเล่าให้ฟังแล้ว ย่าไม่เชื่อว่าหลานพูดความจริง แต่ตัวแม่ของเด็กเอง เชื่อในสิ่งที่เด็กบอก เพราะคิดว่าเด็กลำบากและยังไม่อยากอยู่บ้าน

“แม่เองก็คิดว่า เขาน่าจะเบื่อบ้านนะ เพราะเขาเคยพูดเองว่า ไม่อยากอยู่บ้านนี้ เขาบอกแม่อย่างนี้ แต่ว่าต่อหน้าคนอื่น เขาไม่เคยพูดนะ แต่เขาก็ไม่ได้บอกนะว่าเขาไม่อยากอยู่เพราะอะไร แต่เขาพูดแค่อยากอยู่กับแม่ เราก็เข้าใจนะ เพราะตอนที่เรายู่เรายังอี๊ดอึดเลยนะ แล้วเด็กล่ะ จะไม่รู้ลึกยิ่งกว่าผู้ใหญ่อย่างเราหรือ

...ตอนที่รู้ว่าลูกหนีออกจากบ้านไปนั้น แม่เองก็ตกใจนะ เพราะว่าเขานั่งรถเมล์เองไม่เป็น และจะไม่เคยไปไหนคนเดียวเลย คือโรงเรียนเขาจะอยู่ใกล้ๆ บ้าน เวลาจะไปเรียนก็จะใช้วิธีเดิน ประมาณ 2 ป้ายรถเมล์ เวลาที่แม่ไปรับหรือไปหาที่โรงเรียน เขาก็จะดีใจมาก เพราะว่าเราไม่ได้อยู่ด้วยกันแล้ว” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 10, สัมภาษณ์ กันยายน 2553)

เมื่อถามถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน แม่ให้คำตอบว่า

“แม่คิดว่าสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ลูกหนีออกจากบ้านก็คือยา เพราะเด็กต้องทำตามคำสั่งของยาทุกอย่าง เช่นต้องตื่นกี่โมงนอนกี่โมง หรือว่าให้ดูหนังได้กี่โมง แม่คิดว่าปัญหาอยู่ตรงนี้มากกว่า แต่ยาเขาก็จะโทษว่าเพราะแม่ไม่อยู่ดูแลลูก แม่ก็บอกไปว่าในเมื่อขอมารับเลี้ยงเองแล้ว ทำไมไม่ยอมให้ลูกมา ตัวย่าบอกวาก็เขามีปัญหาเลี้ยงได้ดีกว่า ทุกอย่างมีพร้อมหมด ทั้งที่ความจริง ถ้าเด็กอยากได้อะไร แม่ก็สามารถหาได้เหมือนกัน

...เขาบอกว่าเราเลี้ยงให้ดีไม่ได้ เพราะว่าฐานะเขาคือว่ามาก อันที่จริงแม่ก็เลี้ยงเขาได้ ตายายเองที่อยู่ต่างจังหวัดก็ใจดี ไม่เคยคุณค่าหลานเลยนะ เคยพาถูกไปเที่ยวแล้วน้องเขาก็ชอบ อยากจะไปอยู่ด้วย เขายังบอกเลยว่าให้พาเขาไปอยู่กับตากับยายก็ได้ล่ะ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 10, สัมภาษณ์ กันยายน 2553)

หลังจากที่เด็กกลับมาบ้านแล้ว ย่าสั่งให้เด็กบวชเณรทันที ซึ่งตัวแม่เองก็ไม่รู้เรื่องที่ถูกของตนจะบวชด้วยซ้ำ เพิ่งจะทราบก่อนที่ถูกจะบวชเพียง 1 วัน โดยเด็กเป็นฝ่ายโทรศัพท์ไปบอกแม่ว่าพรุ่งนี้จะต้องบวชแล้ว

“คือย่าบอกว่าถ้าเขาไม่บวช เขาก็จะเกรงอยู่อย่างนี้ ชันคุมไม่ไหว ไม่มีเวลามานั่งตามดูแล ตัวแม่เองก็คิดว่าเขาก็ไม่อยากจะบวชหรอก แม่ก็ถามเขานะว่าหนูเต็มใจที่จะบวชไหม เขาก็บอกว่าบวชก็ได้ เพราะย่าสั่งมา แล้วย่ากำหนดมาเลยนะว่าห้ามสึก เสื้อผ้าของลูก ย่าก็เอาไปบริจาคให้คนอื่นหมดเลย

...วันที่ลูกบวช แม่ก็ไม่ได้ไปนะ เพราะว่าไม่รู้ล่วงหน้า ก็เลยถามงานไม่ได้ ตัวลูกก็บอกว่าไม่เป็นไร เอาไว้มาหาตอนที่บวชแล้วก็ได้ แม่ก็ไปเยี่ยมเขาหลังจากนั้น ย่าก็ยังเหมือนเดิมนะคะ ยังใช้พฤติกรรมเหมือนเดิม บางทีก็นิมนต์ให้เณรเข้าบ้าน มาฉันอาหารที่บ้าน เรายังงงๆ ว่าทำไมต้องไปสั่งโน่นนี่ด้วย ทำไมไม่ปล่อยให้ท่านใช้ชีวิตที่เขาต้องการล่ะ ย่าก็บอกว่าทำไมจะมาไม่ได้ล่ะ บ้านอยู่ใกล้แค่นี้ทำไมจะมาไม่ได้ล่ะ แม่ก็รู้ว่าจะทำยังไง” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 10, สัมภาษณ์ กันยายน 2553)

ปัจจุบันเด็กคนนี้ได้บวชเณรมาครบ 2 พรรษาแล้ว และแม่ยังคงไปเยี่ยมเยียนที่วัดอยู่เป็นประจำทุกสัปดาห์ บางครั้งเณรก็จะเทศน์ให้โยมแม่ฟัง และเณรตั้งใจว่าจะศึกษาพระธรรมตลอดไปโดยที่ไม่สึกออกมาใช้ชีวิตทางโลกอีก เมื่อผู้วิจัยได้ถามแม่ว่าถ้าเด็กสึกออกมา แม่คิดว่าจะเป็นอย่างไรต่อไป แม่ตอบว่า

“แม่คิดว่าถ้าวันนึงน้องเขาสึก แล้วกลับมาอยู่กับย่า ปัญหามันก็ต้องเกิดอีก คือลำพังถ้าเราถาม เขาก็จะบอกว่าเขาอยากอยู่กับเรา แต่พอถามตอนอยู่พร้อมๆ กัน ก็ไม่กล้าพูด คือย่าจะขู่เสมอว่า ถ้าไปอยู่กับแม่แล้วจะลำบากอย่างนั้นอย่างนี้ แม่เองก็เคยคุยกับพ่อเด็กนะว่าปัญหามันคือตรงไหน แต่พ่อเขาพูดว่าปัญหาเป็นเพราะตัวเรา แล้วเขาบอกว่าภรรยาใหม่ ของเขา ลูกก็รัก แม่ก็

บอกว่าไม่เห็นเนอร์พูดชักคำว่าชอบ เพราะจริงๆ แล้วเนอร์เขาเป็นเด็กที่ไม่ค่อยพูดอยู่แล้ว ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบใครเขาก็จะเฉยๆ นะ

...แม้มองว่าปัญหามันนึกเดี๋ยวนะถ้าจะแก้ เพราะว่าเขาไม่ใช่เด็กเกราะอะไร ขนาดอาจารย์เองเขายังเสียค่ายกันเลยทีเดียว เพราะว่าเขาเป็นเด็กดี แล้วก็เรียนดี แต่ลูกก็บอกว่าไม่เป็นไรหรอกแม่ บวชก็เรียนได้จริงๆ แล้วใจแม่ลึกๆ ก็อยากให้เขาสึกนะคะ เพราะว่าอยากอยู่กับเขา อยากดูแลเขามากกว่านี้ เวลาไปเยี่ยมที่ไร่แม่ก็จะถามว่าเมื่อไหร่จะสึก เนอร์ก็จะบอกว่ายังไม่คิดจะสึกหรอก” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 10, สัมภาษณ์ กันยายน 2553)

จากการพูดคุยกับแม่ของเด็กแล้ว สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว เด็กที่หนีออกจากบ้านเป็นเด็กชายอายุ 14 ปี อาศัยอยู่กับญาติๆ ของพ่อรวมทั้งหมด 8 คน โดยมีย่าซึ่งมีฐานะดีเป็นผู้ปกครองดูแลเด็ก ส่วนแม่ของเด็กแยกทางกับพ่อ และได้แยกตัวออกมาอยู่บ้านคนเดียว ทำงานเป็นพนักงานประจำห้างสรรพสินค้า รายได้ต่อเดือนหมื่นกว่าบาท และครอบครัวนี้ไม่มีคอมพิวเตอร์

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พบว่า เป็นการสื่อสารแบบปกป้อง โดยย่าเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในบ้าน ย่าจะตั้งกฎเกณฑ์และออกคำสั่งให้หลานปฏิบัติตาม ทำให้เด็กไม่เป็นอิสระทั้งทางกายและจิตใจ โดยที่สมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว ไม่มีสิทธิ์ออกเสียงหรือแสดงความคิดเห็นใดๆ เกี่ยวกับตัวหลานเลย เพราะย่าถือว่าตนเป็นคนออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในบ้าน ทำให้มีอำนาจเด็ดขาดเพียงผู้เดียว

ส่วนตัวเด็กเป็นเด็กที่ไม่ค่อยพูด ไม่กล้าแสดงหรือระบายให้ใครรับรู้ ซึ่งทำให้ย่าเข้าใจผิดมาตลอดว่าหลานมีความสุข ทั้งที่จริงแล้วสิ่งที่ย่าทำทุกอย่างนั้น ทำให้หลานเกิดความอึดอัดและไม่มีความสุข

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ย่าตั้งไว้ให้เด็กปฏิบัติตามตลอดนั้น ได้สร้างความอึดอัดให้เกิดขึ้นในตัวเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้งตัวพ่อของเด็กเองที่ไม่ได้เอาใจใส่ดูแลลูกอย่างเต็มที่ มีเวลาให้ลูกน้อย และมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมหลายด้าน เช่น เล่นการพนัน ดื่มสุราเป็นประจำและนอกใจภรรยา เมื่อเด็กเห็นสิ่งเหล่านี้ ก็อาจรู้สึกว้าเหว่ เสียดายและคิดว่าพ่อเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ไม่น่าเคารพ และรู้สึกว่าตนไม่มีที่พึ่ง เพราะว่าแม่เองก็ไม่ได้อยู่ด้วย จะได้เจอกันเพียงอาทิตย์ละครั้งเท่านั้น

นอกจากนี้แม่ก็ไม่มีอำนาจใดๆ ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของลูกเพราะย่ามีอำนาจสูงสุด สามารถสั่งให้คนในบ้านทำตามที่ต้องการได้ทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กเป็นคนที่ยึดมั่น ไม่ค่อยพูดอยู่แล้ว เวลาที่มีเรื่องราวไม่สบายใจ หรือต้องการระบายเรื่องใด ก็ไม่ยอมบอกใคร

ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะกลัวว่าจะทำโทษ อีกส่วนหนึ่งน่าจะเป็นเพราะว่าไม่อยากให้มีปัญหาเกิดขึ้น เพราะถ้าตนทนได้ก็จะพยายามอดทนต่อไป แต่แล้วความอดทนวันหนึ่งก็มีขีดจำกัด เมื่อเด็กรู้สึกทนนไม่ไหว จึงตัดสินใจหนีออกจากบ้าน โดยที่เด็กเองก็ไม่รู้ว่าจะไปที่ไหน เพราะไม่มีที่ไป ซึ่งนับว่ายังเป็น โชคดีของเด็ก ที่มีคนตามตัวจนพบ และส่งกลับมามีบ้าน

ครอบครัวที่ 11

ครอบครัวนี้อาศัยในบ้านหลังเดียว ย่านศรีนครินทร์ อยู่กันทั้งหมด 4 คน พ่อ แม่ ลูกชาย และลูกสาว (เป็นเด็กที่หนีออกจากบ้าน) โดยปกติลูกชายจะไปอยู่กับย่าในบ้านอีกหลังหนึ่ง และจะกลับมามีบ้านในวันเสาร์อาทิตย์ ส่วนเด็กที่หนีออกจากบ้าน เป็นน้องสาวคนเล็ก อายุ 14 ปี เรียนอยู่ชั้นม.2 แต่ปัจจุบันไม่ได้เรียนและไม่ได้อยู่บ้านแล้ว แต่ถูกส่งตัวไปอยู่ที่บ้านเกร็ดตระการ ซึ่งเป็นสถานสงเคราะห์ อยู่มาได้ประมาณ 1 ปีแล้ว

พ่ออายุ 47 ปี แม่อายุ 46 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งคู่ ปัจจุบันทำธุรกิจรถเอ็กซเรย์เคลื่อนที่ร่วมกัน จากการพูดคุยกับแม่ ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็กพบว่า แม่เป็นคนใจดี พุดเพราะ และรักลูกทั้งสองคนมาก โดยแม่เล่าถึงลูกสาวว่าเป็นเด็กผู้หญิงที่หน้าตาดี มีนิสัยชอบคบกับทอมเป็นคนรัก ส่วนลูกชายคนโตนั้นอาศัยอยู่กับคุณย่า และจะกลับมามีบ้านเฉพาะวันเสาร์อาทิตย์ พี่ชายเรียนเก่งมาก ตอนนี้อยู่เรียนในคณะทันตแพทย์ ที่มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง

เนื่องจากงานของพ่อกับแม่นั้น ต้องออกไปเอกซเรย์เคลื่อนที่ตามหน่วยงานต่างๆ ทำให้จะว่างในช่วงครึ่งปีแรก ส่วนครึ่งปีหลังก็จะยุ่งมาก เพราะต้องทำงานครึ่งปีเพื่อเก็บเงินใช้ทั้งปี ทำให้มีรายได้ไม่แน่นอน แต่เฉลี่ยแล้วเดือนละประมาณ 15,000 บาท

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าระหว่างที่พูดคุยกับแม่นั้น บางครั้งเมื่อเห็นพ่อเดินผ่านมา แม่ต้องกระซิบกระซาบ เพราะกลัวว่าพ่อจะได้ยิน เนื่องจากตัวพ่อของเด็ก ก่อนหน้านี้ก็ไม่ค่อยได้พูดคุยกันกับเด็กมากนัก เหมือนต่างคนต่างอยู่ คือก่อนหน้านี้เด็กได้ไปอยู่กับย่าพร้อมกับพี่ชาย แต่เด็กทนไม่ไหว เพราะครอบครัวนี้เป็นคนจีน ไม่ค่อยให้หลานผู้ชายทำงานบ้าน แต่มักจะใช้หลานผู้หญิงให้ทำงานบ้านทุกอย่าง เด็กจึงคิดว่ารักแต่พี่ชาย ไม่รักตนเอง เลยขอมาอยู่กับพ่อแม่เหมือนเดิม แต่เมื่อกลับมามีบ้านแล้วเด็กประหลาดใจไม่ได้ เกรง ทำให้พ่อไม่พอใจหลายครั้ง ต่อมาจึงไม่สนใจ ไม่อยากยุ่งเกี่ยวและไม่อยากรับรู้อะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับลูกสาวคนนี้ เรียกได้ว่า ตัดหางปล่อยวัดลูกสาวคนนี้แล้ว

“ตอนแรกเด็กอยู่บ้านเดียวกับพี่ชาย แม่ก็บอกแล้วนะว่าถ้ามาอยู่กับแม่ งานแม่จะเป็นแบบนี้แหละ หนูต้องลำบากนิดนึง ตอนเย็น แม่อาจจะยังกลับไม่ถึงบ้าน แต่เขาก็บอกว่าเขาทำได้ เพราะเขาไม่อยากจะไปอยู่บ้านย่า เพราะเป็นบ้านคนจีน เขาจะรักหลานชายมากกว่า คือเด็กจะคิดไป

เอง เห็นว่าอย่าใช้ให้ทำงานบ้าน เขาก็มองว่าทำไมพี่ชายเขาไม่ต้องทำ เขาก็น้อยใจ ซึ่งเขาก็คิดว่าถ้ามาอยู่กับแม่ก็น่าจะสบายกว่า เขาไม่ต้องทำอะไรเลย เสื้อผ้าแม่ก็ซักให้รีดให้ ก็แค่ตื่นมาแต่งตัวไปเรียนหนังสือ นี่คือการผิอย่างหนึ่งของแม่ที่ไม่สอนให้เขาทำ คือแม่ใจร้อน คือถ้าเขาทำได้ไม่ดี แม่ก็เลยไม่ได้ใช้ให้เขาทำ ทำให้เวลาที่อยู่บ้าน เขาก็เลยไม่ต้องทำอะไร ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 11, สัมภาษณ์ 22 สิงหาคม 2553)

แม่เล่าถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวว่า หลังจากที่ได้กลับมามีบ้าน และเริ่มมีพฤติกรรมที่ไม่ดี จนพ่อเริ่มไม่สนใจและไม่พูดคุยกับเด็กทำให้ตัวเด็กรู้สึกว่าการไม่รัก บวกกับพี่ชายเป็นเด็กดี เรียนหนังสือเก่งและไม่เคยสร้างปัญหาที่ทำให้ทางบ้านต้องหนักใจ และหลายครั้งที่เด็กถูกพูดเปรียบเทียบกับพี่ชาย จนเกิดความน้อยใจ บางครั้งถึงกับเอาไปพูดกับเพื่อนและครูที่โรงเรียนว่าพ่อแม่รักพี่ชายมากกว่า

“คือถ้าพูดถึงเวลาที่มีให้น้อง เปรียบเทียบกับพี่ชายซึ่งอยู่บ้านย่า แม่คิดว่าพี่ชายไม่เคยมีปัญหา คือแม่ก็ไม่เข้าใจ ทั้งๆ ที่เรามีเวลาให้เขามากกว่าพี่ชายด้วยซ้ำ แม่เคยไปคุยกับคุณครูเขาก็บอกว่า แม่รักพี่ชายมากกว่า คือเขาเป็นเด็กที่คิดเองว่าเขาขาดความรัก แล้วจะไปแสดงออกทางพฤติกรรม คือจะไปหาความรักความอบอุ่นจากเพื่อน แต่เพื่อนที่เขาเลือกนั้นส่วนใหญ่จะคบเพื่อนไม่ดี อาจจะเป็นเพราะว่าแม่คิดว่าให้อิสระในการคบเพื่อนของลูกมากเกินไปด้วยซ้ำ คือถ้าเป็นเพื่อนที่โรงเรียน ส่วนใหญ่แม่จะรู้จัก แต่ถ้าเป็นเพื่อนที่รู้จักกันข้างนอกแม่ก็จะไม่รู้จัก ปัญหาที่เขาไปสร้างคือเขาไปเลือกคบเพื่อนนอกโรงเรียนมากกว่า ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 11, สัมภาษณ์ 22 สิงหาคม 2553)

แม่เล่าว่าตอนเด็กๆ ลูกสาวคนนี้เป็นเด็กที่เรียนค่อนข้างเก่ง หัวดี โดยเฉพาะวิชาที่ชอบอย่างวิชาเลข ก็จะได้ที่ 1 ของชั้นเรียน แต่ถ้าวิชาใดที่ไม่ชอบคะแนนก็จะแย่ไปเลย แต่เด็กก็ไม่เคยมีปัญหาเรื่องการเรียนจนถึงขั้นสอบตก แต่เริ่มมีปัญหาเมื่อขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนสาธิตน้ำผึ้ง เพราะเริ่มไปคบกับเพื่อนไม่ดี มีปัญหากับเพื่อนในโรงเรียน และเริ่มหนีออกจากบ้าน ครูประจำชั้นได้เรียกแม่ไปคุยว่าลูกไม่สนใจเรียน และมีพฤติกรรมหลายอย่างไม่เหมาะสม เช่น หนีเรียน ออกนอกโรงเรียนบ้าง และจะออกไปมั่วสุมสถานที่แถวๆ ย่านคลองเตย

“ตอนที่มาอยู่สาธิตน้ำผึ้ง ก็จะมีรถรับส่งตลอดทั้งเช้าเย็น แต่ปรากฏว่าพอเข้าโรงเรียน เด็กก็ไม่เข้าเรียน แต่ตอนเย็นก็กลับบ้านตามปกติ แม่ก็ไม่รู้เรื่องว่าลูกหนีเรียน พอตอนหลังครูก็โทรมาตาม แม่ถามลูก เขาก็ตอบรับ แล้วบอกว่าติดเพื่อน แม่ก็ว่าเขา เขาบอกว่าไม่อยากเรียน เบื่อ เรียนแล้วไม่เข้าใจ โรงเรียนร้อน

...หลังจากนั้นเขาก็เริ่มหายออกจากบ้าน เริ่มไม่กลับบ้าน ครั้งแรกหายไป 2 วัน ปกติเมื่อถึงตามไม่ได้ แล้วเขาก็กลับมาบ้านเอง เราพูดเราบ่นสารพัดก็ไม่ได้อะไร เขาก็นิ่งเงียบ” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 11, สัมภาษณ์ 22 สิงหาคม 2553)

หลังจากที่เด็กกลับมาบ้าน ไม่นานครูที่โรงเรียนก็เรียกแม่ไปพบบ่อยขึ้น รวมทั้งตัวเด็กเองก็บอกว่าอยากจะย้ายโรงเรียน เพราะว่าเข้ากับเพื่อนไม่ได้ แม่จึงตัดสินใจย้ายลูกออกจากโรงเรียนสายน้ำผึ้งและเมื่อถามว่าลูกอยากเรียนที่ไหน เด็กก็บอกว่าอยากเรียนที่สตรีวิทยา แม่จึงไปฝากเข้าโรงเรียนนี้ โดยต้องเสียเงินถึง 3 แสนบาท ทั้งๆ ที่บ้านอยู่ไกลถึงบางนา แต่แม่เห็นว่าลูกเป็นคนต้องการเลือกที่จะมาเรียนที่นี้เอง ก็แสดงว่าเด็กต้องการเรียนที่นี้จริงๆ

เมื่อเด็กย้ายมาเรียนที่สตรีวิทยา ก็เริ่มมีปัญหาอีก เพราะเด็กเริ่มพูดจาหยาบคาย และไปมีเรื่องกับเด็กคนอื่นในโรงเรียน จนเด็กคนนั้นไม่กล้ามาเรียน เพราะกลัวเด็กคนนี้จะทำร้าย จนพ่อแม่ของเด็กคนนั้นต้องบอกครูที่โรงเรียน ทำให้ครูต้องทำทัณฑ์บนเป็นครั้งแรก หลังจากนั้นเด็กเริ่มมีปัญหามากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเด็กเริ่มขาดเรียนจนไม่มีสิทธิ์สอบ

“พอเรียนไปประมาณ 3 เดือนก็เริ่มหายไปโดยไม่มีสาเหตุ คือหิวกระเป๋ามาโรงเรียนแต่ไม่เข้าเรียน พอเย็นแล้วก็ยังไม่กลับบ้าน แม่ก็โทรหาเพื่อนที่สตรีวิทย์ เขาก็บอกว่าน้องมีแฟนเป็นทอม คิดว่าคงไปกับคนนี้ ซึ่งแม่ก็รู้ว่าแฟนของลูกคนนี้ ทั้งเสพยา ค้ายา แถมยังขายตัวด้วยก็เลยแจ้งครู เขาก็จัดการ ไปหาตัวจนเจอเด็กคนนี้ แล้วก็ให้พาลูกมาส่ง หน้าโรงเรียน เพราะกลัวข้อหาพรากผู้เยาว์เพราะน้องอายุตอนนั้นแค่ 13 ปีเอง

...เมื่อลูกกลับมาบ้าน แม่ก็คุยกับเขา แต่เขาไม่รู้สึกลึกซึ้งนะ เหมือนกับว่าเขาแยกแยะดีชั่วไม่ได้ หลังจากเหตุการณ์ครั้งนั้น เขาก็หนีออกจากบ้านอีกเป็นสิบๆ ครั้งนะ แม่ก็ไม่ตาม แล้วก็ไม่ได้แจ้งความด้วย เพราะคิดว่าเดี๋ยวเขาคงกลับมาได้เอง เขาเป็นเด็กฉลาดน่าจะเอาตัวรอดได้ ทั้งๆ ที่เขาไม่มีเงินติดตัว เพราะปกติแม่จะให้เงินไปโรงเรียนวันละ 50 บาท เขาก็ไม่เคยบ่นเรื่องเงิน ไม่เคยมีปัญหาเรื่องเงิน เพราะว่าเขาหาเงินเองได้ แล้วมีรายได้เยอะมาก แม่รู้ว่า เพราะแม่เห็นจากสมุดบัญชีของเขา” (ผู้ปกครองเด็กครอบครัวที่ 11, สัมภาษณ์ 22 สิงหาคม 2553)

ต่อมาเด็กเริ่มขอแม่ออกไปเที่ยวในทุกคืนวันศุกร์ และจะกลับมาในคืนวันอาทิตย์ จากนั้นก็เริ่มมีเงินมากขึ้น โดยแม่สังเกตเห็นจากบัญชีของเด็กในห้อง เมื่อถามไถ่จากเด็กก็บอกว่าไปทำงานพิเศษมา ช่วยเช็ดสต็อกให้รุ่นพี่ในห้างสรรพสินค้า

จนกระทั่งเมื่อเด็กเรียนจบชั้นม.2 เทอมต้น ก็หายออกจากบ้านไปอีกครั้งปี เมื่อกลับมาที่พาดนรักที่เป็นทอมมาด้วย ซึ่งแม่ทราบภายหลังว่าเด็กคนนี้เป็นคนจัดหาผู้หญิงไปขาย

บริการในอาบอบนวด รวมทั้งเสพยาบ้า และค้ายาเสพติด และวันหนึ่งคนรักของเด็กก็ถูกจับ ในข้อหาเสพยาบ้า แต่ตัวเด็กไม่โดนจับเพราะว่าเป็นแค่คนเฝ้าต้นทาง โดยทางตำรวจก็ให้เด็กเลือกว่าจะกลับไปอยู่กับครอบครัวเพื่อเรียนหนังสือ หรือว่าจะไปอยู่โรงเรียนดัดสันดาน เด็กเลือกที่จะไปอยู่กับแม่ ซึ่งต้องไปรายงานตัวทุกเดือน แต่ในภายหลังเด็กก็ถูกจับอีกครั้ง และครั้งนี้ต้องเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ เนื่องจากไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้าผู้หญิง ซึ่งรายละเอียดต่างๆ แม่ไม่สามารถบอกได้ ซึ่งแม่คิดว่าถ้าให้ลูกไปอยู่ในสถานสงเคราะห์แล้ว เด็กอาจจะประพฤติดีขึ้น

หลังจากที่เด็กเข้าไปอยู่ในบ้านเกร็ดตระการ แม่เคยไปเยี่ยมหลายครั้ง ครูพี่เลี้ยงในสถานสงเคราะห์บอกกับแม่ว่า เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวมาก เกร และมีเรื่องกับเพื่อนหลายครั้ง บางครั้งมีอาการซึมเศร้า เหมือนมีเรื่องในใจ แต่ไม่ยอมพูดหรือระบายให้ใครฟัง ในครั้งแรกๆ ที่แม่ไปเยี่ยม เด็กก็จะร้องไห้ฟูมฟาย อยากที่จะกลับบ้าน แต่ในครั้งหลังๆ เด็กไม่ค่อยยอมออกมาพบกับแม่ ซึ่งแม่เองก็ไม่เข้าใจว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

เมื่อถามถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กซึ่งเคยเป็นเด็กดีของพ่อแม่ กลับกลายเป็นเด็กที่หนีออกจากบ้าน และมีพฤติกรรมเช่นนี้ แม่ให้คำตอบว่า อาจจะเป็นเพราะตั้งแต่ตอนที่เด็กอยู่ในชั้นป.4 พ่อแม่ก็เริ่มทำธุรกิจตรงนี้ ทำให้ในช่วงครึ่งปีแรกที่แม่จะมีเวลาใกล้ชิดกับเด็กมาก บางครั้งก็มากจนอาจจะทำให้เกิดความอึดอัดได้ เพราะว่าแม่มีเวลารับส่ง มีเวลาอบรมสั่งสอนตลอด แต่ในช่วงครึ่งปีหลังเหมือนกับทอดทิ้งเด็ก เพราะพ่อกับแม่ยุ่งมาก ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูก บวกกับพี่ชายของเด็กก็อยู่กับย่า ทำให้หลายๆ ครั้งที่เด็กกลับมาบ้านแล้วต้องอยู่บ้านคนเดียว

และอีกหนึ่งสาเหตุที่แม่คิดว่าน่าจะมีส่วนที่ทำให้เด็กเป็นแบบนี้ นั่นคือ พ่อของเด็กที่ไม่สนใจในตัวลูกสาวเลย ตั้งแต่ที่เด็กตัดสินใจว่าจะออกจากบ้านย้ายกลับมาอยู่กับแม่ และไม่พอใจมากขึ้นเมื่อเด็กประพฤติตัวไม่ดี ก็ยังไม่อยากจะยุ่งด้วย เหมือนตัดหางปล่อยวัด ต่างคนต่างอยู่ เพราะถึงแม้จะอยู่บ้านเดียวกัน แต่กลับไม่ได้พูดคุยกันเลย

จากการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับแม่ของเด็กแล้ว สรุปได้ว่า

บริบทของครอบครัว พบว่า ครอบครัวนี้อาศัยในบ้านเดี่ยว มีสมาชิกจำนวน 4 คน เด็กอายุ 14 ปี อาศัยอยู่กับพ่อ แม่ และพี่ชาย โดยปกติลูกชายจะไปอยู่กับย่าในบ้านอีกหลังหนึ่ง และจะกลับมาบ้านในวันเสาร์อาทิตย์ ครอบครัวนี้มีฐานะปานกลาง และที่บ้านไม่มีคอมพิวเตอร์

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พบว่า เป็นรูปแบบการสื่อสารแบบปล่อยปละ โดยครอบครัวนี้มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกน้อยมาก โดยเฉพาะในช่วงครึ่งปีหลังที่พ่อและแม่ต้องทำงานหนัก ออกทำงานตั้งแต่เช้ามืด และกลับเข้าบ้านในเวลาค่ำ เมื่อกลับจากโรงเรียนเด็กต้องอยู่

บ้านคนเดียว และไม่มีใครมาคอยคุยและให้คำปรึกษาหรือเล่าเรื่องต่างๆ ให้ฟังได้ ทำให้เกิดความเหงา ว้าเหว และโดดเดี่ยว โดยเฉพาะพ่อของเด็กที่ไม่พอใจพฤติกรรมของลูก ไม่ยอมสนทนาและทำตัวห่างเหิน อีกทั้งพี่ชายของเด็กซึ่งไม่ค่อยได้เจอกัน ทำให้เด็กไม่มีที่ปรึกษา จึงเก็บความกลัดกลุ้มเอาไว้เพียงลำพัง

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า เด็กรู้สึกขาดความอบอุ่นจากคนในครอบครัว เนื่องจากพ่อและแม่ต้องทำงานหนักในช่วงครึ่งปีหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวพ่อของเด็กนั้น ได้ตัดหางปล่อยวัดลูกคนนี้ไปแล้ว ยิ่งทำให้เด็กรู้สึกตัวเองไม่มีค่าสำหรับครอบครัว

นอกจากนี้ทั้งเด็กมักจะโดนเปรียบเทียบกับพี่ชายอยู่เสมอในทุกๆ เรื่อง ทั้งเรื่องเรียน และเรื่องพฤติกรรมต่างๆ ยิ่งทำให้เด็กรู้สึกน้อยใจครอบครัวมากยิ่งขึ้นไปอีก จากเดิมที่ไม่ค่อยได้มีเวลาพูดคุยกันเท่าไรนัก ยิ่งทำให้เวลาที่ได้อยู่ด้วยกัน เด็กเลือกที่จะไม่พูดคุยกับคนในบ้าน และออกไปหาความสุขจากคนนอกบ้านซึ่งเป็นเพื่อนที่เด็กคิดว่าสามารถให้ความสุขกับตนได้ ซึ่งนับเป็นความโชคร้ายที่เพื่อนแต่ละคนที่เด็กเลือกนั้น ล้วนแต่เป็นคนไม่ดี ทำอาชีพผิดกฎหมาย และนำพาเด็กไปสู่ทางอันตราย สุดท้าย แล้วเด็กซึ่งไม่สามารถแยกแยะถูกผิดได้ จึงตัดสินใจที่จะออกจากบ้านไปเพื่อจะไปใช้ชีวิตในแบบที่ตนเองคิดว่าดีที่สุดแล้ว ส่วนหนึ่งอาจเพียงเรียกร้องความสนใจจากคนในครอบครัว แต่เมื่อยังนานวันเข้ายิ่งถลำลึกลงไป จนไม่สามารถกลับตัวหรือออกจากวงเวียนนั้นได้

ตารางที่ 4.1 ตารางการสรุปผลข้อมูลของแต่ละครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง	บริบทของครอบครัว	รูปแบบการสื่อสาร	สาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้าน	ความต้องการของเด็ก
ครอบครัวที่ 1	-อาศัยอยู่ในตึกแถว -พ่อแม่แยกทางกันเด็กอาศัยอยู่กับย่า -ฐานะยากจน -มีคอมพิวเตอร์ใช้	-แบบปล่อยปละ -ย่ามักดูว่ากล่าวและบ่นหลานอยู่เสมอ -ไม่มีการโอบกอดกัน	-เด็กเบื่อหน่ายที่โดนบ่นดูต่ำ	-ให้ย่าบ่นน้อยลง
ครอบครัวที่ 2	-อยู่บ้านพักคนไข้ -เด็กอยู่กับพ่อแม่ -ฐานะปานกลาง -ไม่มีคอมพิวเตอร์	-แบบปกป้อง -พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก -แม่ชอบบ่นและดูต่ำ -กฎเกณฑ์ในบ้านมาก	-เบื่อที่แม่บ่น -พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ -เด็กอยากออกนอกกรอบ	-อยากให้ลดกฎต่างๆ ในบ้านลง
ครอบครัวที่ 3	-อยู่ทาวน์เฮ้าส์ -พ่อแม่แยกทางกัน -ฐานะปานกลาง -ไม่มีคอมพิวเตอร์เด็กจะเล่นตามร้าน	-แบบปล่อยปละ -มีการพูดคุยกันน้อย -แม่ดูว่ากล่าวลูกเป็นประจำ	-เด็กขาดความอบอุ่น -เด็กต้องการเพื่อนจึงเล่นอินเทอร์เน็ต	-อยากให้แม่มีเวลากับตนมากขึ้น
ครอบครัวที่ 4	-อยู่บ้านเดี่ยว -พ่อเด็กเสียชีวิตแล้ว -แม่มีครอบครัวใหม่ -ฐานะยากจน -ไม่มีคอมพิวเตอร์	-แบบปล่อยปละ -มีการพูดคุยกันน้อย -ต่างคนต่างอยู่	-เด็กรู้สึกโดดเดี่ยว ว่าเหว -เพื่อนชักพาไปในทางที่ผิด	-อยากให้แม่มาหาบ่อยขึ้น -อยากมีกิจกรรมร่วมกับครอบครัว
ครอบครัวที่ 5	-อยู่ทาวน์เฮ้าส์ -เด็กอยู่กับพ่อแม่ -ฐานะปานกลาง -มีคอมพิวเตอร์ แต่เด็กไม่ได้เล่น	-แบบปกป้อง -แม่วางกฎเกณฑ์ให้ปฏิบัติ -แม่บ่นดูต่ำอยู่เสมอ	-เด็กทำมอเตอร์ไซค์ขายไม่กล้ากลับบ้าน -กลัวแม่ดูว่ากล่าว -เกิดความน้อยใจ	-อยากให้แม่เลิกเปรียบเทียบตนกับพี่สาว -อยากให้แม่บ่นน้อยลง

กลุ่มตัวอย่าง	บริบทของครอบครัว	รูปแบบการสื่อสาร	สาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้าน	ความต้องการของเด็ก
ครอบครัวที่ 6	-อยู่ตึกแถวขนาดเล็ก -เด็กอยู่กับแม่และพ่อเลี้ยง -ฐานะปานกลาง -ไม่มีคอมพิวเตอร์	-แบบปกป้อง -ตั้งกฎระเบียบมากเกินไป -เคร่งครัดเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ	-เด็กอยากออกไปเที่ยว	-วันหยุดอยากให้แม่พาไปเที่ยว -ผอณปรนเรื่องการคบเพื่อน
ครอบครัวที่ 7	-อยู่ห้องเช่าขนาดเล็ก -เด็กอยู่กับพ่อแม่ -ฐานะยากจน -ไม่มีคอมพิวเตอร์	-แบบปล่อยปละ -พ่อทำงานหนัก -แม่ไม่ค่อยมีเวลาใส่ใจลูกมากนัก -ไม่เคยแสดงความรัก	-เด็กรู้สึกว่ามีใครใส่ใจ -เด็กคิดว่าไม่เคยได้รับความรักจากพ่อแม่	-
ครอบครัวที่ 8	-อยู่บ้านหลังเดี่ยว -พ่อแม่แยกทางกัน -เด็กอาศัยอยู่กับพ่อ -แม่มีครอบครัวใหม่ -ฐานะปานกลาง -เด็กเล่นคอมพิวเตอร์ทุกวัน	-แบบปล่อยปละ -พ่อทำงานหนักไม่มีเวลาดูแลลูก	-เด็กรู้สึกเหงาและว้าเหว่ -อาจมีเพื่อนชักชวนไปในทางที่ผิด	-
ครอบครัวที่ 9	-อยู่ห้องเช่าขนาดเล็ก -เด็กอาศัยอยู่กับแม่ ซึ่งไม่ใช่แม่แท้ๆ -ฐานะยากจน -ไม่มีคอมพิวเตอร์	-แบบปล่อยปละ -แม่ดูค่างกล่าวเด็กบ่อยครั้ง -แม่ลูกพุดจาประชดประชัน หยาบคายกัน	-เด็กรู้สึกว่ามีแม่ไม่รัก -เด็กต้องการเรียกร้องความสนใจจากแม่ -เด็กต้องการใช้ชีวิตนอกบ้าน	-

กลุ่มตัวอย่าง	บริบทของครอบครัว	รูปแบบการสื่อสาร	สาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้าน	ความต้องการของเด็ก
ครอบครัวที่ 10	-อยู่บ้านเดี่ยว -พ่อแม่แยกทางกัน -เด็กอาศัยอยู่กับย่า พ่อและญาติๆ -ฐานะดี -ไม่มีคอมพิวเตอร์	-แบบปกป้อง -ยามีอำนาจสูงสุด -ยาดังกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามมาย -พ่อไม่ใส่ใจดูแลลูก -แม่มีเวลาให้ลูกน้อย	-เด็กรู้สึกอึดอัดกับคำสั่งของย่า	-
ครอบครัวที่ 11	-อยู่บ้านเดี่ยว -เด็กอยู่กับพ่อแม่ -ฐานะปานกลาง -ไม่มีคอมพิวเตอร์	-แบบปล่อยปละ -มีการพูดคุยกันน้อย -พ่อแม่ทำงานหนักไม่มีเวลาให้ลูก -พ่อทำตัวห่างเหินกับลูกมาก	-เด็กรู้สึกขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ -เด็กรู้สึกว่าไม่มีค่าสำหรับคนในบ้าน	-

ที่มา : ทศนิษฐ์ ภูมิวิภาชน์

ส่วนที่ 2 แนวทางการป้องกันไม่ให้เด็กหนีออกจากบ้าน

นอกจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเด็กที่หนีออกจากบ้านแล้ว ผู้ให้ข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ คือคุณปริยาณัฐ ใจเดิม นักกฎหมายของศูนย์ข้อมูลคนหาย มูลนิธิกระจกเงา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับครอบครัวที่เด็กหนีออกจากบ้าน ซึ่งได้ให้แนวทางการสื่อสารในการป้องกันปัญหาเด็กหนีออกจากบ้านในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 11 ครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

ครอบครัวที่ 1

การที่พ่อแม่เด็กแยกทางกัน และเด็กต้องอาศัยอยู่กับย่านั้น อาจทำให้เด็กรู้สึกตนเองว่าขาดความอบอุ่น และเกิดความเหงา จนบางครั้งอาจต้องไปหาความอบอุ่นหรือหาเพื่อนจากนอกบ้าน ทำให้อาจเดินไปในทางที่ผิด ดังนั้นหากตัวพ่อแม่พยายามทำความเข้าใจเด็กในวัยนี้ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการในด้านต่างๆ เช่น การกิน การเที่ยว การเล่นของเด็กบ้าง อาจทำให้ตัวพ่อแม่เข้าใจใน

ตัวเด็กมากขึ้น นอกจากนี้อาจหาเวลาพูดคุยหรือทำกิจกรรมร่วมกันให้มากขึ้น แม้ว่าเด็กเองจะไม่ค่อยอยากอยู่กับย่ามากนัก แต่ในใจลึกๆ ของเด็กนั้น ย่อมต้องการใครสักคน เพื่อจะมาพูดคุย เพื่อให้ระบายและให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ได้ และเมื่ออยู่กับหลานได้พูดคุยและมีความเข้าใจกันมากขึ้นแล้ว ก็จะทำให้ย่าเลิกบ่นหลาน หรือบ่นน้อยลง นั่นก็จะทำให้เด็กไม่รู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องอยู่ในบ้าน และมีความสุขกับการอยู่บ้านมากขึ้น ดังนั้นเมื่อเวลาที่ย่าสั่งสอนเรื่องใด เด็กก็จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามได้โดยง่าย

นอกจากนี้พ่อและแม่ของเด็กก็ควรต้องหาเวลาอยู่กับลูกมากขึ้น เพื่ออบรมสั่งสอนเด็กให้อยู่ในเส้นทางที่ถูกต้อง และที่สำคัญตัวพ่อเด็ก ไม่ควรให้ท้ายเวลาที่ลูกทำผิด อีกทั้งควรให้เกียรติฯ ขณะที่กำลังอบรมเด็ก ไม่เช่นนั้นก็จะยิ่งทำให้เด็กรู้สึกว่สิ่งที่ย่าสั่งสอนนั้น ไม่มี ความหมายอะไร คนไม่จำเป็นต้องเชื่อและทำตามก็ได้

หากผู้ปกครองของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นย่า พ่อและแม่ ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังที่กล่าวมา ก็เชื่อว่าเด็กจะได้รับความรักความอบอุ่นเพิ่มมากขึ้น ก็ไม่จำเป็นต้องออกไปหาคนนอกบ้าน นั่นก็จะส่งผลให้เด็กไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่จะหนีออกจากบ้านอีกต่อไป

กรอบครั้งที่ 2

การที่พ่อและแม่ของเด็กต้องทำงานหนัก จนไม่มีเวลาอยู่กับลูกมากเกินไป ทำให้เด็กต้องอยู่ในกรอบที่แม่วางไว้ให้ จนเด็กเกิดความอึดอัด และไม่สามารถระบายให้พ่อแม่ฟังได้ หากพ่อแม่ได้ปรับลดหย่อนกรอบหรือกฎเกณฑ์ลงบ้าง โดยมีการพูดคุยกันถึงจุดกึ่งกลางที่พอใจทั้งสองฝ่าย ก็น่าจะทำให้เด็กไม่เกิดความอึดอัดอย่างที่เป็นอยู่ และเมื่อเด็กเกิดความสบายใจ จึงกล้าที่จะเปิดใจคุยกับพ่อแม่มากขึ้น ตัวพ่อแม่เองก็น่าจะสบายใจที่เด็กพูดคุยและเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ฟัง

นอกจากนี้พ่อแม่ควรเปิดใจเรื่องคนรักของเด็กด้วย เนื่องจากในวัยนี้ เป็นวัยที่อยากรู้ อยากรูเห็นและอยากรูลอง เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เด็กอยากจะมีคนรัก แต่หากเล่าให้พ่อแม่ฟังแล้วถูกดุว่า เด็กก็จะไม่เล่าอีก และลักลอบคบกัน จนอาจนำไปในทางที่ผิด ดังนั้นพ่อแม่ของลูกวัยนี้ควรเปิดใจรับฟังเรื่องราวต่างๆ ของลูก เพื่อคอยชี้แนะในทางที่ถูกต้อง ดีกว่าไปปิดกั้นเสียแต่แรก จะทำให้พ่อแม่ไม่รู้ข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตัวลูก

กรอบครั้งที่ 3

การที่แม่ทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานค่อนข้างมาก เลิกงานแล้วยังทำล่วงเวลา หรือแม้แต่วันหยุดเสาร์อาทิตย์ก็มักจะเข้าเวรแทนเพื่อน เพื่อให้ได้เงินมากขึ้น บวกกับตัวแม่เองเป็น คนที่ไม่ค่อยพูด ตัวเด็กเองเป็นเด็กเงียบๆ ทำให้แม่ลูกคู่นี้ ไม่ค่อยมีการสื่อสารกันมากนัก ทั้งที่อยู่

ด้วยกันเพียงสองคน เด็กจึงเลือกเกมในร้านอินเทอร์เน็ตให้เป็นเพื่อนที่สามารถใช้แก้เหงา ใช้ระบายอารมณ์หรือแม้แต่ใช้การเล่นเกมเพื่อฆ่าเวลารอแม่

หากแม่ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการทำล่วงเวลาในตอนเย็นให้น้อยลง และในวันหยุดก็ทำกิจกรรมร่วมกับลูกให้มากขึ้น เช่น พาลูกไปเที่ยวนอกบ้าน ไปรับประทานข้าวนอกสถานที่บ้าง หรือทำกิจกรรมร่วมกันในบ้าน ก็จะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูกให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อาจช่วยทำให้ลูกพูดคุยเรื่องราวต่างๆ ที่เขานึกคิดให้แม่รับรู้มากกว่าที่เป็นอยู่ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวอาจจะทำให้รายได้ของครอบครัวลดลงบ้าง แต่เมื่อเทียบกับเวลาที่แม่มอบให้ลูกนั้น จะทำให้ลูกมีความสุข รู้สึกอบอุ่นและไม่โดดเดี่ยวอย่างที่ผ่านมา ซึ่งจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างแม่กับลูก อันจะส่งผลให้เด็กไม่คิดอยากที่จะหนีออกจากบ้านอีกต่อไป

ครอบครัวที่ 4

ผู้ปกครองของเด็กควรให้การดูแลเอาใจใส่เด็กมากขึ้น โดยเริ่มจากคนใกล้ชิดเด็กมากที่สุด คือย่า แม้ว่าย่าจะอายุมากแล้วก็ตาม แต่ก็เป็นคนหนึ่งที่เด็กสนิทมากที่สุด และแม้ว่าย่าจะบ่นคุ้ยว่ากล่าว แต่เด็กก็รู้ว่าที่ย่าทำเช่นนั้นเป็นเพราะรักและเป็นห่วงตน ดังนั้น หากย่าพยายามเข้าใจและพูดคุยกับหลานให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเวลาที่บ้านอยู่ด้วยกัน ควรหาเวลาอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมด้วยกัน อาจเป็นเรื่องง่ายๆ เช่น การรับประทานอาหาร การนั่งดูโทรทัศน์ หรือแม้แต่การพูดคุยหยอกล้อกัน ก็จะสร้างความสนิทสนมระหว่างกันให้มากขึ้นได้

ตัวแม่ของเด็กนั้นก็มีความสำคัญมาก ควรหมั่นไปมาหาสู่ให้บ่อยมากขึ้น ซึ่งแม่สามารถทำได้ เพราะบ้านอยู่ไม่ไกลกันมากนัก เนื่องจากเด็กในวัยนี้ต้องการการพูดคุยอย่างใกล้ชิดและมีเรื่องราวต่างๆ ที่สงสัยอยากรู้ และอยากระบาย แม่จึงเป็นบุคคลสำคัญมากสำหรับลูก แม้แต่การโทรศัพท์มาพูดคุยกับลูกก็เช่นกัน ควรค่อยพูดค่อยจา อย่างใจเย็นค่อยเป็นค่อยไป หากรู้ว่าต่างคนต่างอารมณ์ร้อนก็ควรรอให้อารมณ์เย็นลงก่อน จึงค่อยคุยกันใหม่อีกครั้ง หรือหากมีเวลาว่างก็ควรพาลูกไปเที่ยวหรือมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างแม่ลูกบ้าง จะทำให้ความรู้สึกที่ลูกคิดเสมอว่าถูกแม่ทอดทิ้งนั้น ค่อยๆ ลดลงจนหายไปในที่สุด และจะช่วยทำให้เด็กไม่รู้ว่าโดดเดี่ยวจนอยากหนีออกจากบ้านไป

ครอบครัวที่ 5

เด็กที่หนีออกจากบ้าน เป็นเด็กที่รักครอบครัว และทุกคนในครอบครัวก็รักเด็กคนนี้เช่นกัน เพียงแต่ในบางครั้งที่เด็กอาจเกิดความน้อยใจบ้างที่พ่อแม่มักจะเปรียบเทียบตนเองกับพี่สาว

ในหลายๆ เรื่อง โดยที่พ่อแม่เองก็ไม่ได้นึกถึงจุดนี้ หากได้ลองปรับทัศนคติและวิธีการพูดใหม่ ที่จะไม่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาโดนเอาไปเปรียบกับใครก็จะไม่ทำให้เด็กคิดมากจนเกิดการน้อยใจ เพราะพื้นฐานของเด็กคนนี้เป็นคนที่มีจิตใจดี และรักครอบครัวเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุกวันนี้เด็กได้พาคนรักและลูกมาอาศัยอยู่ในบ้านด้วย ก็ทำให้เชื่อว่าเด็กจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น และไม่คิดที่จะหนีออกจากบ้านอีก

ครอบครัวที่ 6

พ่อแม่ควรโอนอ่อนตามความต้องการของลูกบ้าง อาจจะช่วยให้เวลาที่ลูกมีปัญหาเรื่องอะไร ก็สามารถระบายหรือเล่าให้แม่ฟังได้ ก็จะทำให้แม่รู้จักและรู้เรื่องราวความเคลื่อนไหวของลูกอยู่ตลอด และในวันหยุดควรจะพาลูกไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ บ้าง เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยอยากรู้อยากเห็นและอยากเที่ยว แม้ว่าสถานที่เที่ยวของคนสองวัยอาจไม่เหมือนกัน แต่ก็สามารถคุยกันเพื่อหาจุดกึ่งกลางที่พอใจทั้งสองฝ่ายได้

นอกจากนี้พ่อแม่ไม่ควรเคร่งครัดเรื่องการคบเพื่อนจนเกินไป จนลูกไม่สามารถเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้แม่ฟังได้ ถ้ามีการลดหย่อนผ่อนปรนกันบ้าง ก็จะทำให้แม่ได้มีโอกาสรู้จักเพื่อนๆ ของลูกและคอยดูอยู่ห่างๆ โดยที่เด็กไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังถูกจับตามองอยู่ นอกจากจะทำให้แม่รู้ข่าวคราวของลูกจากเพื่อนๆ ของลูกแล้ว ยังจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกดีขึ้นด้วย

ครอบครัวที่ 7

การที่พ่อทุ่มเทกับการทำงานจนไม่มีเวลาให้กับลูก บวกกับแม่ต้องเลี้ยงดูน้องๆ ที่ยังเล็ก ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองขาดความรัก ความอบอุ่น และไม่เป็นที่สนใจของพ่อแม่ จึงทำให้เด็กเกิดความน้อยใจแล้ว โหยหาความรัก หากพ่อแม่ได้แสดงความรักกับลูกมากกว่าเดิม มีการเอาใจใส่ลูก โดยเฉพาะแม่ของเด็ก ซึ่งเป็นแม่บ้านอยู่บ้านทุกวันอยู่แล้ว น่าจะมีเวลามากกว่าพ่อที่ต้องทำงาน แม่ควรจะจัดสรรเวลาที่ต้องเลี้ยงดูน้องๆ อีก 2 คน มาถามไถ่ลูกสาวคนโตบ้าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนรู้ เรื่องเพื่อนหรือแม้กระทั่งเรื่องคนรักของลูก

การสื่อสารภายในครอบครัวนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในครอบครัวนี้ นอกจากการพูดคุยแล้ว การแสดงออกซึ่งความรักด้วยภาษากายก็มีความสำคัญ เด็กคนนี้แทบจะไม่เคยได้รับการโอบกอด หอมแก้มหรือแม้แต่การลูบหัวจากพ่อแม่เลย แม้ว่าพ่อจะไม่กล้าทำด้วยความเก้อเขิน เพราะตนเองเป็นผู้ชาย แต่แม่ก็ควรจะเป็นผู้เริ่มให้พ่อเห็นก่อน และโน้มหน้าซุกงูให้พ่อทำตามได้โดยไม่ยากนัก หากเด็กได้รับการแสดงออกซึ่งความรักจากพ่อและแม่ ก็จะทำให้เด็กรู้สึก

อบอุ่นใจ และไม่รู้สึกว่าตนเองโดดเดี่ยวจนเกินไปนัก จนต้องออกไปแสวงหาความรักจากคน
ภายนอกอีก

ครอบครัวที่ 8

พ่อและแม่ของเด็กควรพยายามใส่ใจและให้เวลากับลูกมากกว่าที่ผ่านมา จะช่วยให้
เด็กไม่รู้สึกละโดดเดี่ยวและรู้สึกละโดดเดี่ยวจนเกินไปนัก จนต้องออกไปแสวงหาความรักจากคน
ภายนอกอีก แต่ก็สามารถดูแลลูกได้ ด้วยการมาเยี่ยมเยียนลูกบ่อยๆ หากไม่สะดวกก็สามารถพูดคุยทางโทรศัพท์
ได้ เพราะเด็กหญิงย่อมต้องการพูดคุยกับแม่ซึ่งเป็นเพศเดียวกัน สามารถเข้าใจกันได้มากกว่าพ่อซึ่ง
เป็นผู้ชาย

สำหรับพ่อของเด็ก แม้ทำงานจะค่อนข้างยุ่ง แต่หากจัดสรรเวลาให้ดีแล้วก็อาจมีเวลา
ดูแลเอาใจใส่ลูกได้มากกว่าที่ผ่านมา รวมทั้งตัวพี่ชายของเด็ก ก็ควรที่จะหาเวลาดูแลน้องสาวบ้าง
เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อกับแม่ได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้การที่พ่อสอนให้ลูกสาวเล่นโปรแกรมสนทนาทางอินเทอร์เน็ตนั้น เป็น
เพราะความหวังดีที่อยากจะช่วยให้ลูกสาวคลายความเหงาที่มี ด้วยการพูดคุยกับเพื่อนผ่านโปรแกรม
ต่างๆ โดยไม่ได้นึกถึงข้อเสียที่อาจทำให้ลูกได้รู้จักกับเพื่อนที่ไม่หวังดี มีประสงค์ร้ายอาจชักพาลูก
สาวของตนให้ไปในทางที่ผิดได้ ดังนั้น นอกจากการสอนให้เล่นเป็นแล้ว พ่อควรที่จะแนะนำถึงข้อดี
ข้อเสียของการเล่นแต่ละโปรแกรม และสอนให้ลูกระมัดระวังตัวในการพูดคุยกับคนในโลก
ออนไลน์ อีกทั้งวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุร้ายหรือภัยจากอินเทอร์เน็ตด้วย

ครอบครัวที่ 9

แม้ว่าเด็กคนนี้จะไม่ใช่ลูกแท้ๆของแม่ แต่ถ้ามารักเด็กคนนี้จริง หรือรักเสมือนเป็นลูก
ของตนเอง ก็ไม่ควรแสดงกิริยาอาการที่ทำให้ลูกรู้สึกละโดดเดี่ยวจนเกินไปนัก จนต้องออกไปแสวงหาความรักจากคน
ภายนอกอีก ดีใจที่แม่ควรใจเย็น พร้อมกับอธิบายหรือว่ากล่าวตักเตือนด้วยคำพูดที่สุภาพอ่อนโยน ใช้น้ำเสียงที่
ไม่กระด้าง ที่จะทำให้เด็กยังรู้สึกละโดดเดี่ยวจนเกินไปนัก จนต้องออกไปแสวงหาความรักจากคน
ภายนอกอีก ลูกตัวลูกเองก็จะอ่อนโยนลง และค่อยๆ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ครอบครัวที่ 10

หากครอบครัวของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
สมาชิกแต่ละคนในบ้านซึ่งเป็นญาติทั้งฝั่งของพ่อเด็ก ได้มีการพูดคุยกับเด็กมากขึ้น จะช่วยให้

เวลาที่ได้อยู่กับหลานลดน้อยลง เด็กได้มีโอกาสพูดคุยกับญาติคนอื่น ๆ มากขึ้นก็น่าจะช่วยให้สภาพจิตใจของเด็กดีขึ้นได้

ตัวย่าของเด็กเองก็ควรจะลดความเคร่งครัดในกฎที่วางไว้ลงบ้าง เนื่องจากตัวเด็กเองไม่ใช่เด็กที่เกรหรือก้าวร้าวออกนอกกลุ่มนอกทาง จึงไม่จำเป็นต้องมีกฎระเบียบต่างๆ มากมายมาใช้บังคับ เพราะถึงอย่างไรเด็กก็ต้องอยู่กับย่าอยู่แล้ว ไม่สามารถที่จะไปอยู่กับแม่ได้ ดังนั้นถ้าย่ารักหลาน ก็ควรแสดงความรักด้วยการดูแลเอาใจใส่ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ไม่ใช่แสดงความรักด้วยการให้ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งเด็กไม่ได้ต้องการ

ในส่วน of แม่เด็กนั้น แม้ว่าจะมีการแสดงความรักต่อลูกอยู่อย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่การที่เด็กได้พบแม่เพียงอาทิตย์ละครั้ง ก็อาจยังไม่เพียงพอสำหรับเด็ก แม่อาจจะต้องใช้เวลาอยู่กับลูกเพิ่มมากขึ้น เช่นในช่วงปิดเทอมอาจจะรับลูกไปอยู่ด้วยกัน หรือไปเที่ยวต่างจังหวัดด้วยกันสักพัก เพื่อให้เด็กได้ผ่อนคลายสบายใจ และมีความสุข ย่อมจะดีกว่าการที่เจอกันเพียง 1-2 วันและเด็กก็ต้องกลับไปสู่สภาพเดิมที่กดดันและได้รับความอึดอัดจากย่า

หากแม่คิดว่าย่าไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ผ่านๆ มาได้ แม่ก็ควรจะพูดคุยกับพ่อและย่าของเด็กอย่างจริงจัง ในการรับเด็กมาอยู่ด้วยเป็นการถาวร เพื่อช่วยให้เด็กมีสภาพจิตใจที่ดีกว่าที่ผ่านๆ มา และจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาที่เด็กคิดจะหนีออกจากบ้านอีก

กรอบครั้งที่ 11

พ่อแม่ของเด็กควรปรึกษากันถึงปัญหาเรื่องนี้ว่าเกิดอะไรขึ้นในครอบครัว โดยการเปิดใจให้กว้างและยอมรับความจริง ตัวพ่อแม่ก็ต้องออกมาพูดถึงปัญหาว่ามีอะไรซับซ้อนใจ ไม่พอใจตรงไหน ต้องการให้เด็กปรับปรุงแก้ไขตัวเองอย่างไร และเด็กเองก็ต้องเปิดใจว่าต้องการอะไรจากพ่อแม่บ้าง และต้องทำใจรับสภาพกับการที่ต้องอยู่คนเดียวในช่วงที่พ่อแม่ทำงานหนักให้ได้ หากทนรับสภาพนี้ไม่ไหว ก็ควรจะกลับไปอยู่ที่บ้านย่าอีกครั้ง เนื่องจากบ้านของย่านนั้นมีญาติพี่น้องอยู่ด้วยหลายคน จะช่วยทำให้เด็กคลายเหงาและไม่ต้องกังวลใจเรื่องที่ต้องอยู่คนเดียว

นอกจากนี้พ่อกับแม่ควรหาเวลาว่างเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับในวันหยุดของเด็ก เพราะเด็กในวัยนี้มีความต้องการในการทำกิจกรรมหลายอย่าง หากพ่อแม่เปิดใจกว้างและพร้อมพูดคุยอย่างเปิดอกกับลูกแล้ว จะทำให้หาจุดกึ่งกลางของความตึงเครียดทั้งสองฝ่ายได้ และจะเกิดความสุขสบายใจขึ้นกับทุกคน และปัญหาที่เด็กคิดจะหนีออกจากบ้านก็จะไม่เกิดขึ้นอีก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. บริบทของครอบครัว และสาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้าน

1.1 บริบทของครอบครัว

1.1.1 ลักษณะของที่พักอาศัย พบว่า การที่เด็กอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นชุมชนแออัด มีเพื่อนบ้านที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม อาจถูกเพื่อนฝูงที่เกรงกลัวหนีไปในทางที่ผิดได้ง่ายกว่าการที่อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยวที่มีรั้วรอบขอบชิด และผู้ปกครองควบคุมดูแลได้ใกล้ชิดกว่า นอกจากนี้เด็กที่อาศัยในบ้านขนาดเล็ก ยังอาจทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอึดอัด มีความน้อยเนื้อต่ำใจ และอับอายเพื่อนฝูงจนเกิดความรู้สึกไม่อยากอยู่บ้าน และต่อต้านพ่อแม่ ผู้ปกครองด้วยการหนีออกจากบ้าน

1.1.2 สถานภาพการสมรสของพ่อแม่เด็ก พบว่า ปัจจัยในข้อนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่าครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน หรือเสียชีวิต เด็กจะรู้สึกขาดความรักหรือไม่ได้รับความรักเหมือนคนอื่นๆ แม้ว่าบางครอบครัวพ่อแม่จะแต่งงานมีครอบครัวใหม่แล้ว แต่เด็กก็ยังรู้สึกว่าพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงไม่สามารถให้ความรักได้เพียงพอ เด็กจะพยายามแสวงความรักจากคนอื่นมาทดแทน อาจเป็นจากเพื่อน หรือคนรัก นอกจากนี้ เด็กบางคนที่มีพ่อแม่เลิกรากัน ทำให้ต้องไปอยู่กับญาติผู้ใหญ่ ซึ่งไม่เข้าใจเด็กในวัยนี้ และคิดว่ากล่าวเด็ก จนทำให้เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างวัยขึ้นได้

1.1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า เด็กที่หนีออกจากบ้านส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางถึงยากจน นั่นเป็นเพราะพ่อแม่ของเด็กต้องดิ้นรนทำมาหากินเพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ดูแลลูกเท่าที่ควร นอกจากจะทำให้เด็กรู้สึกโหยหาความรักและเวลาจากพ่อแม่แล้ว การที่ครอบครัวมีฐานะยากจน ยังจะทำให้เด็กรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจและอับอายที่ตนไม่มีของใช้ดีๆ ราคาแพงเหมือนเพื่อนคนอื่นๆ ด้วย ทำให้เด็กบางคนรู้สึกโกรธพ่อแม่ที่ทำให้ชีวิตเขาเป็นแบบนี้ และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมต่อต้านหรือเกรเพื่อประชดหรือเรียกร้องในสิ่งที่ตนเองอยากได้ แม้ว่าในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะมีครอบครัวที่มีฐานะดีรวมอยู่ด้วย แต่พบว่าเด็กไม่ได้ต้องการแค่เพียงข้าวของเครื่องใช้ราคาแพงที่ผู้ปกครองให้เท่านั้น แต่เด็กยังต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ และเวลาในการอยู่ร่วมกันมากกว่า

1.1.4 การใช้คอมพิวเตอร์ของเด็ก พบว่า การมีหรือไม่มีคอมพิวเตอร์ในบ้านนั้น ไม่ได้ส่งผลต่อกรณีที่เด็กหนีออกจากบ้าน เพราะแม้ว่าที่บ้านจะไม่มีคอมพิวเตอร์แต่เด็กก็สามารถไปใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตตามร้านได้ เพียงแต่การมีคอมพิวเตอร์ในบ้านจะช่วยทำให้พ่อแม่

แม่ผู้ปกครองสามารถเห็นพฤติกรรมของเด็กได้มากกว่า และสามารถระวังป้องกันเหตุการณ์ที่จะส่งผลกระทบต่อตัวเด็กได้ดีกว่าการปล่อยให้เด็กไปเล่นตามร้านคอมพิวเตอร์ตามลำพัง

1.2 สาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้าน พบว่า เด็กรู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องถูกพ่อแม่ผู้ปกครองดูแลว่ากล่าวบ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องพฤติกรรมของเด็กหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่มากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกอึดอัดจนอยากออกไปอยู่นอกบ้าน นอกจากนี้ยังมีเด็กอีกกลุ่มหนึ่งที่รู้สึกว่าพ่อแม่ทำแต่งาน จนไม่มีเวลาสนใจตนเอง ทำให้เด็กรู้สึกเหงา ว่าเหวและขาดความอบอุ่น รู้สึกว่าไม่มีใครรัก ไม่มีใครสนใจตนเอง เมื่อมีเพื่อนหรือคนรักมาให้ความสำคัญกับตน จึงถูกชักชวนไปโดยง่าย

นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กต้องการให้พ่อแม่ผู้ปกครองลดการดูแลว่ากล่าวและบ่นให้น้อยลง อีกทั้งยังต้องการความเป็นอิสระสูง อยากทำอะไรตามใจชอบ ไม่ต้องการให้ใครมาสั่งหรือบังคับให้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด นั่นแสดงถึงพ่อแม่ผู้ปกครองควรปรับรูปแบบการสื่อสารจากการออกคำสั่งเป็นการพูดคุย และสิ่งที่สำคัญที่สุดที่เด็กต้องการคือ อยากให้พ่อแม่มีเวลาให้กับตนมากขึ้น เพราะเด็กอยากใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันกับพ่อแม่

2. รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวของเด็กที่หนีออกจากบ้าน

จากครอบครัวกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด สามารถแบ่งรูปแบบการสื่อสารได้ 2 แบบคือ

2.1 แบบปกป้อง พบว่าครอบครัวที่พ่อแม่ผู้ปกครองมีความกังวลว่าบุตรหลานจะดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่น กลัวจะโดนเพื่อนชักจูงในทางที่ผิด กลัวว่าลูกจะติดยาเสพติด กลัวลูกจะหนีโรงเรียน เป็นต้น รวมไปถึงครอบครัวที่พ่อแม่เด็กแยกทางกัน ทำให้เด็กบางคนต้องไปอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรุ่นปู่ย่าตายาย ซึ่งไม่คุ้นชินและเข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นมากนัก เมื่อเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก เกิดความกลัวว่าบุตรหลานจะก้าวเดินไปในทางที่ผิด พ่อแม่ผู้ปกครองในกลุ่มนี้จึงต้องการให้เด็กอยู่ในลู่ทางที่ถูกต้อง หลายครั้งจึงมีการดูแลว่ากล่าว และวางกรอบกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามในหลายๆ เรื่อง เช่น การเรียน การคบเพื่อน การใช้โทรศัพท์ เป็นต้น แม้ว่าจะเป็นความหวังดีที่มีต่อเด็ก แต่สิ่งนี้กลับทำให้เด็กรู้สึกอึดอัด และอยากมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ รวมถึงเมื่อมีครอบครัวล้อมตนอยู่ เด็กก็อยากที่จะออกนอกกรอบ อยากทำอะไรตามใจตนเองบ้าง ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างเด็กและพ่อแม่ผู้ปกครอง

2.2 แบบปล่อยปละ พบว่าครอบครัวที่พ่อแม่ต้องดิ้นรนทำมาหากิน จนไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างใกล้ชิด ไม่ได้อบรมสั่งสอนเด็ก โดยปล่อยให้ลูกอยู่ตามลำพัง คิดเอง ทำเอง ไม่มี

ใครขึ้นว่าถูกหรือผิด ทำให้เด็กมีอิสระเสรีในการทำสิ่งต่างๆ ตามใจตนเอง โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่มักจะมีพฤติกรรมทำตามเพื่อน และเพื่อนของเด็กกลุ่มนี้ก็มักจะมีพื้นฐานครอบครัวที่คล้ายกัน นั่นคือต่างก็เหงา และโหยหาความรัก เมื่อมาเจอกันสนิทกันก็อาจชักชวนกันทำบางสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หลายครั้งที่เด็กมักจะมีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่ และอาจใช้การหนีออกจากบ้าน เป็นเครื่องต่อรอง คือเมื่อกลับมาก็สามารถต่อรองกับพ่อแม่เพื่อเรียกร้องบางสิ่งบางอย่างที่ตนต้องการได้

3. แนวทางการสื่อสารเพื่อป้องกันปัญหาเด็กหนีออกจากบ้าน สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

3.1 การสื่อสารกับเด็ก

ครอบครัวของเด็กที่หนีออกจากบ้านส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างลำบาก เรียกว่าปากกัดตีนถีบ พ่อแม่ต้องออกจากบ้านไปทำงานแต่เช้า กว่าที่จะกลับถึงบ้านก็ค่ำมืด ทำให้การพูดคุยหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในบ้านน้อยลงตามไปด้วย การสื่อสารภายในครอบครัวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หลายครอบครัวอาจจะคิดว่าถ้าไม่มีเวลาได้อยู่กับลูก การโทรศัพท์ไปหาไปพูดคุยกับเด็ก ก็น่าจะทดแทนกันได้ เพราะได้พูดคุยกับลูกเหมือนกัน แต่แท้จริงแล้วแค่การโทรศัพท์คุยกันนั้นยังไม่เพียงพอ พ่อแม่ลูกควรจะต้องคุยแบบเห็นหน้ากัน แม้ว่าจะไม่ค่อยมีเวลา แต่ก็ต้องหาเวลาให้ได้ เพราะลูกไม่ใช่แค่ต้นไม้ที่ต้องรดน้ำเท่านั้น เด็กมีความรู้สึกนึกคิด ส่วนจะหาเวลาให้ครอบครัวด้วยวิธีใด ก็ต้องคิดกัน เพราะว่าแต่ละครอบครัวไม่เหมือนกัน พ่อแม่ต้องย้อนกลับไปมองในครอบครัวว่าควรจัดการบริหารเวลาอย่างไรในครอบครัว

เมื่อย้อนกลับไปดูที่ตัวเด็กจะพบว่า เด็กไม่ได้ต้องการแค่เงินจากพ่อแม่ เงินอาจจะเป็นส่วนที่สามารถทำให้เด็กมีความสุขแค่เพียงฉาบฉวยในกลุ่มเพื่อนเท่านั้น ทำให้สามารถมีหน้ามีตาในกลุ่มเพื่อน เด็กก็อาจจะใช้เงินเพื่อเป็นตัวเชื่อมตัวเองกับกลุ่ม เชื่อมความสัมพันธ์ ทำให้กลุ่มยอมรับ แต่ว่าแท้จริงแล้วเด็กอาจจะต้องการการพูดคุยที่เปิดกว้าง

อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ควรเป็นแบบประนีประนอม คือ ให้สมาชิกในครอบครัวได้แสดงความคิดเห็นของตนเองออกมาอย่างเปิดเผย ขณะเดียวกันก็ยอมรับฟังความคิดเห็น ความเชื่อของผู้อื่นด้วย มีการประนีประนอม และมีสัมมาคารวะ แม้จะมีข้อขัดแย้งไม่ลงรอยกัน หรือมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน รวมทั้งต้องมีการใช้ภาษา ถ้อยคำ น้ำเสียงที่สื่อถึงความมีใจที่เปิดกว้างพร้อมจะรับฟังและช่วยแก้ปัญหาด้วยความชัดเจน เมตตา และควรมีความถี่ในการพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ

3.2 การให้อิสระกับเด็ก

สำหรับเรื่องการให้อิสระกับเด็กในเรื่องต่างๆ นั้น พบว่าอิสระของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน ถึงแม้ว่าพ่อแม่บางคนจะบอกว่าอิสระที่ให้กับลูกคือ ลูกสามารถไปไหนมาไหนกับเพื่อนได้ คบกับเพื่อนชายได้ แต่สำหรับเด็กอาจจะต้องการมากกว่านั้น ถ้าจะถามว่าอิสระระดับใดจึงจะไม่มีปัญหา คงไม่สามารถบอกได้ เพราะอิสระของเด็กแต่ละคนนำไปสู่จุดหมายที่ต่างกัน

ดังนั้นพ่อแม่ลูกต้องมาคุยกัน เพื่อจะได้รู้และเข้าใจถึงความต้องการของอีกฝ่าย พ่อแม่ต้องรู้ว่าอิสระที่ลูกต้องการมีอะไรบ้าง พ่อแม่ให้ได้แค่ไหน ตรงไหนที่เกินไป โอนอ่อนลดหย่อนตรงไหนได้บ้างหรือไม่ ถ้าได้มีการพูดคุยกันให้เข้าใจ เมื่อคำว่าอิสระของทั้งสองฝ่ายเข้าใจตรงกัน ต่อไปก็จะไม่มีปัญหาว่าพ่อแม่ไม่ให้อิสระกับลูก

3.3 การตั้งกฎเกณฑ์กับเด็ก

สำหรับครอบครัวที่มีกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้เด็กปฏิบัติหรือทำตามกรอบนั้น ทำให้เด็กเกิดอาการต่อต้าน เกิดคำถามว่าทำไม และแสดงออกมด้วยการสะท้อนกลับในรูปแบบต่างๆ ผู้ปกครองบางครอบครัวจะโทษกลุ่มเพื่อนของเด็กว่าตั้งแต่คบคนนี้ คบเพื่อนกลุ่มนี้ ลูกของตนแย่งต่างๆ ที่เมื่อก่อนไม่เคยเป็น แต่กลับไม่ได้มองสภาพภายในครอบครัวว่ามีส่วนที่ทำให้เด็กแย่งหรือไม่ และเมื่อเด็กกลับมาบ้าน พฤติกรรมของพ่อแม่ผู้ปกครองก็จะเปลี่ยนไป คือพากันเอาใจ และตามใจในสิ่งที่เด็กต้องการ เพราะกลัวว่าหากเด็กไม่พอใจก็อาจจะหนีออกจากบ้านไปอีก ซึ่งการทำเช่นนี้จะทำให้เด็กใช้เป็นข้อต่อรองในการขู่พ่อแม่ผู้ปกครองได้ว่า เมื่อตนไม่พอใจในเรื่องใดก็จะหนีออกจากบ้านอีกครั้ง

วิธีการที่เหมาะสมคือเมื่อเด็กกลับมาบ้าน พ่อแม่ผู้ปกครองควรถามไถ่เด็กก่อนว่าต้องการอะไร หากเป็นสิ่งที่สามารถพูดคุยตกลงกันได้ ก็ควรยินยอม แต่ไม่ควรต้องยอมในทุกเงื่อนไขที่ลูกเสนอ อาจต้องขมใจแข็งไม่ทำตามเงื่อนไขของลูกบ้าง แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดควรพูดคุยกันให้เข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงของเด็ก

3.4 ความคาดหวังในตัวเด็ก

การที่พ่อแม่ค่อนข้างจะคาดหวังจากลูกมาก มีการนำลูกไปเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น เด็กบางคนไม่สามารถยอมรับได้ เพราะไม่เข้าใจว่า คนอื่นทำได้ แต่ทำไมตนเองจึงทำไม่ได้ โดยเฉพาะการที่นำเด็กเปรียบเทียบกับพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน ยิ่งทำให้เด็กเกิดความรู้สึกกดดันมากยิ่งขึ้นสิ่งเหล่านี้จะสะสมในตัวเด็ก โดยที่เด็กก็ไม่ว่าจะหาทางออกอย่างไร พ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรสังเกตธรรมชาติของเด็ก และนำเด็กไปสู่เส้นทางที่เหมาะสมกับตัวเด็ก

3.5 การทำกิจกรรมร่วมกัน

การทำกิจกรรมร่วมกันในบ้าน เป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งไม่ได้มีข้อจำกัดตายตัวว่าต้องเป็นวันเสาร์อาทิตย์ที่จะต้องมานั่งคุย หรือทำกิจกรรม

ร่วมกัน เพราะเด็กในยุคสมัยนี้เริ่มที่จะมีความคิดว่าการไปเที่ยวกับเพื่อนดีกว่า สนุกกว่า ดังนั้นพ่อแม่ไม่จำเป็นต้องรอเพียงแค่วันหยุด แต่ควรจะเป็นทุกๆ วัน อาจจะเพียงแค่วันละ 1 ชั่วโมง ซึ่งเวลานี้ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องมานั่งทำกิจกรรมอะไรใหญ่โตหรือยุ่งยาก เพียงแค่การที่ได้มานั่งคุยกัน ถามไถ่ลูกถึงเรื่องต่างๆ นานา ทั้งเรื่องเรียน เรื่องเพื่อน หรือแม้กระทั่งยอมเปิดใจคุยเรื่องความรักของลูก ก็สามารถทำได้ ซึ่งการทำเช่นนี้ นอกจากจะทำให้ลูกรู้สึกไว้วางใจในการที่จะเล่าทุกๆ เรื่องให้พ่อแม่ฟังแล้ว ยังจะทำให้เด็กไม่รู้สึกโดดเดี่ยวจนเกินไป

แม้ว่าบางครอบครัวไม่สามารถจะหาเวลามานั่งคุยกันแบบเห็นหน้าได้ ทำได้
 อย่างดีที่สุดเพียงแค่การโทรศัพท์ พ่อแม่ก็ไม่ควรปล่อยให้ช่วงเวลานี้หลุดลอยไป เพราะเด็กบางคนอาจจะปิดตัวเอง ยกตัวอย่าง ถ้าพ่อแม่โทรมาถามว่า อยู่ไหนแล้วลูก เด็กบางคนอาจตอบเพียงแค่ว่าอยู่บ้าน แต่กับเด็กบางคนอาจจะเล่าเรื่องราวต่างๆ ต่อไปได้ดีกว่าอยู่บ้านทำอะไรอยู่ กับใคร อย่างไร ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กนั้นเป็นอย่างไร

การที่พ่อแม่บางคนพยายามที่จะสร้างกิจกรรมให้กับลูก แต่กลับกลายเป็นว่ามา
 เริ่มต้นที่มีปัญหาแล้ว ซึ่งจริงๆ แล้วต้องเริ่มตั้งแต่ตอนที่เริ่มเลี้ยงลูกเล็ก แต่ถ้ามีปัญหาแล้วก็ต้องพยายามปรับ คือต้องพยายามมานั่งพูดคุยกัน ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ทางแก้ไขได้ 100% แต่ก็ต้องทำ ดีกว่าปล่อยให้สถานการณ์แย่ลงไปเรื่อยๆ

3.6 การใช้อินเทอร์เน็ตของเด็ก

สำหรับครอบครัวที่คิดว่าอินเทอร์เน็ตน่าจะมีส่วนที่จะทำให้อายุของลูกน้อย
 จากบ้านนั้น สามารถป้องกันได้โดยควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็ก พ่อแม่ควรที่จะตั้งคอมพิวเตอร์ไว้อยู่ในห้องส่วนรวม แม้ว่าเด็กจะรู้สึกตัวเองถูกมองอยู่ เด็กบางคนอาจจะคิดว่าไม่เป็นส่วนตัว แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าพ่อแม่เองควรที่จะได้รู้ได้เห็นว่าลูกทำ เล่นหรือว่าคุยกับใครอยู่

พ่อแม่ผู้ปกครองมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาในเรื่องอินเทอร์เน็ต เพราะว่ามีลูก
 วัยรุ่น พ่อแม่ก็ต้องจำเป็นด้วย อาจใช้วิธีการสอบถามลูกเรื่องโปรแกรมต่างๆ ที่ลูกเล่น เพื่อการรู้เท่าทันลูก ดีกว่าจะไปห้ามไม่ให้ลูกเล่น เพราะถึงลูกไม่เล่นที่บ้าน ก็สามารถไปเล่นนอกบ้านได้

นอกจากนี้พ่อแม่ต้องคอยสอดส่องพฤติกรรมลูกอย่างใกล้ชิด แต่ไม่ถึงกับให้ลูก
 รู้สึกว่าถูกจับผิด หรือมีคนจ้องอยู่ตลอด เพราะหากเด็กยิ่งโดนผู้ปกครองกดไว้มากเท่าไร เด็กก็จะยิ่งสะท้อนออกมามากขึ้นเท่านั้น ซึ่งการดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่ได้เป็นเรื่องยากเกินความสามารถของพ่อแม่ที่จะทำได้ นอกจากจะช่วยให้เข้าใจความคิด ความรู้สึกของลูกมากขึ้นแล้ว ยังจะช่วยกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย เป็นการจับบริบทของครอบครัวให้เหมาะสมกับเด็ก